

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІДСЯИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ**

***“МЕДІАОСВІТА: ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
У ЧЕРКАСЬКІЙ ОБЛАСТІ”***

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
ОБЛАСНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЇ**

ЖОВТЕНЬ 2015 р.

ЧЕРКАСИ

Медіаосвіта : вектори розвитку У Черкаській області // Матеріали обласної науково-практичної інтернет-конференції. / Автор-упорядник Ю. М. Зоря. – Черкаси : ЧОПОПП, 2015. – 107 с.

Збірник містить матеріали науковців, методистів та педагогічних працівників, які мають досвід дослідницької діяльності з актуальних проблем викладання медіаосвіти у загальноосвітніх навчальних закладах.

Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних працівників, протокол № 4 від 28 жовтня 2015 р.

Тексти представлено у авторській редакції. Автори несуть повну відповідальність за зміст публікації, а також за добір і точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей.

ЗМІСТ

1.	Береговенко Вікторія Володимирівна. ШКІЛЬНІ ЗМІ ЯК ВЕКТОР РОЗВИТКУ МЕДІАОСВІТИ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	5
2.	Бондаренко Людмила Степанівна. Опанасенко Юлія Миколаївна. ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДЛЯ ДИТИНИ	8
3.	Буряк Світлана Дмитрівна. РОЛЬ І МІСЦЕ МЕДІАОСВІТИ У РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ	11
4.	Верба Марія Адамівна. ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДЛЯ ДИТИНИ	16
5.	Гніденко Тетяна Миколаївна. ІНТЕРНЕТ ДЛЯ ДИТИНИ	19
6.	Гулінський Валерій Миколайович. Гулінська Наталія Олегівна. МЕДІАОСВІТА В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	23
	Гуртова Євгенія Володимирівна. ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДЛЯ ДИТИНИ	31
	Ковальська Тетяна Миколаївна. ЦИФРОВА МУДРІСТЬ БАТЬКІВ	34
	Коврова Євгенія Борисівна. ШКІЛЬНІ ЗМІ ЯК ВЕКТОР РОЗВИТКУ МЕДІАОСВІТИ В НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ	38
	Ларькова І.А. МЕДІАОСВІТА В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	43
	Магілін Антон Володимирович. ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДИТИНИ	47
	Мидинська Світлана Михайлівна. ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДИТИНИ	50
	Міщенко Тетяна Миколаївна. ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДИТИНИ	54
	Надьон-Калюжка Зінаїда Валеріївна. ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ В ШКОЛІ	58
17.	Незнаєнко Ірина Анатоліївна. РОЛЬ І МІСЦЕ СІМЕЙНОЇ МЕДІАОСВІТИ У РАМКАХ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	62
18.	Нечипоренко Ольга Василівна. ІНТЕРНЕТ – ШКОДА ЧИ КОРИСТЬ ДЛЯ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА?	65
19.	Онопрієнко В. О. ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДИТИНИ	69
20.	Петриченко Тетяна Миколаївна. «ЦИФРОВЕ ПОКОЛІННЯ»: ВПЛИВ, СПРИЙНЯТТЯ, ОСВІТА	73
21.	Приймак Юлія Віталіївна. Ярова Ольга Іванівна. ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДИТИНИ	76
23.	Пришлюк Алла Василівна. МЕДІАКОМПЕТЕНТНІСТЬ БАТЬКІВ	81
24.	Середа Лариса Іванівна. ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДИТИНИ	84

25.	Сингаївська Катерина Антонівна. РОЛЬ І МІСЦЕ СІМЕЙНОЇ МЕДІАОСВІТИ У РАМКАХ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	87
26.	Сідельнікова Ольга Петрівна. ШКІЛЬНА ГАЗЕТА ТА САЙТ ШКОЛИ – ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ МЕДІАОСВІТИ	91
27.	Шаповал Людмила Миколаївна. ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДИТИНИ	96
28.	Шпильова Світлана Павлівна. ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ	99
29.	Якубенко Тетяна Вікторівна. «ЦИФРОВЕ ПОКОЛІННЯ»: ВПЛИВ, СПРИЙНЯТТЯ, ОСВІТА	102

ШКІЛЬНІ ЗМІ ЯК ВЕКТОР РОЗВИТКУ МЕДІАОСВІТИ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті «Шкільні ЗМІ як вектор розвитку медіаосвіти в навчальних закладах» дається визначення поняття «медіаосвіта», шкільні ЗМІ, викладено шляхи та причини розвитку медіаосвіти в навчальних закладах, вплив шкільних ЗМІ на учнів.

Дитина має право на вільне висловлювання, тобто “свободу шукати, одержувати та передавати інформацію та ідеї будь якого роду незалежно від кордонів в усній, письмовій чи друкованій формі, у формі творів мистецтва чи за допомогою інших засобів на вибір дитини” (Стаття 13 Конвенції ООН про права дитини).

Сучасна школа – це пошук нових ефективних технологій, шляхом формування зрілої, соціально – значимої особистості. І тому так важливо, щоб наші випускники володіли не тільки міцним запасом навчальних знань і вмінь, але і сформованими навичками саморозвитку та самоосвіти, необхідними компетенціями, що дозволяють їм легко адаптуватися у великому і складному «дорослому» світі .

Школа – це модель « дорослого» світу, а отже, розвиток творчих здібностей, підвищення їх мотивації до творення - один із пріоритетних напрямків її розвитку.

Цілком переконана, що найважливішою умовою мотивації дитини до творчості є захопленість творчою ідеєю самого вчителя. Немає блиску в очах, немає фонтануючої енергії - нічого не вийде. Млявість і апатичність народжують нудьгу і смуток, а творчість - це завжди пошук і неймовірне відчуття задоволення, коли щось вийшло, і знову пошук, якщо щось не вдалося. Медіаосвіта (англ. *media education* від лат. *media* - *засоби*) - напрям у педагогіці, спрямований на вивчення закономірностей масової комунікації (преси, телебачення, радіо, кіно, відео і т.ін.). Основні завдання медіаосвіти: підготувати нове покоління до життя в сучасних інформаційних умовах, до сприйняття різноманітної інформації, навчити людину пручатись наслідкам її впливу на психіку, оволодівати засобами спілкування на основі невербальних форм комунікації за допомогою технічних засобів. [1, с.14]

Медіаосвіта проголошена ЮНЕСКО одним із пріоритетних напрямів у педагогіці ХХІ століття. Цей напрям освіти нині став предметом прискіпливої уваги не тільки педагогів, а й фахівців сфери філософії освіти, журналістики, засобів масової інформації, оскільки розглядається в сучасному світі як процес розвитку особистості за допомогою і на матеріалі засобів масової комунікації (медіа) з метою формування культури спілкування з медіа, творчих, комунікативних здатностей, критичного мислення, умінь повноцінного

сприйняття, інтерпретації, аналізу та оцінювання медіатекстів, навчання різних форм самовираження за допомогою медіатехніки. Медіаграмотність допомагає людині активно використовувати можливості інформаційного поля телебачення, радіо, відео, кінематографа, преси, Інтернету, допомагає їй краще зрозуміти мову засобів соціальної комунікації.

Саме медіаосвітні технології, котрі виокремилися в окрему частину педагогіки – медіадидактику, яка розробляє теорію медіаосвіти й навчання, науково обґрунтовує зміст медіаосвіти, вивчає закономірності, принципи, методи й організаційні форми навчання із залученням медіапродуктів та опертям на мас-медіа, - втілюють принципи гуманізації освіти, сприяють підвищенню інтелектуального, культурного, духовного, морального рівня майбутнього фахівця. [1, с.18]

Шкільна газета – це не просто офіційні друковані видання, що відображають шкільну реальність, насамперед це особливий дитячий соціум, спільнота близьких за духом людей, об'єднаних спільною ідеєю і готових реалізувати свій творчий потенціал.

Видання має бути цікавим! Причому, і тим, хто його створює, і тим, хто його читає. Отже, має бути чітка концепція друкованого видання, орієнтованого на свого читача. Створити концепцію не так просто. Ще важче вибрати форму для реалізації творчої ідеї.

Важливо вчити дітей чітко формулювати і висловлювати думки й відчуття, а також вони мають знати, що це їх невід'ємне право і мати внутрішню потребу висловлюватися. Завдання також полягає в тому, щоб навчити дітей вільно висловлювати свої погляди, сформувати механізм реалізації цього права, і здійснювати моніторинг, тобто постійне відслідковування його на практиці.

Ефективним засобом навчання та забезпечення механізму реалізації можуть стати шкільні ЗМІ. Це дає змогу створити демократичну атмосферу, залучити учнів до обговорення важливих для них проблем і до прийняття рішень.

Загалом, діти будь-якого віку сприймають медіа-освіту „на ура”, якщо їх особисто залучити до процесу. Це може бути обговорення резонансних фільмів, телешоу, статей, ну і звичайно, створення власної медіа-продукції. Скільки емоцій вирує, наприклад, на уроках медіа-освіти, коли діти відтворюють своє улюблене телешоу, моделюючи різні варіанти розвитку подій! Так вони вчаться розуміти, що викривлення інформації може бути зумовлене не тільки чийось наміром чи нерозумінням, але й технічними причинами. До речі, в нашій школі на сьогоднішній день існує шкільна газета „Десять +», яка була створена у 2008 році. Спочатку дописи у газету писали лише учні старших класів, і лише про те, що відбувалося у школі. Згодом діти почали розкриватися і в газеті з'явилася рубрика «Поетична сторінка». Наразі, не вистачає сторінок, щоб надрукувати всіх бажаючих. На сторінках газети виливаються мрії, переживання, внутрішній світ дітей.

З чого ж починається інтерес дитини до створення друкованого видання? Я вважаю, що секрету тут немає: інтерес до предмету народжує бажання не тільки дивуватися красою художнього слова відомих авторів, а й самому спробувати

сили у створенні власного словесного твору. Зацікавленість починається з бажання заявити про себе, перевірити, а іноді й довести самому собі та іншим наявність здібностей. «Немає нездібних дітей!» - треба частіше говорити своїм учням, змушуючи їх повірити у власні сили.

Творча активність – це самореалізація дитини, і чим більше у дитини можливостей заявити про себе світу, тим краще. Звісно, і від педагога залежить багато чого, перш за все визначення ступеня готовності художнього матеріалу, адже сприйняття так важливе для автора - дебютанта.

Пропоную згадати часи, коли комп'ютери були далеко не у всіх, а про комп'ютерні технології ми ще мріяли. Роки комп'ютерної безграмотності, одним словом. І хіба наші діти при підготовці, наприклад свята Дня Вчителя не готували стіннівку, присвячену вчителям? Хтось малював, хтось складав вірші та епіграми, хтось проводив соціологічне опитування, інтерв'ював учнів та вчителів. Вражає, що разом, спільно працювали і талановиті автори, і тихі трієчники, які, до речі, прекрасно малювали. І відчайдушні хуліганисті хлопчики, які здорово складали кросворди про вчителів.

Кожен знаходив собі справу, кожен реалізував свій творчий потенціал. А скільки радості і тріумфу було, коли навколо газети збиралася ціла юрба читачів! Саме ця рукописна газета може покласти початок творчій спільноті таких різних дітей і об'єднати їх у єдину творчу команду.

Шкільна газета для учнів – це величезний стимул для саморозвитку і самоорганізації. Тут вирішуються такі питання, як професійна орієнтація – і це не обов'язково журналістика, тут розвивається і культура мови, і творча уява, розвиток почуття часу та відповідальності, виробляється володіння новими технологіями, досвід роботи з різними джерелами інформації. Таким чином газета допомагає становленню особистості дитини – вільної, мислячої, толерантної. Це такий вид роботи, у якому неможливо керівникам працювати в півсили.

Бажаю тим, хто творить свою шкільну газету і взявся за працю журналіста, відчувати насолоду від спілкування зі своїми читачами.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Онкович Г.В. Медіаосвіта (Загальний курс): програма навчального курсу для студентів вищих навчальних закладів. – К.: ІВО НАПН України, 2010. - 24 с.
2. Медіакультура особистості; соціально-психологічний підхід: навчально-методичний збірник / О. Т. Барішполець, Л. А. Найдьонова, Г. В. Мироненко, О. Є. Голубєва, В. В. Різун та ін.; За ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Барішпольця. – К.: Міленіум, 2009. – 440 с.
3. Стаття „Медіаосвіта як процес розвитку й саморозвитку особистості сучасного школяра” http://osvita.ua/school/lessons_summary/edu_technology/43755/

БОНДАРЕНКО Л. С.,
заступник директора з навчально-виховної роботи
Золотоніської спеціалізованої школи № 2
інформаційних технологій,
ОПАНАСЕНКО Ю. М.,
учитель української мови та літератури
Золотоніської спеціалізованої школи № 2
інформаційних технологій

ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДЛЯ ДИТИНИ

Інтернет, хочемо ми того чи ні, став невід'ємною частиною нашого повсякденного життя. Який вплив всесвітньої мережа справляє на дитину? Як допомагає сучасній молоді розвиватися і які небезпеки й загрози приховує? Саме цій актуальній темі присвячена запропонована стаття.

У наш час у суспільстві відбувається кардинальна переоцінка цінностей, власне, змінюється й саме життя: його ритм, прерогативи у виборі професій, погляди на сім'ю, дозволя тощо. Вічними залишаються тільки моральні цінності, принаймні, хочеться в це вірити. Особливо яскраво зміни прослідковуються в середовищі нашого молодого покоління. Підрастають люди нового світогляду, нової формації.

Надзвичайно велику (іноді навіть більшу, ніж хотілося б) частину життя молоді займає сьогодні Інтернет. Чим саме він є таким привабливим? Яка магічна сила змушує «зависати» годинами в мережі юнаків і дівчат? Чим є Інтернет сьогодні – додатковими можливостями для розвитку чи загрозою для дитини? Спробуємо в цьому розібратися.

Що найбільше приваблює дитину в Інтернеті? Можна виокремити декілька основних пунктів й зацентрувати увагу на позитивних та негативних сторонах кожного з них.

По-перше, Інтернет використовується з метою здобуття та удосконалення знань. І хочеться вірити, що саме цій меті присвячена переважна більшість часу, проведеного молоддю у всесвітній павутині. Сьогодні є очевидним, що освітній процес зазнає стрімких змін, навіть у порівнянні з особливостями освіти десятирічної давнини. Суттєво змінюються не тільки навчальні плани та програми, а й методи, форми й особливо засоби навчання. На зміну читальному залу бібліотеки прийшли онлайн-ресурси, замість підручників та паперових книг є планшети, аудіо-книги у форматі mp3 та так звані мульти-медіа-ресурси тощо.

Здавалося б, усі ці «нововведення» мають на меті суттєво полегшити процес здобуття якісних і ґрунтовних знань, адже скорочують витрати часу на пошук необхідних матеріалів для вивчення тієї чи іншої теми. Дехто взагалі вважає, що в Інтернеті є все (або ж практично все). Та чи не є такі думки ілюзіями й своєрідним «окозамилюванням»? Чи не переходить процес здобуття знань у всесвітній

павутині у примітивне відбування якоїсь повинності, а не заглиблення в суть питання, що вивчається?

Цей аспект використання Інтернету має, так би мовити, дві сторони однієї медалі. З одного боку, діти використовують контент-ресурси для створення власних навчальних, дослідницьких, творчих проєктів, мульти-медіа-презентацій, програм, тестів, доповідей, рефератів і ще багато чого іншого. Таким чином вони вчаться опрацьовувати інформацію, аналізувати, систематизувати її, узагальнювати, робити висновки, що є безцінним досвідом і однозначно розвиває здібності дитини. Крім того, користувачі мережі мають доступ до унікальних відцифрованих архівів, можуть здійснити віртуальну екскурсію в реальному часі практично в будь-який куточок світу, ознайомитися з шедевралями експонатами найвідоміших музеїв тощо, чого не можливо було зробити раніше. Це є, безперечно, надзвичайно цінним для розвитку дитини.

Проте, з іншого боку, використання Інтернет-ресурсів недобросовісними учнями не приносить нічого корисного. Адже дуже часто замість написання власної наукової роботи діти просто «стягують» з мережі готову й видають її за свою. Таке ж відбувається й із всім доступними готовими домашніми завданнями, розв'язаними кимось і викинутими в онлайн-простір контрольними роботами, виданими за власні чужими мульти-медіа-презентаціями та інше. Недоліком стало й те, що все рідше в руках молоді можна побачити паперову книгу, чого не скажеш про смартфон. Дуже часто навіть найцікавіші програмові твори з української чи зарубіжної літератури читаються в так званому субстраті, тобто не в першопочатковому вигляді, якими їх створив автор, а у формі стислого переказу з нібито навчальних сайтів. Дехто може ствердити, що нічого поганого в цьому немає, адже ні фізичної, ні психічної шкоди таке використання Інтернету не завдає. Проте, якщо задуматися глибше, завдається шкода моралі й моральності людини, світ таким чином стає набагато біднішим духовно.

Другим пунктом діяльності в Інтернеті є перебування дітей у соціальних мережах, участь у різноманітних форумах, чатах, фан-спільнотах, ведення та перегляд блогів тощо. Якщо з розумом підходити до цього питання, то нічого шкідливого в такому виді діяльності немає, швидше навпаки. Адже людина – істота соціальна, їй конче необхідне спілкування, проте це є виправданим за умови, що воно продовжується й у реальному житті. На жаль, часто доводиться бачити, як дитина, надзвичайно активна в соцмережах, при особистому спілкуванні веде себе дуже замкнуто й намагається якнайшвидше втекти у віртуальний світ. Крім того, варто зауважити, що Інтернет-спільноти мають свій специфічний сленг і інколи аж занадто специфічний правопис. Оптимальним варіантом, звісно, було б, аби дитина розсудливо опановувала нові слова й «моду комунікації», не забуваючи при цьому про норми літературної мови, адже про нас судять і по нашому мовленню.

Та не це є найбільшою загрозою соцмереж. Дуже велике занепокоєння викликає збільшення кількості кібер-шахраїв та кібер-злочинців в Інтернеті. Адже дуже часто підлітки, не задумуючись, викладають інформацію особистого характеру першому зустрічному, незважаючи на ризики й можливі наслідки. Але

ж Інтернет – це ресурс, до якого фактично кожен має вільний доступ. І якщо цей «кожен» виявиться хакером чи людиною, що добре розуміється на HTML-програмуванні, то немає ніякої гарантії, що ваші персональні дані й особиста інформація не з'являться у вільному доступі й не будуть використані в злочинних цілях.

Крім того, великою проблемою а інколи й загрозою є випадкове потрапляння користувачів на сайти з «дорослим» контентом, які можуть бути як вірусними програмами, так і прив'язаними навіть до архівних папок з навчальними документами посиланнями. Після активізації таких архівів чи посилань на екрані відкриваються порносайти, онлайн-казино, реклама культових об'єднань, сект тощо, що часто завдає шкоди моральному та психічному здоров'ю дитини.

Третім різновидом діяльності молоді в мережі Інтернет є онлайн-ігри. Вони, як відомо, приносять як помірну користь, так і непомірну шкоду для розвитку дитини. Певним чином розвиваючи аналітичні, логічні здібності, концентрацію уваги, стратегію діяльності, витримку, поміркованість, онлайн-ігри можуть бути також небезпечними. Це відбувається за умови, якщо дитина перестає контролювати час, проведений в мережі, якщо перестає жити реальним життям і отримує Інтернет-залежність. Зараз ця залежність офіційно признана вже не тільки шкідливою звичкою, але й хворобою, що потребує негайного «порятунку» дитини зі «своїх пазурів».

Крім того, ні для кого не секрет, що сьогодні все більше втрачається живе спілкування серед дітей, навіть у сім'ях між членами родини, з дитячих майданчиків зникають рухливі ігри. А все частіше можна побачити людей зі смартфонами в руках, які «залипли» в екран і втратили цікавість до навколишньої дійсності. Цей факт викликає надзвичайне занепокоєння, адже з людини розумної ми поступово перетворюємося в «кіберботів» [1; 84], і далі так тривати не повинно, тому що так ми фактично втрачаємо себе.

Четвертим найпопулярнішим видом діяльності в Інтернеті є онлайн-покупки. Все більше діти не без допомоги дорослих (бо хто ж оплачує всі ці примхи) граються в шопінг, не виходячи з дому. Здавалося б, це зручно й практично, молоді люди вчаться розпоряджатися коштами, робити усвідомлений вибір, планувати фінанси й нести за них відповідальність. Проте якщо занадто захоплюватися цим процесом, можна просто перетворитися в шопоголіка, який купує все, що впало в око. Крім того, дуже часто втрачається контроль над фінансами, коли оплачуються онлайн різноманітні додаткові послуги на сайтах, «розкачуються» ігрові акаунти чи беруться гроші, наприклад, за додаткові смайлики чи можливість дарувати своїм онлайн-друзям подарунки. Тут знову ж таки варто бути надзвичайно обережними з кібер-шахраями, які можуть виявитися як банальними недобросовісними продавцями, так і хакерами, що зламують захист вашої банківської картки і обчистять все до останньої копійки.

Звісно, це не всі види діяльності дітей у мережі Інтернет, а тільки найпопулярніші з них. І якщо вдуматися, кожен з них може бути використаний як для розвитку дитини, так і слугувати загрозою здоров'ю і навіть життю. Головне – з розумом підходити до кожного виду діяльності у всесвітній павутині. А цьому

дітей треба вчити. І не тільки вчителям, а в першу чергу батькам, і бажано на власному прикладі. Адже ніхто не справляє на дитину більший вплив, як родина й найрідніші люди. Тому будьмо не тільки «Інтернет-продвинутими», а й поміркованими та виваженими, *homosapiens* – людиною розумною.

Список використаних джерел:

1. Бернерс-Лі Т. Заснування Павутини: З чого починалася і до чого прийде Всесвітня мережа / Перекл. з англ. А. Тщенка. — К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. — 207 с.
2. <http://dx.doi.org/10.1787/9789264239555-en>
3. <https://sites.google.com/site/onlajndoktor/home/zagrozi-pid-cas-koristuvanna-internetom>
4. http://tsn.ua/nauka_it/internet-shkodit-dityam-z-bidnih-rodin.html

С. Д. БУРЯК,

заступник з науково-методичної роботи Золотоніської гімназії
ім. С. Д. Скляренка Золотоніської міської ради та виконавчого комітету

РОЛЬ І МІСЦЕ МЕДІАОСВІТИ У РОЗВИТКУ ІНТЕЛЕКТУ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ

Запропонована стаття коротко аналізує тенденції розвитку медіа-освіти, акцентує увагу на організації роботи шкільної медіа-аудиторії з метою розвитку критичного та логічного мислення учнівської молоді, а також впливу медіа-культури на інтелектуальні здібності та подальший вибір майбутньої професії.

Наш сучасний світ насичений інформацією, тому логічно, що виникла потреба у людей оперативно, ефективно і мобільно працювати в потужних інформаційних потоках (у більшості сучасних професій та галузях виробництва). Наразі особливо важливо саме для учнів, підлітків, які готуються до продуктивного дорослого життя, вибору майбутньої професії та кар'єрного росту, взаємодіяти ефективно з інформаційним сучасним світом.

Тому, саме медіа-освіта відіграє важливу роль та пов'язана з вивченням медіа-комунікацій.

Вважаю, що пріоритетні ролі, які медіа-освіта набула в суспільстві є:
- Медіа-освіта надає можливість усім учасникам освітнього процесу отримувати, оцінювати, аналізувати, відповідно, реагувати, давати оцінку інформації про соціальні, економічні, політичні, наукові сфери суспільства.
- Медіа-освіта сприяє збагаченню культурним досвідом, враховуючи при цьому споживання медіа повідомлень різних типів (за допомогою друкованого слова, аудіо, відео, зображень) [2: 37].

Адже не секрет, що в площині сучасності, вимог до проведення креативного уроку, використання медіа – це вже не данина моді, а потреба, необхідність, сприяння інтелектуальному розвитку особистості. Готуючись до уроку, учитель

та учні активно опрацьовують зацікавлену інформацію, добирають відповідні медіа для створення і розповсюдження власних медіа-текстів, інтерпретують медіа-тексти і залучають до цього процесу зацікавлену учнівську аудиторію. В результаті такої пошукової, відбіркової роботи «перечитується», «переопрацьовується» велика кількість інформації і з'являється шанс і можливість самотійно, творчо підійти до розгляду проблеми, інтерпретуючи те чи інше питання. Тому пряма і первинна функція медіа – це навчання, отримання інформації, критичне і аналітичне її осмислення. Саме для такого активного споживача існують пошукові сервіси, тематичні сайти, енциклопедії. Коли учень прагне отримати додаткову інформацію з вивченої теми, він розвивається, покращуються результати навчання, вимальовуються особисті інтереси, зацікавленість до певного предмету, більше того, не лише збагачується, а й змінюється внутрішній світ особистості: не знав – був людиною обмеженою, узнав – став іншим, «збагатився». Проте, слід зауважити, що проблема медійного впливу на інтелектуальний розвиток особистості, має свої історичні особливості. Скажімо, багатьох дослідників зазначеного питання хвилювало чому зменшилося бажання читати і надається перевага телебаченню.

Доведено, що ті діти, які багато «просиджують» перед телебаченням, у середньому відстають у розвитку навичок і внутрішньої мотивації до читання від дітей, які приділяють менше часу перегляду телепередач. На думку дослідників, екранні медіа негативно гальмують творчість та «політ фантазії і думки», йде так зване «насадження» візуальних шаблонів, а це призводить до зниження образного мислення «глядача», самотійного активного пошуку відповідей на певну проблему [1: 60]. Це просто сприйняття інформації на рефлекторному рівні, яке пасивне не потребує інтелектуальних зусиль.

Та і внаслідок пришвидшеної зміни образів на екрані залишається зовсім мало часу на «переопрацювання» інформації у власному темпі, що знижує глибину мислення. На противагу такій проблемі, медіа-освіта покликана розвивати критичне мислення – самотійну думку, оснащену, підтверджену власними доводами, здатної протистояти недійним маніпуляціям. Загальновідомо, що медіа забезпечують значно ширшу поінформованість дитини для вивчення великого світу, який неможливо пізнати безпосередньо через власні дії.

Такий спосіб можна назвати «створенням ілюзії розуму, адже абстрактна інформація, не здатна розвивати автоматичного уміння нею користуватись» [4; 7]. Тому, саме з допомогою учителя можна спрямувати учнів на плідні та корисні напрямки роботи, що розвивають творчий потенціал, креативну особистість. Слід зазначити, що американські науковці дослідили та виокремили 10 інтелектуальних навичок, які необхідні для продуктивної взаємодії з інформаційним простором. На розвиток саме цих навичок було спрямовано програму комп'ютерних дитячих ігор, які можна ефективно використовувати з розвивальною метою в навчальному процесі [3; 202].

1) Уміння виділити головну проблему при недосконалому рішенні (хоча треба бути готовим, до того, що власні висновки, дії та втручання в ситуацію іноді не призведуть до чудових результатів) .

2) Занурення в міркування , роздуми (іноді розв'язання проблеми не буває миттєвою, а потребує аналізу на кілька днів із залученням інших ресурсів) .

3) Уміння керувати складністю (часто розв'язання проблеми «тягне» за собою непередбачувані наслідки) .

4) Випробовування рішень (часто при розв'язанні проблеми та завдань потрібно враховувати не лише реальну оцінку ситуації , а й прогнозувати план «втілення» прийнятого рішення.

5) Співпраця (це пріоритетний принцип сучасного інформаційно насиченого світу). Командний підхід дозволяє об'єктивно, з елементами дискусії опрацювати та «вивести» будь-яку додатково поновлену інформацію.

6) Здатність «оцінювати» , «поповнювати» та «відсіювати» інформацію (треба вивчати з різних джерел, сайтів, документів, співставляти різні погляди, навіть суперечливі).

7) Комунікація та захист своєї ідеї чи то проекту на аудиторію (надати можливість учню представляти результати інтелектуальної праці).

8) Уміння «мобільно» переключатись на інші технології (наприклад , при повідомленні вчитель чи учень використовує презентацію, чи то фрагмент відео). Це і є не що інше , як інтелектуальні навички розв'язування проблеми, перенесені в нові умови змін технологій.

9) Прогнозування, очікування неочікуваного (цей каламбур пов'язаний власне із складністю сприйняття світу та подій , адже неможливо лінійно прогнозувати усі події , тому часто з'являються несподіванки)

10) Усвідомлення того, що інформаційні технології – це абстрактне явище , яке не засвоюється, а надає можливість та ресурси для розв'язання проблеми.

Ось так, розмірковуючи над доводами вчених, було зроблено акцент, саме на позитивний медійний вплив, як ресурс особистості.

Важливо також привести приклад саме у сфері медіа діяльності в нашій школі, коли завдяки інформації з медіа учні формують зону особистих інтересів, уподобань, у рамках Всеукраїнського експерименту з впровадження вітчизняної моделі медіа освіти в навчальний та виховний процес.

У рамках Всеукраїнського експерименту медіа освіта у гімназії вже два роки діє учнівська прес-служба у складі відомої своїми молодіжними проектами, інтерв'ю-кореспондента видання «Золотоноша» Насті Заболотньої (учениці 11 класу); юного фотокореспондента Сніжани Тесленко(учениці 8-А класу), активістів учнівського самоврядування А.Удовенко(10-А класу); Анни Пліс та Аліни Фесенко (8-А класу). Мета цього інноваційного проекту – підготовка учнів до вдумливого, розумного сприйняття інформаційного сучасного проекту. А ще – перший крок до вибору професії журналіста, адже це – навчання теорії і розвитку ЗМІ появи, становлення та особливостей її функціонування, розвиток комунікативних здібностей, закріплення знань, умінь та навичок самостійного споживання інформації. На таких заняттях гуртка наші школярі знайомляться із

теоретичними засадами журналістики, розуміння впливу (позитивного та негативного) на особливість та соціум, громадськість. У нашому стрімкому і змінному світі все частіше з'являються нові медіа і сучасна успішна молода людина не може стояти осторонь інформаційних потоків. Проте, ми наголошуємо нашим учням, що отримати будь-яку інформацію нині не складно, головне визначити, яка саме інформація потрібна. Тож, виходячи з цього і були окреслені пріоритетні завдання гімназійного проекту:

- формування в гімназистів навчально-інформаційних компетентностей в світлі вимог Держстандарту: уміння знаходити самостійно потрібну інформацію з різних джерел, швидко її опрацювати;
- розширення знань учнів з громадянської освіти (включаючи право на висловлювання власних думок, суджень, переконань);
- виховання в гімназистів уміння поважати думку товаришів, при цьому толерантно відстоюючи власну позицію (чи то погоджуючись, чи заперечуючи судження інших); уміння спілкуватись на рівних з дорослими;
- реалізація здібностей школярів у різних видах діяльності (по бажанню, потребі за інтересами: журналістській, адміністративно-організаторській, дизайнерській).

Діяльність шкільної прес-служби базується на основі діяльності веб-ресурсу, метою роботи якого є поширення та висвітлення інформації про шкільні події, «ведення» неформального діалогу у рамках комунікативного трикутника «учні-учителі-батьки». На заняттях гуртка школярі опановують ази професій журналіста та редактора інтернет-ресурсів, опрацьовуючи праці Амзіна О. («Новостная интернет-журналистика») та Захарченка А. («Інтернет-медіа навчальний посібник до курсу «Підтримка сайту»).

Хочу наголосити, що на базі нашої гімназії проводиться Всеукраїнський експеримент та дослідницька робота з питань впровадження вітчизняної моделі медіа освіти саме в навчальний та виховний процеси. Проект діє з серпня 2011 по серпень 2016 року. Головною метою зазначеного проекту є дослідження інноваційних технологій у навчальному та виховному процесі, їх роль в розвитку інтелектуальних здібностей школярів. На час дії експерименту зверталась особлива увага на здійснення моніторингу, розвитку медіа культури в учнів, які залучались до експерименту, також апробувались психолого-педагогічні технології в організації процесу формування навичок медіа культури школярів. В процесі експерименту було окреслено очікувані результати на кожному з етапів, головним з яких є розвиток в учнів уміння вміння користуватися інформаційним середовищем, забезпечення розвитку медіа компетентності та медіа культури учнівської молоді. Починаючи з вересня 2013 і включно по вересень 2014 тривав організаційно-підготовчий етап експериментального проекту. Координатор проекту – Марченко С.С. успішно провів моніторинги з батьками та учнями, було розроблено факультативний курс навчання з урахуванням нових потреб креативної молоді та сучасної медіа-аудиторії «Школа журналістики» (автор-координатор проекту).

- Проводилось анкетування вчителів, учнів, батьків;

- Вивчалась сімейна медіа культура з метою виявлення мотиваційної і технологічної готовності дорослих суб'єктів навчально-виховного процесу до впровадження медіа-освіти та ставлення учнів до впровадження в гімназії медіа освітніх новацій;

- Проведено ряд семінарських і практичних занять для класних керівників, учителів – предметників із питань запровадження медіа-освіти;

- Забезпечено роботу гімназійного медіа центру «Гімназійний прес-центр»;

- Забезпечено фінансування керівника гуртка «Гімназійний прес-центр»;

- Створено ряд електронних ресурсів для інформаційно-комунікаційної підтримки експерименту з упровадженням медіа-освіти і поширення кращого педагогічного досвіду;

- Створювались та забезпечувались умови для залучення до участі у експерименті учнів молодшої та середньої ланки.

Наступний етап навчально-практичного спрямування успішно втілювався та реалізовувався, починаючи з вересня 2013 по 2015 рік. З 1 вересня 2013 року в рамках експериментального проекту «Медіа-освіта в Україні», участь в якому бере Золотоніська гімназія, на базі учнівського самоврядування навчального закладу створено прес-службу, метою якої є підготовка учнів до розумного, вдумливого сприйняття сучасного інформаційного простору. А це – і навчання теорії розвитку ЗМІ та особливостей їх функціонування, і розвиток комунікативних умінь учнів, а також закріплення у них навичок самостійного створення та споживання інформації, навичок захисту від можливого негативного впливу інформації. Ми ознайомлюємо школярів із теоретичними засадами журналістики, з правовими нормами функціонування різних видів ЗМК в Україні та за її межами. Вважаємо за важливе навчити учнів розуміти закони впливу медіа на особистість та громадськість.

Прес-служба Золотоніської гімназії – орган учнівського самоврядування, завданням якого є організація інформаційної роботи навчального закладу.

Її діяльність базується на основі функціонування веб-ресурсу, метою роботи якого є повне та всеосяжне висвітлення внутрішньо шкільних подій, поширення інформації про них серед жителів міста, налагодження неформального діалогу всередині комунікативного трикутника «діти-вчителі-батьки», поширення серед учнів ідей толерантності, патріотизму (до навчального закладу, до рідного міста, країни тощо), освіченості.

Наразі триває узагальнювально-корегувальний етап, на якому ми залучаємо активних слухачів курсу з вивчення медіа освіти до інтелектуальної журналістської праці, запрошуємо до взаємопраці з відомими ЗМІ міського та обласного рівня, проводимо регіональні масові (інтерв'ю з перехожими, засідання круглого столу та інше) з метою популяризації результатів експерименту для сприяння впровадженню медіа освіти та поширення досвіду шляхом публікацій на шкільному гімназійному сайті, шкільних наукових конференціях. Прикладом такої активної роботи, яка є поштовхом до написання наукових робіт з журналістики, інформатики, літературної творчості може слугувати зустріч гімназистів з провідними черкаськими виданнями та телеканалами.

Делегація ерудитів-школярів «досліджувала» секрети роботи своїх майбутніх колег - Черкаських ЗМІ. Гімназійну Медіа-галузь представляли Сніжана Тесленко, Анна Фоменко, Сніжана Лелека, Настя Заболотня. Активісти знайомились з факторами роботи он-лайнного ЗМІ, різними за своєю сутністю та методами. Гімназисти отримали відповіді на безліч запитань: Як оперативно створити новини? Переваги та недоліки сучасної мережі інтернет-видань. Готовність бути на пульсі новин та подій. Уміння надавати читачам медіа-матеріали з несподіваних ракурсів. Дітям було запропоновано лекцію на тему незаангажованості потужних ЗМІ та індустрії телебачення. Така екскурсія стала поштовхом для ініціативної гімназійної молоді до нових ідей, бачень, креативних медіа проектів, що сприяє інтелектуальному, комунікативному, логічному розвитку сучасних школярів. Таким чином, трансформація медіа культури відбувається за такою формулою: освоєння технологій, відбір і синтез потоку інформації, уміння її переформатовувати, подача інформації, популяризація та впровадження вітчизняної моделі медіа-освіти не лише у шкільну систему, а й для батьків, психологів та впровадження медіа освітніх інновацій.

Список використаних джерел:

1. Зражевська Н. І. Масова комунікація і культура: Лекції / Зражевська Н. І. – Черкаси: Брама – Україна, 2006. – 172 с.
2. Медіакультура особистості; соціально-психологічний підхід: навчально-методичний збірник / О. Т. Баришполець, Л. А. Найдьонова, Г. В. Мироненко, О. Є. Голубева, В. В. Різун та ін.; За ред. Л. А. Найдьонової, О. Т. Баришпольця. – К.: Міленіум, 2009. – 440 с.
3. Федоров А. В. Медиаобразование в России и Украине: сравнительный анализ современного этапа развития (1992–2008) // Федоров А. В. Медиа образование и медиа компетентность: слово экспертам /под ред. А. В. Федорова. – Таганрог: Изд-во Таганрог. гос. пед. ин-та, 2009. – С. 192–209.
4. Чемерис І. М. Формування професійної компетентності майбутніх журналістів засобами іншомовних періодичних видань / Чемерис І. М. Автореф. канд. педаг. наук за спец. 13.00. 04 – теорія та методика професійної освіти. – Київ, 2008. – 24

ВЕРБА М. А.,

вчитель математики, Скородистицька ЗОШ І-ІІ ступенів

ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДЛЯ ДИТИНИ

Стаття розкриває сильні і слабкі сторони, переваги та недоліки глобального розповсюдження комп'ютерної мережі

Я думаю, ніхто не буде заперечувати, що світ значно змінився з приходом глобальної мережі Internet. Комп'ютер став невід'ємною частиною сучасного життя. «Невміння працювати з комп'ютером і орієнтуватися в інтернет-просторі в сучасному суспільстві можна порівняти з невмінням писати й читати.

Комп'ютер є не тільки розвагою, але й засобом спілкування, самовираження та розвитку. У кіберпросторі існує велика кількість спеціальних сайтів, адресованих дітям різного віку. Самостійне пізнання інформаційного світу дозволяє розширити коло інтересів дитини і сприяє її додатковій освіті, спонукає до кмітливості, привчає до самостійного розв'язання задач. Всесвітня мережа також задовольняє потребу підлітків у лідерстві. Діти, які добре знають комп'ютер та інтернет більш адекватно оцінюють свої здібності та можливості, вони більш цілеспрямовані та кмітливі. Щоб повноцінно орієнтуватись у віртуальному просторі дитині треба вчитися структурувати великі потоки інформації, дотримуючись основних правил безпеки в мережі.»

Вже давно стало звичним бачити, як маленька дитинка малює не на альбомному листку, а на планшеті, хлопчик-школяр з татом з азартом бореться за перемогу у «гонках», дитина-підліток запрошує наступного друга в контакт – це звична картинка сьогодення. У всього людства на землі з'явилися неймовірні можливості в області спілкування. Internet заповнив як професійне, так і буденне життя мільйонів людей. Сьогодні будь-якому користувачеві глобальної комп'ютерної мережі зовсім нескладно знайти потрібну інформацію, поспілкуватися в чатах і по ICQ, послухати улюблену музику і т.д. Та чи все так просто та позитивно? Я класний керівник 7 класу, тому частенько веду розмову з батьками про безпечний Internet. Переважна кількість з них бачить більше негативний вплив мережі, який веде до деградації дитини, і лише невелику частину позитиву. А от діти стверджують зовсім протилежне – Internet, це величезна бібліотека корисної інформації. Хто з них правий, сказати важко. Давайте міркувати...

На початку цього навчального року перед батьками та учнями 4 класу та 7 класу постало актуальне питання – забезпечення підручниками. І тут всі погодились (і діти, і батьки, і вчителі), що електронні підручники дуже доречні. Проблема вирішено, Internet молодець!

В моєму класі є учні, батьки яких працюють за кордоном. Звичайно, спілкуватися на великій відстані раніше було досить непросто, але зараз ця проблема вирішена теж за допомогою Internetу. Спілкуватися через звичайний дзвінок за міжнародним тарифом недешево, а через використання комп'ютерної мережі обидва співрозмовника платять своїм провайдерам за місцевим тарифом. Отже, час для спілкування може бути більш тривалішим і батьки мають можливість більш активно брати участь у вихованні дитини. Це ще один плюс Internetу.

Учням, які прагнуть успішно засвоїти шкільну програму, просто необхідно працювати самостійно, здобувати певну інформацію. І тут на допомогу призиваємо глобальну мережу, де є величезні бібліотеки різноманітної літератури і де можна знайти самі свіжі новини у будь-якій сфері науки.

Що мені особисто подобається в мережі, та це форуми. Як на мене, то це один з найкращих аспектів Internetу, що розробило людство. Форуми дають можливість спілкуватися тисячам людей, незважаючи на кордони. Чати і ICQ взагалі дозволяють спілкуватися в реально часі, і це чудово!

Можливості глобальної мережі справді безмежні. Тут можна роздобути нове програмне забезпечення, скористатись послугами електронної пошти і відправляти електронні листи хоч на край світу, знайти старих і нових друзів, робити покупки в інтернет-магазинах та оплачувати розподілені розрахунки, здійснювати банківські операції, передавати файлову інформацію без використання зовнішніх носіїв, здобувати дистанційно освіту та підвищувати свій фаховий рівень, рекламувати свої можливості, створювати власну сторінку і, звичайно, розваги. Всесвітня павутина багатогранна і кожен прокладає свій власний шлях, сам вирішує, якими послугами мережі скористатись.

Над глобальними internet-достоїнствами ми поміркували, але в цієї мережі є і глобальні вади. Користуючись послугами всесвітньої павутини, користувача захоплює почуття вседозволеності, адже тут можна все. В Internetі створені клуби наркоманів, де навчать колоти наркотики, клуби самогубців, де можна замовити власну смерть, клуби терористів, де продають динаміт. В мережі є дуже багато порносайтів, куди може зайти будь хто, тут можна купити відеоматеріали з відповідним змістом. Нескладно уявити, що дитина побачить на такому сайті.

Ні для кого не секрет, що час за роботою на комп'ютері летить зовсім непомітно, а особливо тоді, коли дитячий азарт гри захоплює з головою, коли здається, що от-от пройдеш наступний рівень, ось вже зараз точно переможеш суперника, доїдеш до фінішу перший... Тривале перебування організму людини в одному положенні негативно сказується на здоров'ї, особливо дитини. Виснажується нервова система, псується зір, виникають порушення постави, викривлення хребта.

Ще одна небезпека в мережі Internet – втрата відчуття реальності. Користувач настільки надає перевагу комп'ютеру, що відмовляється від свого реального життя, адже там, в іншій реальності, не обов'язково бути самим собою, можна вибрати для себе будь-яку роль. Людина змінюється морально і психологічно, вона починає навіть думати по-іншому. Починаються труднощі у спілкуванні, постійна незадоволеність всім і всіма, надмірна дратівливість, а звідси і хвороби різного характеру.

Існують в Internetі шкідливі програми, віруси, спам - зовсім неприємні речі. Користувач кожного дня стикається з такими програмками і щоб почувати себе в безпеці, повинен вживати певні міри. Наступним проявом так званої інтернет-залежності є хакерство. Хакер вважає себе кращим, розумнішим, сильнішим за інших, тому і завдає великого збитку інтелектуальній власності іншої особи.

Отже, Internet необхідно сприймати лише як ресурс, що надає певні послуги і можливості. А як його будуть використовувати, для користі чи навпаки, залежить від кожного особисто. Тому наша задача – навчити учнів та їх батьків безпеці в Internetі, сприяти використанню лише позитивних можливостей глобальної мережі.

Список використаної літератури:

1. <http://gym7-cv.ho.ua/11pamiatka.pdf>
2. <http://ua-referat.com>

ІНТЕРНЕТ ДЛЯ ДИТИНИ

У цій статті повідомляється про можливі ризики користування Інтернетом дітьми. Поняття «фейковий» користувач, «кіберзлочинець» - це спроба донести інформацію учням та батькам про небезпечні наслідки споживання інформаційною мережею. Але при вдалому та виваженому підході до мережі Інтернет дитина набуває можливості найглибше пізнати всю яскравість і багатогранність світу, тим самим мати доступ до різних джерел знань.

Сучасне покоління дітей народилося у світі інформаційних технологій. Разом із формуванням комунікативних функцій, у дитини формуються навички елементарного використання сучасних цифрових гаджетів: вони фотографуються на цифрову камеру, опановують перші ігрові прогами на багатьох дошкільнятах з'являються планшети, а пізніше особисті телефони, комп'ютерах, ноутбуках, планшетних ПК. Часом рівень формування навичок роботи з означеними технічними засобами випереджає становлення мовленнєвої та рухомоторної діяльності. Як наслідок, уже в молодшому шкільному віці (а останнім часом нерідко і в старшому дошкільному) дитина спроможна самостійно отримувати доступ в Інтернет, спілкуватися в кібер-просторі і реєструватися у популярних соціальних мережах.

Зрозуміти, що таке Інтернет у всьому його різноманітті, оцінити його головні переваги та ризики може тільки та людина, яка є не просто досвідченим користувачем системи, а передовсім має достатній соціальний досвід, відповідний рівень моральних переконань, який і дозволить об'єктивно оцінити ступінь можливих ризиків при користуванні Інтернетом [1].

Початкова школа – це основа навчання, від якого залежить подальший життєвий розвиток дитини. Під час перебування в початковій школі дитина не тільки отримує нові знання, а й навчається нормам поведінки в соціумі, правилам спілкування з однолітками, що допоможе їй у майбутньому знайти своє місце в житті. Велика відповідальність за це покладається на вчителя початкових класів. Його завдання – не тільки навчити читати, писати та рахувати, а й сформулювати основи самостійної дидактично-пізнавальної діяльності через розкриття власного потенціалу учня, виростити патріота країни.

Наш сучасний світ з усіх сторін систематично наповнюється колосальними потоками різноманітної інформації. Завдання ж учителя – навчити дітей правильно користуватися інформацією.

Використання комп'ютерних технологій у початковій школі допомагає вчителю по-новому організовувати навчальний процес, зробити його більш цікавим, живим та різноплановим:

- покращити якість засвоєння знань;
- організувати роботу одночасно всіх учнів;
- здійснити диференційований підхід до дітей з різним рівнем підготовки до навчання;
- проводити якісний контроль засвоєних знань за короткий проміжок часу.

Більшість сучасних пристроїв мають вихід в Інтернет і цим активно користуються діти.

Що ж являє собою сьогодні глобальна мережа Інтернет?

Як зазначено у Вікіпедії, Інтернет – всесвітня система об'єднаних комп'ютерних мереж для зберігання та передачі інформації. Кожна мережа складається з десятків і сотень серверів. Сервери сполучені між собою різноманітними лініями зв'язку: кабельними, наземним радіозв'язком, супутниковим радіозв'язком. До кожного серверу підключається велика кількість комп'ютерів і локальних комп'ютерних мереж, що є клієнтами мережі. Клієнти можуть з'єднуватися із сервером не тільки прямими лініями, але і завдяки звичайним телефонним каналам [2].

Мережа Інтернет об'єднала 160 тисяч глобальних мереж із 235 країн світу (станом на кінець 1997 року). Кількість Інтернет-серверів досягла 19,5 мільйонів, з них 1,27 мільйона WEB-серверів; кількість клієнтських комп'ютерів, що підключаються до Інтернет через телефонні лінії взагалі не піддається підрахунку [2].

З'єднання з Інтернетом також не вимагає офіційного дозволу. Інтернет розвивається так швидко, що його ріст вимірюється у відсотках на місяць. Таким чином, Інтернет - це глобальна інформаційна система, «інформаційна супермагістраль», що охоплює всі сфери життя і стала справжньою віртуальною реальністю.

Спробуємо зрозуміти чим приваблює дітей Інтернет:

- 1) Інтернет – це навчання (отримання необхідної інформації);
- 2) Інтернет – це спостереження за успіхами улюблених команд;
- 3) Інтернет – це новини у музиці, кіно, мистецтві;
- 4) Інтернет – це можливість знайти нових друзів; спілкуватися з друзями за інтересами;
- 5) Інтернет – це можливість спілкування з людьми, яких знав раніше, а саме:
 - однолітків з іншої школи,
 - сусідів,
 - знайомих, з якими відпочивав
 - та інші знайомства...

При цьому знайти «друзів за інтересами» в Інтернеті стає не так складно, бо анкетування у соціальній мережі дає особисту інформацію про користувача.

Проте, на відмінну від дорослих, діти не здатні встановити межі між спілкуванням особистим та спілкуванням онлайн. Вони можуть у будь-який час спілкуватися, обмінюватися світлинами, цікавими новинами, музичними композиціями, розповідати все про себе в соціальних мережах і не замислюватися про те, що подібна відкритість особистого життя в Інтернеті може бути використана в корисливих (а часто і в злочинних) цілях психічно хворими людьми і людьми з асоціальною поведінкою, особами зі світу криміналу.

Ми, вчителі початкових класів, з 1 класу привчаємо учнів до основ безпеки, звертаючи увагу на наступні правила: як поводитися зі старшими, друзями, ровесниками та незнайомими людьми. Розказуємо на уроках про те, якими різними можуть бути привабливі зовні люди. На основі життєвих прикладів, зразків вчинків літературних героїв формуємо уявлення дитини про позитивні та негативні риси характеру людини; говоримо й про людей, які становлять загрозу для суспільства (у тому числа й віртуальну загрозу у кібер-просторі). Таким чином діти учаться користуватися порадами, які допоможуть їх не стати жертвою недобрих людей:

- перед тим як увійти в під'їзд чи ліфт, уважно поглянь навколо. Якщо немає незнайомих людей – заходь.
- не відчиняй двері незнайомим людям.
- не бери нічого від незнайомця.
- не розмовляй з незнайомими людьми.
- нікуди не йди з незнайомцями та не сідай до них у машину.

Але ж як захистити дитину від агресії, залякування та знуцання в Інтернеті?

Нам (вчителям, батькам) відомо, що учні свідомо вступають у суперечки між «фейковими» користувачами, а деяким це, навіть, дуже подобається, бо вони можуть висловлюватися на рівні дорослих. Найчастіше здобиччю «кіберзлочинців» стають діти, а особливо школярі початкових класів. У віці 6-9 років діти більш відкриті до спілкування і цим користуються злочинці, які з декількох відвертих відповідей можуть отримати потрібну інформацію.

Без сумніву, Інтернет суттєво збільшує ймовірність мимовільного зіткнення з «небезпечним» контентом, проте молодші діти свідчать, що в реальному житті це відбувається з ними частіше, ніж в Інтернеті (10,8% проти 8,1%). Наприклад, американські діти оголену натуру бачать частіше в телепрограмах (63%), фільмах (46%), ніж в мережі (35%) [3]. Притому, що в США демонстрація подібних зображень дуже строго регламентується. В Інтернеті діти регулярно стикаються з насильством в новинах, іграх, відеосюжетах, посиланнями на які вони регулярно обмінюються.

Зрозуміло, що Інтернет може бути виключно корисним та навпаки. У сучасному суспільстві, на жаль, шкідливої інформації дуже багато. А найгірш всього, що вона агресивно розповсюджується, заповнюючи все навколо себе.

Що ж це за інформація?

1) вияв насилля: перегляд фільмів з «високомистецьким» насиллям, реальні документальні та любительські зйомки з жорстокими сценами. Дитина розуміє, що насилля – це норма;

- 2) «інтернетзалежність»: багато часу, сил, енергії витрачається на ігри. Дитина дуже часто хворіє, не може вести повноцінний спосіб життя;
- 3) реклама: нав'язлива реклама вирішує, що треба придбати людині. З дитинства формується залежність від рекламованих речей і розвиток споживача;
- 4) релігія: нав'язливе залучення в релігійні течії, секти (часом тоталітарні). Є серйозна небезпека для дитини зробити ще неусвідомлений крок у своєму житті;
- 5) інформація для дорослих: великий обсяг інформації, яка пов'язана з сексуальним життям. Для дитини це є шкідливим, бо може нанести психологічну травму, спровокувати до «нищого» існування, в якому змінюється ставлення до сім'ї, кохання.

Список можна продовжувати як і з упевненістю стверджувати, що в останні десятиліття все це мракобісся набирає загрозливих обертів. Чи поширюється воно в силу якихось об'єктивних причин розвитку (деградації людства) або ж насаджується штучно? Ким поширюється і з якою метою? Це окрема і довга розмова. Але ці загрози є. І б'ють вони, в першу чергу, по дітях, чия свідомість не сформована, а тому набагато більш схильна до деформацій.

Що ж робити батькам?

Дехто з батьків не звертає уваги, інші сприймають природно, але багато хто чинить опір цій ситуації. Більшість батьків згодні з позитивним впливом Інтернету на дитину, але багато хто й замислюється про загрозу інформації:

64% - батьки вільно дозволяють користуватися Інтернетом;

24% - батьки встановлюють часові заборони та слідкують, на які сайти заходять діти;

28% - батьки намагаються дотримуватися правил користування мережею;

63% - батьки не мають потрібної інформації про те, як захистити свою дитину від загрози в Інтернеті [3].

Але ж треба пам'ятати батькам: ніхто не захистить ваших дітей краще, ніж ви самі. Тому, батьки, будь ласка, будьте уважними!

Пам'ятайте, що сидючи за комп'ютером чи телевізором, читаючи журнали, і навіть, слухаючи музику, дитина підпадає під жорстокий інформаційний тиск. Не соромтеся вчити його добру та постійно говорити про високе. Це не є модним, але треба говорити дитині, що є добре, а що погане. Адже основа нашого життя – це наші вчинки, бо самі розмови не є головним показником вирішення проблем. Слідкуйте за собою, за колом спілкування вашої дитини.

Виростити здорову особистість зараз дуже важко, але ви є **Батьками** і це, в першу чергу, Ваш обов'язок.

Опитування у 25 країнах, проведених у рамках дослідницького проекту *European Union Kids Online* при фінансуванні за програмою Європейської Комісії з підвищення безпеки Інтернету, показує, що діти найчастіше використовують Інтернет для:

92% - виконання домашніх завдань;

83% - ігри;

75% - перегляд відео;

71% - спілкування у соціальних мережах;

59% - мають особистий профіль (28% - 9-10 років) [4].

Дослідники, що займаються цією проблемою, сходяться на думці, що для попередження ризиків та підвищення психологічної безпеки підлітків в онлайн-середовищі необхідні наступні кроки:

- гласність, широке обговорення проблеми онлайн-безпеки підлітків у ЗМІ та на державному рівні;
- об'єднання зусиль всіх членів інтернет-спільноти як творців сервісів і розробників програмних продуктів, так і простих користувачів;
- розроблення та впровадження програм з формування навичок безпечної поведінки в мережі для школярів;
- продовження наукових досліджень з проблеми [3].

Ми повинні навчити дітей користуватися Інтернетом поступово та використати всі методи і прийоми для правильного поводження у віртуальному середовищі та формувати вміння захистити себе від небезпеки в ньому.

Наша головна мета полягає в тому, щоб діти зрозуміли важливість дотримання вимог «етики у мережі», а для цього треба привчити їх до принципу «перш ніж скористатися мишею, подумай».

Працюючи разом з дітьми, прислухаючись до їхніх потреб і вивчаючи їх досвід, ми можемо створити таке середовище, в якому вони зможуть використовувати максимум можливостей, пропонує Інтернетом, але при цьому діяти відповідально і безпечно. У той же час, подібне середовище може допомогти дітям, які використовують Інтернет для скоєння «поганих вчинків», зрозуміти справжні наслідки своїх дій на більш вразливих суб'єктах.

Як виявилось, знайти статті з приводу позитивного відношення до Інтернету для дитини важко, але, на мою думку, основна позитивна сторона Інтернету – це доступ до різнобічної інформації, можливість оперативно її відшукати, використати для виконання домашніх завдань учнями. Також це можливість для дитини об'єднатися у соціальних мережах для спілкування за інтересами, організації дистанційного навчання (онлайн навчання), можливість завжди залишатися на зв'язку з друзями, близькими, незважаючи на відстань, обмінюватися інформацією, постійно дізнаватися щось нове від різних людей. Для дітей з обмеженими можливостями Інтернет пропонує широке коло для спілкування та творчості.

Проте, максимальна користь, яка може бути отримана дитиною завдяки можливостям Інтернету, може бути досягнута тільки при дотриманні неухильному правил безпечної поведінки в кіберпросторі, прищепити які – святий обов'язок батьків та вчителів.

Список використаних джерел:

1. nadyas15.blogspot.com/p/blog-page_2.html
2. www.refine.org.ua › Комп'ютерні науки
3. www.internetociety.org/.../bp-childrenandtheinternet-20129017-en_RU....

ГУЛІНСЬКИЙ В. М.,
заступник директора Тальнівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №2
Тальнівської районної ради
ГУЛІНСЬКА Н. О.,
учитель Тальнівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №2
Тальнівської районної ради

МЕДІАОСВІТА В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

***Анотація.** Сьогодні особливо актуальною стає підготовка школярів до діяльності в умовах інформаційного суспільства та формування успішної соціалізації до життя в сучасному світі.*

Кожен заклад повинен створити свій специфічний інформаційно-освітній простір, розробити власну модель навчально-виховного середовища, яке б оточувало дитину, формувало її компетентності, сприяло розкриттю і розвитку творчих здібностей та виховувало високодуховну особистість. У запропонованому матеріалі розкриті шляхи формування інформаційного простору та створення навчально - виховного середовища школи.

Шляхи формування інформаційного простору школи

В умовах динамічного розвитку суспільства, глобальної взаємозалежності та конкуренції на ринку праці виникає потреба в нових ефективних формах організації освітньої системи навчального закладу та методах навчання і виховання, що спрямовані не лише на засвоєння і поглиблення знань, а й стимулювання особистісного зростання дитини, формування успішної соціалізації до життя в сучасному інформатизованому світі.

Такою інноваційною інтегрованою моделлю надання освітніх послуг, яка б об'єднала в єдиний процес навчання, виховання й розвиток особистості є навчально - виховне середовище школи, яке створюється на основі формування і використання інформаційного освітнього простору.

Кожен заклад повинен створити свій специфічний інформаційно-освітній простір, розробити власну модель навчально-виховного середовища, яке б оточувало дитину, формувало її компетентності, сприяло розкриттю і розвитку творчих здібностей та виховувало високодуховну особистість.

До структурних компонентів вище зазначеного освітнього середовища відносяться, перш за все:

- освітня система;
- родина, батьки;
- органи учнівського самоврядування;
- органи місцевої влади;
- органи правопорядку;
- заклади охорони здоров'я;
- мережа гуртків, секцій.

- засоби масової інформації.

Деякою мірою освітня система навчального закладу є «банком», тобто накопичувачем та розпорядником освітнього потенціалу всіх компонентів освітнього середовища. Важливо наскільки розумно цей потенціал розподіляється та витрачається.

Оскільки суспільство живе в інформаційну еру виникає потреба створення та інтеграції освітнього інформаційного простору з навчально-виховним середовищем школи.

Сучасна людина занурена в інформаційне середовище, адже живе серед телебачення, книг, журналів, та комп'ютерних ігор. Таким чином, інформація відіграє все більшу роль в життєвому циклі людини, пронизує всю його діяльність та формується інформаційний спосіб життя. Нинішній інформаційний простір дуже суперечливий, але водночас надзвичайно насичений та різноманітний за характером представлених ідеологій, точок зору. Головна його складова - інформаційний фонд.

Загальновідомо, що головною метою всіх інновацій в освітній галузі є сприяння переходу від механічного засвоєння учнями знань до формування вмінь і навичок самостійно здобувати знання. Важливо навчити кожну дитину за короткий проміжок часу освоювати, перетворювати і використовувати у практичній діяльності величезні пласти інформації.

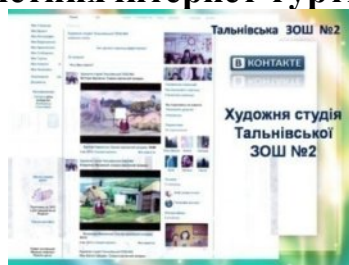
Тому ми поділимося деякими напрацюваннями з даного питання - формування медіаосвітнього простору для створення навчально-виховного середовища школи. Під медіаосвітнім простором школи ми розуміємо: локальну мережу школи, сайти: школи, керівних органів; індивідуальні сторінки, групи у соціальних мережах, через які працюють вчителі-предметники, класні керівники, учнівські об'єднання.

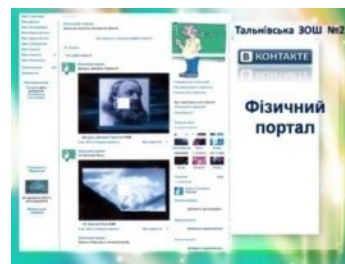
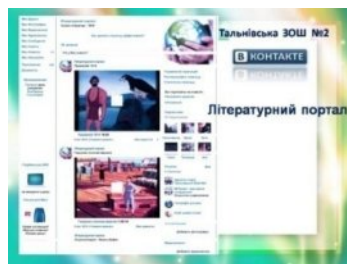
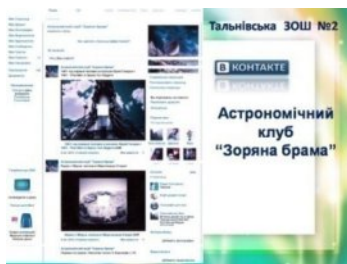
Шкільний медіапростір

Взагалі створення єдиного інформаційного простору закладу освіти – тривалий і складний процес, який складається з декількох напрямків:

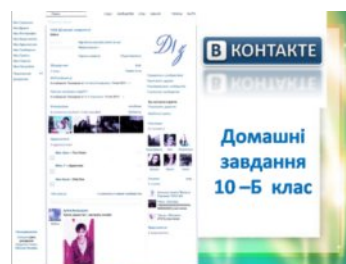
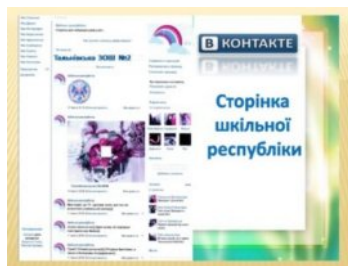
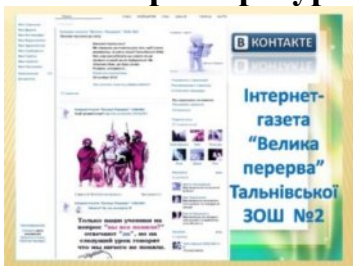
1. Оволодіння засобами ІКТ.
2. Комп'ютерне забезпечення класів та робочих місць.
3. Створення інформаційного фонду (банку) закладу освіти.
4. Активне запровадження нових інформаційних технологій у навчально-виховний процес.

Створення предметних інтернет-гуртків





Створення виховних інтернет-ресурсів



Інформаційно-освітній простір закладу освіти виконує такі функції: виховну, інформаційну, методичну, комунікаційну, технічну, освітню. В даній роботі хотілось зупинитись на двох - освітній та виховній.

Мета створення інформаційного простору школи полягає у розв'язанні циклу завдань:

1. Консолідація всіх учасників навчально-виховного процесу щодо формування особистості, яка зможе соціалізуватись у нинішньому суспільстві;
2. Удосконалення процесу навчання та виховання з використанням сучасних технологій;
3. Індивідуалізація та диференціація роботи з учнями на уроці та у позаурочний час;
4. Швидкісне спілкування, співпраця з батьками учнів;

Рухаючись від простого до складного (враховуючи вік учнів), на початковому етапі школа розпочала проект який дістав назву «Фестиваль учнівських презентацій».

Фестиваль учнівських презентацій «Право в Україні та світі»

Готуючись до створення презентацій, учні зустрічались із представниками місцевого самоврядування та правоохоронних органів, брали інтерв'ю. Представлення презентацій проходило як під час заходів, так і на годинах спілкування класного керівника, спеціалізованих уроках.

Тематика робіт охоплювала широкий спектр напрямків досліджень і відобразилась у вигляді учнівських конференцій для старших класів.

Теми конференцій:

1.«Правоохоронні органи».

Готуючись до конференції, учні розповідали про повноваження правоохоронних органів, які спрямовані на забезпечення законності і правопорядку, захист прав та інтересів громадян, суспільства і держави, попередження, припинення правопорушень. Працюючи над виступами з питань, які стосувались органів внутрішніх справ, суду, прокуратури чи діяльності адвокатури, старшокласники акцентували увагу на необхідності таких інститутів як важливих органів будь-якої демократичної держави. Громадяни повинні усвідомити, що це не стільки органи примусу, скільки необхідна гарантія забезпечення прав і свобод.

2. «Знаємо та реалізуємо свої права»

Тема для старшокласників не нова, оскільки школа вже брала участь в аналогічному проєкті Ліги старшокласників Черкащини. При підготовці до конференції творчою групою учнів відпрацьовувались питання: «Основні права та свободи громадян», «Права дитини», «Порядок звернення громадян щодо захисту своїх прав». Обговорювання теми вилилось у пропозицію підготовки інтернет-проєктів, які дістали назву «Школа моїми очима», «Місто моїми очима», «Територія чистого довкілля». Інформацію про підготовку проєктів вирішено оприлюднити на шкільному сайті. Важливість цього кроку полягала в усвідомленні можливості переходу від простого обговорення питань до конкретних дій.

3.«Громадська думка»

Для вирішення багатьох суспільних питань існує практика опитування громадян. Громадська думка в демократичній державі має вирішальне значення, адже вона дає можливість активного впливу на офіційні органи влади та на соціальні процеси в цілому. Участь у соціальному управлінні нині стає важливою для кожного громадянина. Навчаючись працювати над будь-якими соціальними проєктами, учням важливо ознайомитися з методами збору інформації, що відображає думку, побажання, настрої населення.

Використання презентацій на початковому етапі роботи давало можливість:

- максимально доступно ознайомити учнів із даним питанням;
- забезпечити інтерес до майбутньої діяльності;
- розширити уже здобуті знання учнів;
- урізноманітнити проведення виховних заходів загалом.

Така діяльність підвела інформаційну базу для проведення майбутньої роботи – учнівських інтернет-проєктів.

Робота над інтернет-проєктами

У роботі над проєктами виявлялися теоретичні і практичні аспекти використання проєктної діяльності учнів як засобу формування демократичних цінностей. Запропоновані проєкти спільних заходів громадськості, школи,

державних установ покликані прищеплювати учням усвідомлення відповідальності за життя рідного краю, причетність до корисних справ, формування демократичної культури спілкування. Організуючи проектну діяльність учнів, учитель реалізовує компетентнісний підхід до виховного процесу, а саме формування інформаційної, соціально-трудової, навчальної, дослідницької компетентностей.

Проекти «Школа моїми очима» та «Місто моїми очима» - дослідницькі роботи, які демонструють ситуацію, якою її бачать діти. Тематика фоторепортажів та нарисів передбачала опис цікавих місць, історію та сучасність краю, міський ландшафт. Завданням для юних репортерів був пошук цікавинок, а також фактів, чи явищ, до яких потрібно привертати увагу громадськості. В більшості випадків це були нариси про стан доріг, чистоту довкілля, екологію в цілому.

Результати роботи творчих груп цього проекту публікувалися на сторінках шкільних інтернет-ресурсів. Закономірно, що з часом, у процесі подібної діяльності у школярів виникає потреба втілення більш масштабних проектів із залученням громади та органів місцевого самоврядування. Так з'явився проект «Територія чистого довкілля», який навіть брав участь у III обласному форумі молодіжних ініціатив і проектів Черкащини та пропонував план роботи зі збереження природи та екології у нашій місцевості.

Результативність проектної діяльності

- можливість творчої самореалізації та самовдосконалення школярів;
- усвідомлення власної потреби в діяльності, спрямованій на захист демократичних надбань суспільства;
- почуття відповідальності за життя своєї громади, за свою громадянську позицію;

Наступний етап у роботі над даним питанням був спрямований на використання інтернет-ресурсів:

Використання шкільних веб-ресурсів в навчальній та позакласній роботі

Шкільний сайт – це нова інформаційна реальність школи, він може показати повсякденне життя, новини навчального закладу. Сайт може бути інструментом організації інформаційно-освітнього простору навчального закладу, вміщувати інформацію для батьків, а також електронний каталог бібліотеки. Шкільні веб-сайти можна використовувати як інформаційний ресурс для вчителів, учнів та їх батьків, для встановлення зв'язку з іншими навчальними закладами, з іншими вчителями, учнями, як засіб пошуку партнерів та для опублікування результатів оглядів і анкетних опитувань.

Як і більшість шкіл, наш заклад має свій сайт. Завданням колективу було максимально використати його як інформаційний ресурс. Рухаючись у цьому напрямку, творча група паралельно відпрацьовувала можливість пришвидшення безпосереднього он-лайн спілкування в Інтернеті. Для цього було вирішено використовувати потужність соціальних мереж.

Використання мереж Інтернету для спілкування, активної виховної діяльності – потреба часу. З цією метою школою розробляється проект, який

був би найбільш швидкодоступний для школярів – сторінка школи в соціальних мережах VK (рос. ВКонтакте) – найбільша соціальна мережа на теренах СНД. Станом на червень 2013, перший за відвідуваністю сайт в Україні та Білорусі, другий в Росії, третій в Казахстані та 19-й у світі. У квітні 2011 щоденна аудиторія соціальної мережі перевищувала 25 мільйонів осіб. Зараз «ВКонтакті» є беззаперечним лідером в Україні та Росії серед соціальних мереж за відвідуваністю, на сайті зареєстрована переважна більшість української молоді, яка використовує цей сайт як універсальний засіб для спілкування і обміну даними.

Проект передбачає можливість публікування шкільних оголошень та сповіщень, створення шкільної інтернет-газети «Велика перерва» де кожен учень зможе залишити повідомлення, зробити допис, брати участь в обговоренні шкільних проєктів чи просто помістити цікаву фотографію. Аналогічно для спілкування в більш тісному колі школярі можуть створювати інтернет-куточки класу, де буде змога обговорити свої проблеми, привітати з днем народження та ін. До цього також можна додати, що на даному етапі проводиться робота зі створення інтернет-сторінки: «Клуб знавців права».

Проекти нашої школи з використанням соціальних мереж – ще одна можливість навчання учнів культури спілкування в Інтернеті, виховання толерантності та поваги до думки іншої людини.

Використання можливостей Інтернету в навчальній та позакласній роботі

Важлива складова ефективного функціонування інформаційного середовища школи – це вчитель-предметник, який орієнтується в можливостях молодіжних соціальних мереж. Необхідно зацікавити та навчити вчителів-предметників використовувати інформаційні технології в позакласній роботі, оскільки використання того ж комп'ютера на уроці потребує іншої схеми побудови уроку та застосування інших методичних прийомів. Оснащення класів сучасною технікою ще не дозволяє забезпечити доступність до ресурсів Інтернету в необхідному обсязі. Тому рекомендуємо як цікавий варіант позакласної діяльності - предметний інтернет-гурток.

Гурток (секція, клуб, творче об'єднання) – основна традиційна форма реалізації змісту позашкільної освіти і виховання учнів як у процесі вивчення окремого навчального предмета чи їх сукупності, у межах навчальних програм, затверджених МОН України.

Для учителя створення такого інтернет-гуртка - ще одна можливість використання інформаційного простору для вирішення освітньо-виховних завдань.

Створення шкільного віртуального музею

Одним із цікавих епізодів використання можливостей Інтернету є створення шкільного віртуального музею.

Адреса: <http://tatjana-moroz.wix.com/5555>

Віртуальний музей — [музей](#), що існує у глобальній інформаційно-комунікаційній мережі [інтернет](#) завдяки об'єднанню інформаційних і творчих

ресурсів для створення принципово нових віртуальних продуктів: віртуальних виставок, колекцій, віртуальних версій неіснуючих об'єктів та ін.

Найголовніша відмінність такого музею буде полягати у швидкодоступності та поєднанні реальних та віртуальних об'єктів, що допоможе у ефективному сприйнятті матеріалу.

Зрозуміло, також, що для створення та ефективного функціонування шкільного інформаційного середовища необхідні такі чинники:

- інформаційна компетентність всіх учасників навчально-виховного процесу;
- інформаційні можливості школи;
- якість інформаційно-методичного наповнення;
- програмне забезпечення;
- технічне забезпечення.

До цього можна додати важливу складову - це психологічна готовність самих учасників освітнього процесу до використання інформаційних та комунікаційних технологій в освітньому середовищі школи.

Список використаної літератури

1. Авер'янова Н. Інформаційний простір в системі освіти \ \ Рідна школа.- 2001. – №2. – С.33
2. Бахматюк Я. ІКТ і мультимедійне забезпечення навчального процесу на уроках історії \ \ Історія України. – 2011. - №37. – С.3-16.
3. Дрібниця В. Електронний підручник – сучасний засіб навчання Історія України. – 2004. - №14. – С.11-13.
4. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки» // <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=537-16&p=1277674139504567>
5. Інновації на уроках. Методична пам'ятка вчителя \ \ Історія та правознавство. – 2004. - №20. – С.13-19
6. Ладиченко Т. Електронний педагогічний програмний засіб в історії – новий крок в оволодінні навчальним матеріалом // Історія в школах України. – 2005. - №4. – С. 35-36
7. Мелешко В.В. Теоретичні аспекти формування навчально-виховного середовища у сільській школі // Теоретико-практичні засади реформування системи управління закладами освіти сільських регіонів в умовах модернізації галузі. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції Дніпропетровськ 11-12 травня 2006 року.-198с.

ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДЛЯ ДИТИНИ

***Анотація.** У статті розкрито переваги використання інтернет-ресурсів, про класифіковано види загроз в Інтернет-мережі та висвітлено ризики, якими насичений віртуальний світ. Автор звертає увагу на те, як правильно організувати інтернет-життя дитини.*

Проблема формування особистості підлітка до теперішнього часу залишається однією з найскладніших. Її вирішення потребує комплексного науково-педагогічного підходу, адже процес формування особистості складається з різних факторів: впливу спадковості, виховання в сім'ї та школі і впливу оточуючого середовища, невід'ємною частиною якого можна вважати мережу Інтернет. ІТ-технології стали розширювати комунікаційні, просторові й часові межі, розкрили нові можливості для спілкування, освіти, відпочинку й творчої самореалізації підлітків [1]. Але разом з тим проведення часу у віртуальному світі зумовлює певні ризики: у деяких дітей псується постава, зір, сон, з'являється тривожність, дратівливість, соціальна дезадаптованість і узалежнена поведінка. Мало хто з батьків усвідомлює реальні загрози з боку загроз, які несе Інтернет для дітей. Цим і зумовлена актуальність статті.

Використання кібер-простору має свої позитивні і негативні сторони. Характеризуючи переваги використання ІТ-технологій, варто написати, що вони стали природною частиною життя дітей і сучасної молоді. Невміння працювати з комп'ютером і орієнтуватися в інтернет-просторі в сучасному суспільстві можна порівняти з невінням писати й читати. Комп'ютер є не тільки розвагою, але й засобом спілкування, самовираження та розвитку. У кіберпросторі існує велика кількість спеціальних сайтів, адресованих дітям різного віку.

Самостійне пізнання інформаційного світу дозволяє розширити коло інтересів дитини і сприяє її додатковій освіті, спонукає до кмітливості, привчає до самостійного розв'язання задач. Всесвітня мережа також задовольняє потребу підлітків у лідерстві. Діти, які добре знають комп'ютер та Інтернет більш адекватно оцінюють свої здібності та можливості, вони більш цілеспрямовані та кмітливі.

Однією з позитивних сторін Інтернету є те, що Інтернет є найбільшою бібліотекою у світі. Підліток може знайти мережі інформацію з будь-якої теми, починаючи з погоди і останніх новин і закінчуючи науковими роботами і найважливішими відкриттями. Другою позитивною стороною Інтернету є чат та соціальні мережі. Я вважаю, що це досить гарний спосіб спілкування, бо ти одночасно можеш спілкуватися з багатьма людьми, знайомитися та дізнаватися багато цікавого. Ще однією позитивною стороною Інтернету є реклама і магазини. Тут підліток може знайти будь-яку продукцію, що його цікавить,

подивитися ціну, магазини, де продається цей товар, та іншу інформацію, і за бажанням придбати його. Варто додати, що Інтернет є знаряддям для творчості, і підлітки повинні використовувати його, щоб бути творчими.

Незважаючи на безумовно позитивну роль і можливості, які відкриває Інтернет, у віртуальному просторі існують певні загрози і небезпеки. Інтернет може містити інформацію агресивного чи соціально небезпечного змісту. Особливу небезпеку інформаційний простір приховує для дітей та підлітків, які є найбільш уразливою групою Інтернет користувачів.

Фахівці визначають 3 групи загроз в Інтернет-мережі: контентні, комунікаційні та електронні (кібер) загрози [3, 51].

Контентні загрози – матеріали (тексти, зображення, аудіо, відеофайли, посилання на сторонні ресурси), які містять протизаконну, неетичну і шкідливу інформацію для дітей. Наприклад, насильство, зображення сексуального характеру, в тому числі і порнографія, агресивні онлайн-ігри, нецензурна лексика, інформація, яка має відношення до расової, релігійної або соціальної нетерпимості (екстремізм, тероризм, алкоголю, психотропних речовин, тютюну, анорексії, булімії), поради із причинення собі шкоди (матеріали, що містять різноманітні способи самогубства), азартні ігри, сектанство і матеріали, що містять образи, наклепи і неналежну рекламу). З таким контентом дитина може зустрітися на веб-сайтах, у соціальних мережах, блогах, форумах, торентах, відеохостингах. Дуже часто такий матеріал приходить від незнайомця на електронну пошту у вигляді повідомлень або спаму.

Комунікаційні загрози пов'язані з міжособистісними відносинами Інтернет користувачів і містять в собі загрозу зіткнутися з психологічними нападами, які здійснюються через електронну пошту, сервіси миттєвих повідомлень (ICQ, Google talk, Skype), чати, форуми, блоги, соціальні мережі, сайти знайомств, веб-сайти, а також за допомогою мобільного зв'язку. За формою комунікаційні загрози можуть бути не тільки образою. Це можуть бути фотографії або відео, іноді відредаговані, щоб ще більше принизити жертву. До комунікаційних загроз відносять і кібергрумінг. *Кібергрумінг* (анг. cybergrooming / child grooming) – це спілкування та встановлення довірливих відносин з дитиною з метою подальшої особистої зустрічі для вступу в статеві стосунки, фізичного нападу, шантажу, сексуальної експлуатації і насилля.

Електронні (кібер) загрози – це шкідливі програми (віруси, черв'яки, спам-атаки, шпигунські програми, боти), які можуть нашкодити комп'ютеру та порушити конфіденційність особистої інформації. Шкідливе програмне забезпечення використовує широкий спектр методів для проникнення у комп'ютер через носії інформації, електронну пошту, спам, завантажені файли і відвідування веб-сайтів. Основними різновидами електронних загроз є фішинг, фармінг, продаж продукту, що не існує. Усі ці загрози визначаються як кібершахрайство.

В Україні діти також піддаються негативному впливу віртуального світу. Про це свідчить статистика:

- побачивши в Інтернеті рекламу алкоголю чи тютюну, підлітки хоча б раз пробували їх купити – 28%;
- готові переслати свої фотографії незнайомцям в Мережі – 28%;
- періодично потрапляють на сайти для дорослих – 22%;
- без вагань погоджуються повідомити інформацію про себе і свою сім'ю (місце проживання, професія і графік роботи батьків, наявність в будинку цінних речей) – 17%;
- відправляють платні SMS за бонуси в онлайн-іграх, не звертаючи уваги на їх вартість – 14%;
- намагалися купити наркотики – 11%.

Щоб уникнути впливу загроз з боку ІТ-технологій, необхідно дотримуватись кілька простих порад. Коли ви розмовляєте зі своїми дітьми, ви часто запитуєте в них, чим вони займалися в школі. Так само їх можна розпитати і про Інтернет – на які сайти вони заходили, з ким спілкувалися. Діти не сприйматимуть це, як випитування, а, насправді, як прояв вашого інтересу до них. Не варто переконувати, що Інтернет - це погано, треба пояснювати дітям приховані небезпеки Мережі [2]. Можна відволікати цікавими сайтами: у школі дитина отримала завдання написати реферат - можна показати їй, як знайти потрібну інформацію. Підліткам потрібно пояснювати, що друзі з Інтернету - це не завжди безпечно.

Щоб обмежити доступ дітей до певних сайтів, в операційній системі Windows Vista є функція «Батьківський контроль» (Family Control Manager). Там можна створити обліковий запис на дитину, де будуть відфільтровані всі небажані сайти. Там же можна встановити обмежувач часу роботи за комп'ютером. Крім того, через цю програму можна поставити пароль на Internet Explorer або взагалі залишити дитині лише «Word», а інші програми заблокувати.

Якщо ж у вас Windows XP, то в розділі «Властивості», у пункті «Зміст», можна встановити обмеження доступу до певних сайтів, скажімо до відеоресурсів YouTube, або поставити пароль на роботу з Internet Explorer.

Для найменших є спеціальний Інтернет-браузер Gogul.tv, який містить лише корисну цікаву інформацію, без будь-якої можливості залізти в що-небудь «доросле». Ну а щоб дізнатися, по яких сайтах ваше чадо сьогодні гуляло, достатньо зайти в «Журнал подій» - там усе фіксується. Переглядаєте ж ви шкільний щоденник своєї дитини - ось і «подорожі» по Мережі варто було б перевіряти.

Отже, віртуальний світ насичений як перевагами так і недоліками. Позитивними рисами використання кібер-простору можна вважати наявність великої кількості інформації, спілкування в соціальних мережах. Варто додати, що Інтернет – це знаряддя для творчості. Разом з тим «всесвітня павутина» несе багато загроз. Щоб убезпечити своїх дітей, батькам потрібно не лише цікавитись їхнім життям, але й обмежувати їм доступ до небезпечних ресурсів.

Список використаної літератури:

1. Безпека у віртуальному світі. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://family-educators.tk/?p=55>

2. Діти в Інтернеті: Як навчити безпеці віртуальному світі. [Електронний ресурс] / [І. В. Литовченко, С. Д. Максименко, С. І. Болтівець, М. А. Чеп, Н. М. Бугайова]. – К. : Вид-во: ТОВ «Видавничий будинок „Аванпост-Прим”, 2010. – 48 с. (Посібник для батьків). – Режим доступу: http://bezpeka.kyivstar.ua/f/2/materials_for/
3. Паукова А. С. Ідея інформаційного захисту дітей на сторінках педагогічної преси США / А. С. Паукова // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2013. – № 13 (272). – С. 50-58.

КОВАЛЬСЬКА Т. М.,

соціальний педагог-практичний психолог Бужанської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Лисянської районної ради Черкаської області

ЦИФРОВА МУДРІСТЬ БАТЬКІВ

***Анотація.** У наш час потрібно цікавитися не тільки реальним життям дитини, а й віртуальним. При довірчих, дружніх відносинах батьків і дітей дитина набагато легше піде на контакт, завдяки дорослим зрозуміє, що комп'ютер і підключення до інтернету - це прямий доступ не тільки до досягнень цивілізації, а й до всього поганого, до всіх пороків, «сміття».*

«Покоління Google», «міленіали», digital natives (цифрові аборигени) — всі ці назви акцентують увагу на великій ролі цифрових технологій у житті нинішньої молоді й дітей. Соціологи й психологи (особливо Марк Пренскі) останніми роками досліджують, як відрізняється медіаповедінка підлітків від старших поколінь. І чи справді існує суттєвий розрив між поколіннями: digital natives — тими, хто народився після 80-х — та «цифровими іммігрантами», які народилися раніше і, вважається, почуваються менш комфортно у світі технологій?

Статистика свідчить, що найактивнішими користувачами інтернету є люди віком саме від 16 до 24 років. Понад 70 відсотків з них регулярно користуються прогресивними службами у всесвітній мережі. Вони наповнюють її змістом. Вони вдвічі активніші в інтренеті, ніж середньостатистичний громадянин.

Інтернет, на думку молодих людей, — необхідне, найкраще та найбільше джерело інформації з існуючих. Завдяки Інтернету молодь має доступ до різноманітних думок, які сьогодні й формують картину світу. Інтернет став місцем для зустрічей і комунікації та місцем розваг (Е-мейл, Інтернет-співтовариства, Іrc, чати, Usenet, дискусійні форуми тощо).

Багато студентів зазначили, що вони використовують технології для тих навчальних завдань, які традиційно виконувалися ручкою на папері. Зокрема, 70 % сказали, що для нотаток вони радше використають клавіатуру, ніж блокнот, а 65 % — використовують цифрові пристрої для презентацій. Технології також застосовуються як найбільш прийнятний шлях комунікації з вчителями — 91 %

студентів зазначили, що електронна пошта є найзручнішим способом порадитися з викладачем, виконати тестові завдання .

Також «цифрове» покоління, незалежно від віку, статі, мови, культури, легко знаходить мову зі своїми ровесниками чи однодумцями з інших країн, фактично не відчуючи цивілізаційних та культурних бар'єрів. Оперативні системи комунікації та сповіщення (передусім – соціальні мережі) дозволяють їм виробляти певною мірою одну з форм громадянського політичного солідаризму й однакове критичне розуміння процесів у планетарному масштабі. Скажімо, після фактичного вторгнення Російської Федерації спершу в Крим, а згодом і на Донбас, світ сколихнула миттєва хвиля своєрідного «антипутінського фольклору», піднесення якої стало можливим завдяки інструментам цифрової культури, нерозривної з соціальними мережами (YouTube, Instagram, Facebook, Twitter, Google+).

Завдяки результатам соціологічного дослідження «Стан і причини здоров'я українських підлітків», проведеного дитячим фондом ООН (ЮНІСЕФ) доведено, що сучасні діти набагато більше контактують із технологіями – наприклад, у Великобританії (та й в Україні також) діти проводять більше часу з різноманітними пристроями, ніж спілкуючись зі своєю сім'єю. Найчастіше українська сім'я збирається разом для спільного прийняття їжі та перегляду телевізора (у 86% та 73% респондентів відповідно таке практикується щоденно та майже щоденно, і лише в 61,4% батьків іноді виходить обговорити переглянуті телепрограми зі своїми дітьми). Діти дошкільного віку дивляться мультики, бавляться гаджетами батьків — смартфонами та планшетами. Такий ранній контакт із технологіями та інтернетом, безумовно, впливає на розвиток, соціалізацію. Це яскраво демонструє наступний анекдот.

Внук 3,5 роки грає в комп'ютерну гру “Скарби Монтесуми”. Бабуся питає його: А ти питав діток у садочку, хто-небудь в комп'ютер грає з них?

Там половина дітей взагалі не розмовляє, у кого там питати?-відповів онук.

Дійсно, діти вчаться новим технологіям набагато швидше, ніж дорослі, і відставання часто неминуче. Тільки вчора батьки навчилися користуватися Wordom, заходити на простенькі сайти, а дитина вже давно знаходить мультики, ігри, створює свою сторінку ВК, і зовсім не нервує, якщо «глючить» комп'ютер .

Крім того, у цифрову епоху діти частіш за все роблять декілька завдань одночасно: написання текстових повідомлень, слухання музики, перегляд веб-сторінок. Одним із негативних наслідків такого явища може бути те, що в майбутньому дитині буде важко сконцентруватися на одній дії — діти звикають до поверхової уваги на велику кількість предметів, але при цьому не можуть сфокусуватися на інформації, яка є найбільш значущою для виконання певного завдання.

Майже половина підлітків (48%) щодня розмовляють з друзями по телефону і посилають їм SMS -повідомлення. Причому однозначними лідерами в телефонному спілкуванні є «юні леді»: 55% відсотків дівчат проти 39% хлопчиків вибирають мобільне спілкування з друзями. Зате українські юнаки активніше використовують можливості всесвітньої мережі. Майже половина

хлопчиків (44%) у вільний час спілкується з друзями по інтернету. Кількість дівчат, «які живуть у мережі», на 4% менше.

53 відсотки хлопчиків і 28 відсотків дівчаток віком від 12 до 15 років цілеспрямовано шукають в інтернеті контент еротичного характеру. Проблема лише в тому, що такі відео можуть виявитися руйнівними для дитячої психіки. Або дитина подумає, що деякі збочені форми статевого акту вважаються нормою.

Близько 40% підлітків хоча б раз на тиждень збираються для того, щоб разом пограти в комп'ютерні ігри або ж «відірватися» на дискотеці. Природно, комп'ютерні розваги вибирають молодші підлітки. Про це «зійнався» кожен третій учень 6-8 класів. А батьки навіть сприяють цьому, радіючи, що у дитини є заняття вдома, і вона не вештається десь з кимось, а весь час на очах.

Але одна справа бути наглядцем для своєї дитини, інша - цікавитися її життям. В наш час це означає, що цікавитися треба життям не тільки реальним, а й віртуальним, підтримувати й застерігати від помилок, загроз.

Батьки, звичайно, повинні стежити за тим, що робить у мережі дитина, але потрібно робити це в м'якій формі і дуже важливо, нічого їй не забороняти, адже, як відомо, заборонений плід - солодкий. Необхідно розпитувати дитину про її друзів по листуванню, купувати програми, які блокують небажані сайти, переглядати журнал відвідувань, а для цього не рекомендують ставити комп'ютер в дитячій кімнаті. Час дитини слід організувати так, щоб більшу частину часу вона була зайнята навчанням, прогулянками, працею тощо...

«КОНТАКТ із батьками - це чи не один зі стовпів безпеки дитини. Саме через КОНТАКТ батьки дізнаються про проблеми і питання, які хвилюють їхнє чадо і, вирішуючи з ним його проблеми, вони допомагають йому навчитися правильно поводитися в тій чи іншій ситуації.

Але чому наші діти не розповідають нам про свої проблеми? Почасти від того, що саме ми не хочемо про це чути: то ми дуже зайняті роботою, то по телевізору йде улюблений серіал або футбол, то газета виявилася дуже цікавою, і нам не до дитини, не до її питань. І дитина залишається один на один зі своїми проблемами. І раптом ми помічаємо, що дитина вже виросла, і ми не знаємо, про що вона думає, які у неї друзі і захоплення. І коли ми задаємо їй питання, то отримуємо однозначну відповідь: "Все в порядку" [4,с.2].

Забезпечення ж високого рівня позитивного підкріплення членам родини відбувається через виконання день у день речей, які є приємними для іншої людини. Заради її добробуту, не маючи на меті «підкупити її любов'ю». Так Уолтер Шумм (Schumm,1986), науковець із США, визначає «висловлення вдячності» як характеристику міцної родини. У контексті цього, Роберт Біверс та інші дослідники проголошують, що надзвичайно важливим є почуття «радості» від спілкування з дитиною для того, щоб вона нормально розвивалась. Крім цього Олсон зазначає, що дуже важливо досліджуючи родину, відмічати радість, симпатію, теплоту та гумор, якими члени сім'ї діляться між собою. Це є важливими аспектами, які відрізняють міцні сім'ї від інших.

Сімейна атмосфера визначає емоційний настрій і впливає на формування ставлення до одержуваної інформації. І. Кон пише, що практично немає жодного

соціального чи психологічного аспекту поведінки дітей, який не залежав від їхніх сімейних умов у сьогоденні або майбутньому.

Так що в більшості випадків єдине рішення - створення довірчих, дружніх відносин. Якщо дитина знає, що її з цікавістю вислухають, і не будуть намагатися тиснути, вона набагато легше піде на контакт. Така обізнана, оточена увагою, любов'ю і турботою дитина, швидше зрозуміє, що комп'ютер і підключення до Інтернету - це прямий доступ не тільки до досягнень цивілізації, а й до всього поганого, до всіх пороків, «сміття» (за визначенням С.Лема), тому вона буде напоготові і з обережністю вступатиме в контакти з невідомими людьми, критично відноситиметься до інформації, відповідально поводитиметься у віртуальному просторі, намагатиметься перетворити комп'ютер на свого слугу, а не слугуватиме комп'ютеру. Притому їй зовсім не хотітиметься блукати тенетами інтернету в пошуках пікантних тем, оскільки вона обговорила їх з близькими рідними людьми (батьками, братами, сестрами...).

Останнім часом до психологічної служби школи все частіше звертаються батьки із благополучних сімей або вчителі стосовно агресивної поведінки підлітків молодшого шкільного віку. Як виявилось, причиною дитячої агресивності були дефіцит батьківської уваги і любові, невпевненість дітей в собі, несамореалізованість та регулярні комп'ютерні ігри з елементами насильства. Як правило, стимулом за вчинення актів насильства і жорстокості в цих комп'ютерних іграх для дитини є винагорода, нехай навіть і віртуальна. Але це ж все-таки заохочення, яке насправді навряд чи дістається цьому геймеру в його родині.

Дія комп'ютерних ігор дуже потужна, адже вона передбачає інтер-активну участь, а не спостереження з боку. Найгірше у всьому цьому те, що, постійно проявляючи агресію в якомусь віртуальному просторі, підліток втрачає відчуття тієї грані, яку не можна переступати, вважаючи таку поведінку за доцільне, прийнятно, а то і єдино вірною поведінкою на реальному світі.

Психологи К. Андерсен і К. Ділл, американський військовий психолог Дейвід Гроссман, японський професор Рюто Кавасіма довели, що агресивні комп'ютерні ігри сприяють агресивній поведінці геймерів. А російський психолог А.Г.Асмолов, навіть ввів в 2007 році спеціальний термін – «синдром Вельда». Він означає зниження бар'єрів заборони агресивних проявів після багатократного їх відтворення у віртуальній реальності або фантазіях. Тому винні в появі «синдрому Вельда» не лише комп'ютери, але і весь інформаційний простір.

Цікаво, що синдром Вельда підкріплюється ще і дослідженнями в області фізіології: при активних переживаннях, супроводжуваних гру, в кров геймера відбувається викид адреналіну (адже він, як відомо, впливає на ділянки мозку, що відповідають за задоволення). У спорті адреналін при русі руйнується, не впливаючи негативним чином на організм, чого не скажеш про адреналін, що залишається в крові людини, що сидить за комп'ютером, – він впливає на нервову систему, приводячи до агресії, депресії, безсоння, тривожності. Не всі гравці є ігроманами: залежність розвивається лише в 10%. Криваві, жорстокі ігри подобаються двом типам підлітків:

- тим, хто агресивний по своїй натурі (ігри лише відповідають його потребам);
- тим, хто не упевнений в собі і нерішучий (ще б пак, адже можна спробувати самоствердитися в грі).

Однак батьки не повинні допустити, щоб дитина "піднялася" до цього "почесного" рангу геймерів.

Цей світ став таким, в якому тільки думка є сьогоденням, а матерія є ілюзією. І від нас самих залежить дуже багато, навіть те, які емоції ми хочемо відчувати, а які відкидаємо. За допомогою одного кліка мишею ми можемо опинитися по інший бік земної кулі або в повністю іншій галактиці. Це світ, який не здатний нас ранити, якщо ми самі йому цього не дозволимо.

Як підсумував Марк Пренскі, «щоб створити нове, краще майбутнє, нам необхідно мислити в нових термінах, таких як, наприклад, цифрова мудрість. Причому слово «мудрість» має тут подвійний зміст. Це і мудрість, як знання, які ми можемо отримати за допомогою технологій, так і мудрість як набір навичок, необхідних для їх грамотного використання. Ми щодня маємо справу з гігантськими обсягами інформації, і наше завдання - це відібрати необхідне і оцінити достовірність даних» [6,с.1].

КОВРОВА Є.Б.,

педагог – організатор

Уманської загальноосвітньої школи І-ІІІ ст. №14

ШКІЛЬНІ ЗМІ ЯК ВЕКТОР РОЗВИТКУ МЕДІАОСВІТИ В НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

***Анотація.** В статті розглядаються питання практичного використання медіа-засобів в навчальному закладі для формування розвитку медіакультури та медіаграмотності учнів через роботу ініціативної групи «Прес-інформація» - активного учасника учнівського самоврядування.*

Сучасна людина – це людина медіасуспільства, яка з дитинства потрапляє у сферу численних медіа, та її повсякденням стає саме медіасередовище. Діти та підлітки – найактивніші споживачі медіа.

Медіаосвіта – частина освітнього процесу, спрямована на формування в суспільстві медіакультури, підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії з сучасною системою масмедіа, як традиційними (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітніми (комп'ютерне опосередковане спілкування, інтернет, мобільна телефонія) медіа, з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

У сучасних умовах роль засобів масової інформації полягає не тільки в наданні інформації, а й у виконанні навчальної та виховної функції. ЗМІ сьогодні стали однією з форм інформаційного забезпечення навчально-виховного процесу в загальноосвітній школі.

Для того, щоб зробити життя учнів, членів дитячої організації цікавішим, допомогти вирішувати різноманітні проблеми, побудувати демократичне самоврядування, залучити до участі в заходах найбільшу кількість дітей – потрібно створити дієве інформування про важливі події в школі та поза нею, яке б миттєво, сучасно і доступно розповідало б про значимість рішень, виявлення думок учнів, надавало можливість висловлюватися через шкільні ЗМІ.

В нашій школі одним із пріоритетних напрямів діяльності органів учнівського самоврядування є прес-інформаційна робота – поширення інформації про діяльність учнівського самоврядування через засоби масової інформації, забезпеченням якої займається ініціативна група «Прес-інформаційна», представники якої є в кожному класі, а керує прес-центром учнівська Координаційна рада, зокрема начальник Прес-центру – Альфанова Дарина, учениця 10-Б класу.

Мета створення «Прес-центру» - розробка системи заходів щодо використання ЗМІ у вихованні демократичних цінностей старшокласників.

Основні завдання:

- розвиток медіаграмотності учнів;
- підвищувати соціальну активність учнів, їх самостійність в організації життя дитячого колективу і соціуму;
- формувати активну життєву позицію і загальну культуру особистості учнів;
- реалізувати на практиці право дитини на вільне висловлювання;
- розширити знання молоді з громадянської освіти;
- розвивати навички критичного мислення;
- розвивати творчі здібності та вміння викладати свої думки в письмовій формі;
- активізувати молодь в громадянській журналістиці;
- розвивати навички планування та роботи в команді.

Прес-центр дитячої організації «Барвограй» працює під девізом «Праця журналіста – вічний рух». Пріоритетами своєї роботи вважає життєвість, успішність, реалістичність, наполегливість, аналітичність, лаконічність, інформаційність, старанність, тактовність.

Завдяки тісному зв'язку шкільної Координаційної ради та прес-центру періодично видається стінна газета – один раз на чверть. В її підготовці до друку беруть участь редакційна колегія та кореспонденти від класів під керівництвом координатора.

Першочергове завдання – створення редакційної колегії, яка очолить роботу шкільних ЗМІ. Як правило, до її складу запрошуємо старшокласників, учнів 9-11-х класів, що вже мають первинний життєвий досвід, вміють узагальнювати, систематизувати матеріал, можуть висловити власну думку з певного питання. Не останнім із критеріїв є грамотність.

У роботі прес-центру використовуємо різні інформаційні технології – вивіски, плакати, рекламу, брошури, буклети, бюлетені, газети тощо. Визначаємо

доцільність того чи іншого виду, враховуємо їх переваги та недоліки, вчимо учнів обирати потрібний вид донесення інформації.

Так, до Всесвітнього Дня миру, Дня вчителя, Свята 8 Березня, Дня захисника Вітчизни, Дня толерантності, Дня Соборності України доречним є випуск газет-плакатів, оформлених на ватмані, їх розміщуємо у вестибюлі навчального закладу, щоб всі мали змогу ознайомитися з їх змістом.

Для презентації роботи прес-центру за навчальний рік випускаємо буклет, бо саме ця інформаційна технологія дає можливість розмістити значну кількість інформації, описати деталі, а також має великі можливості в оформленні.

А періодичний випуск шкільної газети «Шкільний вісник» робить можливим широке висвітлення різних тем, побудову стосунків з аудиторією, посилює імідж організації тощо.

Раз в чверть збирається «Редакційний колегіум», на якому розглядається питання планування подальшої роботи, випуски стіннівок, звіти малих груп класів про проведену роботу, пропонуються нові форми роботи, пропозиції оформлення і надання нової інформації.

Доручення в Прес-центрі розподіляються за бажанням та здібностями, але всі учасники пробують себе в різних ролях: кореспондент, монтажер, художник, оформлювач, фотограф, ведучий телепередач.

Цікавим та видовищним є такий вид роботи як створення презентації за підсумками року, ведення літопису шкільних ЗМІ.

Найважливіше для юнкора – бажання вчитися, удосконалюватися, переймати досвід професіоналів. Саме цьому сприяють екскурсії до ТРК «Умань», «Ятрань», редакцій газет «Уманська зоря», «Вечірні Черкаси» (Уманська філія), зустрічі з журналістами-практиками.

Щоб виявити таких дітей, ми використовуємо алгоритм пошуку кореспондента. Як правило, найчастіше застосовуємо 1-й варіант – за порадою вчителів-філологів, класних керівників визначаємо дітей, схильних до кореспондентської діяльності, розглядаємо їх творчі роботи, пропонуємо на деякий час стати дописувачем.

Цього року вирішили спробувати 2-й варіант, заснований на рекламній діяльності та презентації своєї роботи. Для цього, по-перше, запропонували зацікавленим учням створити власну презентацію «Я – журналіст» (3-5 хв.), в якій розповісти про себе і свої захоплення. По-друге, написати невелику за обсягом творчу роботу «Чим мене приваблює журналістика». По-третє, підготувати матеріал для газети про життя класу, шкільний виховний захід, спортивні досягнення тощо. Так учні мають нагоду випробувати свої сили, а вчитель-координатор – залучити до журналістської справи зацікавлених дітей. Але потрібно враховувати найголовнішу умову – бажання дитини, тільки тоді можна розраховувати на успіх.

Прес-центр – координуючий центр всіх шкільних інформаційних служб.

Спеціалізація у відділах прес-центру:

Головний редактор (організовує роботу прес-центру, відповідає за регулярність випуску газет і діяльність редакції)

Секретар (збирає весь матеріал майбутнього номера, виконує правку матеріалів – виправляє помилки, при необхідності скорочує або доповнює матеріал, накопичує матеріал на майбутнє в «редакційний портфель», дає доручення кореспондентам)

Кореспондент (бере участь в плануванні роботи редакції, налагоджує зв'язки з різними джерелами інформації, збирає матеріали, бере інтерв'ю, проводить опитування, готує газети, виконує доручення редакції).

Художник (відповідає за художнє оформлення газети, підбирає ілюстрації до матеріалів, малює малюнки)

Фотограф (готує для газет, стендів, виставок фотографії та фоторепортажі, накопичує матеріали для майбутніх номерів)

Рекламист (веде просвітницьку роботу до різних акцій, готує презентації на різну тематику)

Диктор, ведучий (озвучує відеорепортажі, висвітлює події по міському радіо, веде заходи)

Алгоритм «Ми в самоврядуванні»

1. Нас обрали
2. Розробляємо план роботи Прес-центру на рік
3. Висвітлюємо всі події самоврядування та шкільного життя в газетах та на сайті школи
4. Оформляємо стінні газети до тематичних тижнів, місячників, акцій
5. Виготовляємо брошури, інформаційні листи, спецбюлетені
6. Проводимо прес-конференції, конкурси, круглі столи
7. Створюємо сайти, презентації, відеофільми
8. Проводимо соціологічні опитування, з ціллю виявлення суспільної думки по актуальним питанням шкільного життя
9. Проводимо рекламну діяльність
10. Оформляємо літописи, куточки, стенди

Форми роботи прес-центру:

1) Шкільна газета. (Своєрідний літопис школи. Вона відтворює, чим живе школа: її новини, проблеми, досягнення, свята, будні). Існує декілька типів шкільної газети: тематична, спеціальна, газета певного об'єднання, сатирична тощо.

Рубрики шкільних газет: «Новини школи», «Світ наших захоплень», «Юнкор у відрядженні», «Проба пера», «Репортаж номера», «Гумор-ньюз», «Події в країні», «Сторінками нашої історії», «Поради «профі»», «Сьогодні в світі», «Спортивний огляд», «Відповіді на запитання», «Увага, конкурс!», «Новини звідусіль», «Слідами нових виступів», Рубрика новин «Прес-експрес», «Визначні дати календаря».

2) Прес-бюлетень (терміновий випуск міні-газети підсумкового змісту. Використовується на шкільних зборах, змаганнях, конкурсах, фестивалях як засіб інформації з висновками, фактами, аналізом. Також може бути як підсумок роботи чергового класу).

3) Фотогазета (шкільна газета може носити характер звіту про конкурси, свята, фестивалі, спортивні заходи, також проілюструвати несподівані ситуації в позаурочний час).

4) Газета- блискавка (розповідає про події, які сталися або відбулися на тижні. Зміст газети міняється кожен день).

5) Рекламний вісник (вражаюча інформація про проведення незвичайних конкурсів, екологічних акцій, анонси клубів, гуртків, об'єднань).

6) Шкільний часопис (літературна творчість школярів, найкращі вірші, цікаві розповіді про життя школи, соціальні дослідження, інтерв'ю, звіти про наукові роботи).

7) Презентація (створення на комп'ютері презентаційних матеріалів про діяльність дитячої організації або учнівського самоврядування для показу в школі, на рівні міста та області).

8) Відеоролик (створення на комп'ютері відеоматеріалів на певну тематику).

Прес-центр проводить: огляди-конкурси стінних газет, презентацій, відеороликів; аукціон ідей «Я редактор власного видавництва», усні журнали, «Живі газети», рейди, конференції, брифінги, перс-турнір «Гостре перо»; творчі конкурси юних поетів, прозаїки, журналістів, фотокореспондентів, зустрічі з цікавими людьми, адміністрацією школи, батьками, опитування та тестування; творча майстерня «Початківцям-журналістам», конкурси-репортажі, ділові ігри «Студія життя », «Газетний калейдоскоп», таємниці білого аркушу «висвітлення результатів соціологічних досліджень та інших опитувань».

Розгортання інформаційної роботи дає змогу створити демократичну атмосферу, залучити учнів до обговорення та висвітлювання важливих для них проблем і до прийняття рішень. Технології ЗМІ ефективно сприяють засвоєнню демократичних цінностей, навчають школярів визначати проблеми та знаходити шляхи їх вирішення, формують розвиток медіаграмотності учнів а також сприяють залученню школярів до громадського життя.

Використання засобів масової інформації в шкільній соціалізації дозволяє виводити підготовку підростаючого покоління на рівень сучасних суспільних вимог, залучати нові резерви для підвищення ефективності діяльності школи.

Отже, ефективна медіаосвіта не можлива без участі учнів у створенні медіапродуктів.

Список використаних джерел

1. Бээлгэт К. Ключевые аспекты медиаобразования. М.1995. — [1, с. 51]
2. Медіаосвіта та медіаграмотність: короткий огляд /Іванов В., Волошенюк О., Кульчинська Л., Іванова Т., Мірошніченко Ю. – 2-ге вид., стер. – К.: АУП, ЦВП, 2012. – [2, с. 58]
3. Петрунько О. Вплив медіа – середовища як головного джерела соціального знання на дітей, Директор школи №6, 2013 «Шкільний світ»
4. Федоров А.В. Медиаобразование: история, теория и методика. — Ростов: Изд-во ЦВВР, 2001. — [4, с. 708]

МЕДІАОСВІТА В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

На сьогоднішній день маємо все більше користувачів залежних від медіа, особливо інтренету. Тому дедалі гостріше постає питання підготовки молодого покоління до сприйняття, фільтрації, обробки, аналізу нової інформації задля збереження власного життя та здоров'я [11,с.1].

XXI століття – час великих змін у суспільстві, період в житті населення планети, коли інформація судить людські життя, вчинки, впливає на вибір та дії людей. З розвитком суспільства – у життя людей увійшли преса, листування, телефони, радіо, кіно, а згодом і телебачення дещо ближче до наших днів з'явилися перші компютери, мобільні телефони, інтернет, інтернет в телефонах, смартфони [16,с.1]. Вчені стверджують, що молодь віком 16 - 24 років - “цифрове покоління”. Це люди, які вже не можуть уявити своє життя, а інколи і години без соціальних мереж, телефонів, інтернету. Молодь цифрового покоління називаються так, оскільки народилися на початку епохи новітніх технологій і життя їх тісно пов'язане з глобальною мережою. Нове покоління - ще називають покоління "дигітально підкованих" молодих людей, яких ще називають "digital natives". На сьогодні саме вони являються не лише активними споживачами та користувачами медіа, а і молодь країни, що дедалі більше цікавиться інформаційними технологіями та і творцями в майбутньому[1,с.1;14,с.1].

На сьогоднішній день до школи прийшло нове покоління (2003-ті і пізніші роки народження), це діти, що мислять вже інакше, аніж їх батьки, дідусі чи бабусі. Це покоління набагато впевненіше і спокійніше у власних вчинках, діях та думках. Оптимізм, впевненість у собі, орієнтація на суміщення кар'єри та сім'ї, прагматизм і схильність до довгострокового планування, аполітичність, конформізм, ініціативність – головні їх риси. На перше місце вони ставлять не матеріальний успіх, а кар'єру і професію.

Ключовий фактор для цього покоління – швидкість. Головне для них – швидкість дій, результату, цілковита готовність, вони не є такими терплячими як їх предки. Наведемо приклад пошуку інформації: сучасне покоління воліє отримати готову інформацію з усім необхідним, вони з великою нетерпимістю відносяться до «непотрібної», як їм здається, роботи. Тобто, при пошуку інформації діти бажають отримати швидко готову інформацію без додаткових витрат сил та часу на доопрацювання. Крім того, цим дітям притаманне поняття поверхневості та відсутність глибини пошуку інформації, деяка відсутність критичності мислення та творчості. Для порівняння вік цифрових технологій можна порівняти із плавцем на водних лижах, який має завжди встояти на них. Що ж, втриматися складно, адже якщо втратити рівновагу, то можна більше й не встати. Для прикладу на перевірку, якщо ви чи ваша дитина протягом 10 секунд

може не відповідати на повідомлення в соцмережі, то залежність не дуже висока. хоча, якщо по ту сторону соцмережі знаходиться нетерпляча, типова особа цифрового покоління, то в неї починають з'являтися, в силу віку та часу, думки «Що з вами сталося? Чому ви мовчите? Що ви поробляєте? Можливо, у вас з'явився новий і кращий друг? Ви хворі?». Перша і головна риса цифрового покоління – швидкість, негайність[3,с.1]. Отже, можна виокремити головні ознаки цього покоління:

А) адаптивність - вони пристосовуються до найменших змін, або зміни підставляють під себе;

Б) нетерплячість – вони не терплять чекати результатів, їм все потрібно негайно;

В) ефективність – тобто витрачаючи мінімум часу та сили отримувати максимум в результаті;

Г) інноваційність – новітність результатів, їх пошуку та отримання;

Ґ) експресивність – тобто властивість висловлювати свої думки прямо, сміливо, голосно;

Д) відстороненість – тобто часткова зануреність у власний створений власноруч світ;

Е) індивідуальність – сприйняття інформації з власного досвіду[2,с.1].

Саме тому на допомогу людству прийшла нова частина в навчальному процесі - медіаосвіта. Що ж таке медіаосвіта? Це частина навчального процесу, яка спрямована на вивчення закономірностей масової комунікації: телебачення, кіно, преси, відео, комп'ютерно опосередкованого спілкування, радіо, мобільної телефонії, інтернету, тощо[7,с.1].

Медіаосвіта – частина навчального процесу завдання якої направити населення, головним чином школярів, учнів на формування норм культури та грамотності особистості у відношенні до інформації[1,с.1]. Основними цілями медіаосвіти є: підготувати особистість до самостійного, дорослого життя в інформаційному світі, безпечної та ефективної взаємодії з сучасною системою мас-медіа, сприйняття інформації та усвідомлення наслідків її впливу на психіку, формування культури спілкування з медіа, творчих, комунікативних здібностей, критичного мислення, аналізу й оцінки медіатекстів, навчання різноманітних форм самовираження через створення медіатекстів, оволодіння способами спілкування на основі невербальних форм комунікації за допомогою технічних засобів [7,с.1; 13,с.1].

Що ж, перш за все перед тим як приступати до підготовки молодого покоління до інформаційного прогресу, слід врахувати кілька немаловажних факторів:

1. всіх особливостей цифрового покоління;
2. врахування інформаційно-технічного прогресу;
3. підготовка відповідних завдань та форм роботи відповідно до кожного предмету;
4. врахування соціально-психологічні особливостей (вікових);
5. підготовка педагогічних кадрів всіх категорій ;

Важливо також знати та використовувати вікові особливості школярів, їх соціально-психологічні особливості. Наприклад, діти віком 5-7 років мають надмірну психологічну вразливість, недостатньо самоусвідомлюють власні переживання, все сприймають на слово, копіюють жести, мову, вчинки кумирів(казкових, мультиплікаційних тощо).

Ризики та підхід для дітей віком 7-10 років. Школярі цього віку розуміють і усвідомлюють мотивацію та наслідки, слідкують за собою, мають власний самоконтроль, занадто довіряють рекламі та потрапляють під вплив телебачення та інтернету, вимальовують власних ідеалів (людей в тому числі) та намагання сподобатись їм, мають страхи різного походження, побоювання тощо.

Ризики та підхід для дітей віком 11-13 років. Діти мають кризу підліткового віку, недосвідчені та вразливі в житті, стабілізуються в колективі, залежать від думки оточення (друзів, лідерів), їм притаманне копіювання моделі поведінки, та здійснюється переоцінка цінностей.

Ризики та підхід для дітей віком 14-16 років. На перший план виходять стосунки з протилежною статтю та друзями, перевірка власних можливостей, копіювання поведінки дорослих, викривлене сприйняття реальності [13,с.1;7,с.1].

Що ж, саме це і потрібно враховувати вчителям при роботі з цифровими дітьми. В Канаді виділили кілька головних принципів, мета яких визначити певні правила, якими можна керуватись працюючи з питаннями що стосуються цензури, стереотипів в медіа[8,с.1]. Для того щоби навчити дитину, перш за все потрібно, щоб вчителі були освідчені з питання медіаграмотності. Медіаосвіта –це своєрідна протидія, інструмент від інформаційної агресії. На сьогоднішній день сучасна медіаграмотність має такі особливості:

- майже 90% вчителів використовують презентації;
- діти, які мають заняття медіаграмотності мають кожен свою ціль відвідування заняття, головне не знання (вміння фільтрувати та аналізувати інформацію), а здобута оцінка;
- вчителі різних предметів та різних регіонів проживання потребують різного рівня підвищення кваліфікації;
- інтегрування медіаосвіти матиме майбутнє у випадку інтегрування через різні предмети;
- інтегрування має відбуватись з молодшого віку;
- задля викладання медіаосвіти є потреба додаткової розробки підручників та методичних матеріалів;
- вагу матимуть практичні заняття з індивідуальним практичним змістом.

Хоча варто застосовувати такі форми подачі інформації: дискусії, аналіз, відеороликів та кіно, обговорення новин, реклами, обговорення фото, бігбордів, рекламних та акційних щитів, підготовка презентацій, підготовка та презентування власних проєктів, відкороліків тощо.

Під час такої ситематичної роботи діти вчаться створювати власний медіапродукт, відбувається обмін думками та вміння формувати та відстоювати власну думку, формування індивідуальної та роботи в колективі, співпраці[5,6,10,12,с.1].

Отже, інтеграція медіаосвіти повинна відбутись ще з молодших класів — оскільки чим менша дитина, тим легше змінити її підходи у споживанні медіа. Але самої лише інтеграції замало. Аналізувати потрібно навчити на різних предметах. По-перше, діти мають навчитись фільтрувати отриману інформацію зі ЗМІ. Проникнення медіаграмотності в освітній процес має відбутись за умови підготовки вчителів. Адже першим кроком до підготовки учнів до медіа, світу, інформаційного потоку, («помий» я к стверджують деякі джерела) учитель має пізнати суть, методи та завдання, методiku реалізації медіаграмотності [9,с.1; 15,с.1].

Основою медіаграмотності є формування навичок критичного мислення, це є першочерговим завданням для школярів, це також може відбуватися такими шляхами: через вивчення літератури, історії, дебатні гуртки, дискусії, обговорення. Головна ціль медіаграмотності — навчити дітей критичного мислення, аналізувати, формувати власну думку, а також висловлювати її, критичніше сприймати та розуміти типи медіа, з якими вони зустрічаються щодня. Мета таких завдань — активувати мислення, уникати пасивного сприйняття чужих думок[4,с.1].

Тому на завершення слід підбити підсумки:

- з інформаційним прогресом масмедіа все глибше і підступніше підійдуть до наших дітей;
- навчанню медіаграмотності потрібно ввести з молодших класів;
- навчити перш за все потрібно і вчителів і батьків, для коректного і обґрунтованого роз'яснення інформації;
- при викладанні медіаграмотності слід «іти в ногу з часом» та враховувати як не лише технічні особливості та особливості часу але і те, що відбувається в державі, світі;
- слід враховувати вікові особливості та особливості статі;
- медіаосвіті бути, і крапка. Лише варто іти в ногу з часом, з розвитком інформаційних технологій, дітьми і розвитком суспільства варто змінювати форми роботи та підходи, а також креативно з цікавістю ставитись до розв'язку поставлених цілей.

Список використаних джерел

1. <http://eu.prostir.ua/news/236366.html>
2. http://ippo.org.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=2556&Itemid=41
3. <http://journalism.ucu.edu.ua/program-highlights/4064/> Лаветт від слова LOVE
4. http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/mediagramotnosti_spochatku_treba_navchiti_vchiteliv_a_potim_uzhe_uchniv_inna_sovsun/ Медіаграмотності спочатку треба навчити вчителів, а потім уже учнів — ІннаСовсун
5. http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/mediagramotnist_spriyatime_borotbi_z_propagandoyu_predstavnik_globalnogo_forumu_z_rozvitku

6. http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/praktichni_vpravi_z_mediagramotnosti_poshuk_manipulyatsiy_u_novinakh_i_analiz_rosiyskoi_propagandi/ Практичні вправи з медіаграмотності
7. http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/prezentovano_pershu_v_ukraini_onlayn_gru_z_mediaosviti_mediaznayko/ Презентовано першу в Україні он-лайн гру з медіаосвіти «Медіазнайко»
8. http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/sotsialna_mediagramotnist_pyat_klyuchovikh_printsipiv/ Соціальна медіаграмотність: п'ять ключових принципів
9. http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/viyna_zoryaniy_chas_dlya_mediaosviti/
10. http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/vprovadzhennya_mediaosviti_u_shkolakh_rezultati_doslidzhennya/ Впровадження медіаосвіти у школах
11. <http://osvita.ua/school/method/42864/> Сучасне покоління дітей цифрової епохи
12. <http://ru.osvita.ua/school/method/technol/235/> Медіаосвіта
13. <http://svitppt.com.ua/informatika/mediaosvita0.html>
14. <http://ua.euronews.com/2014/02/28/bridging-the-technological-divide/> Цифрові технології виховують нове покоління
15. <http://www.dw.com/uk/чи-готова-європа-до-потреб-цифрового-покоління/a-4541786> Чи готова Європа до потреб «цифрового покоління»?
16. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Медіа-освіта>

МАГІЛІН А.В.,

вчитель біології Червонослобідської ЗОШ І-ІІІ ступенів №2

ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДИТИНИ

У статті проаналізовано вплив використання мережі Інтернет на розвиток та здоров'я дитини, як одного з основних джерел пізнання сучасного інформаційного світу.

Мережа Інтернет – дуже потужний ресурс, який значно полегшує життя людини та відкриває майже необмежені можливості для саморозвитку та самореалізації дитини, навчання, дозвілля, спілкування.

На сьогоднішній день засоби комунікації стали невід'ємною частиною життя людей і заповнили практично усі сфери їхньої діяльності. Загальна кількість користувачів мережі Інтернет неухильно росте з кожним днем, а найбільш активними серед них є молоді люди, підлітки і діти, для яких глобальна мережа в першу чергу є засобом комунікації.

Л. С. Выгоцкий стверджував, що навчання може йти не лише услід за розвитком, не лише нога в ногу з ним, але і випереджати розвиток [1, ст. 19]. Слід зазначити, що особливості розвитку цифрового покоління надає дітям інформацію про можливості і позитивні сторони глобальної мережі, але й підвищує рівень

знань безпечного використання інформаційно комунікаційних технологій, в першу чергу Інтернету.

Сучасні школярі – це представники нового цифрового покоління користувачів мережі Інтернет, які почувають себе в ній природно і невимушено. Також слід зазначити, що вік дітей, які потрапляють в категорію інтернет-користувачів неухильно знижується.

Оскільки Інтернет є повноцінною частиною способу життя сучасної молоді, то це вимагає змін в усіх сферах суспільства, в тому числі і в освіті. Саме тому в нових стандартах школи передбачається доступ кожної дитини до комп'ютера та мережі Інтернет для підвищення рівня медіаграмотності, де дитина зможе отримати цікаву та корисну інформацію для навчання та власного розвитку, спілкуватися з товаришами.

Разом з перевагами Інтернету для розвитку, навчання, творчого самовираження і пошуку однодумців, він також може бути джерелом серйозних ризиків, особливо для дітей і підлітків, а тому стикаючись з небезпекою при використанні мобільного зв'язку або мережі Інтернет, вони досить часто не знають, як діяти і до кого звернутися в тій чи іншій ситуації.

Слід також відмітити, що сучасні діти в умінні користуватися комп'ютером та Інтернетом значно випереджають своїх батьків. Проте через брак життєвого досвіду вони досить часто не можуть розпізнати небезпеку, яка підстерігає їх в мережі.

Останнім часом діти все більше часу проводять за комп'ютером, а спілкування з однолітками в соціальних мережах віднімає багато часу, що призводить до мінімалізації спілкування в реальному житті.

Також слід звернути увагу на те, що якщо дитина багато часу проводить в соціальних мережах і спілкується з віртуальними друзями, то це може бути пов'язано з наявністю проблем при спілкуванні з однолітками та пошуком реальних друзів, а звідси і весь вільний час дитини присвячується соціальним мережам.

Ученими встановлено, що використання соціальних мереж викликає залежність [2, ст.47].

Особливо гостро вона проявляється у дітей і підлітків, що пояснюється недосконалістю їх психічного розвитку, внаслідок чого молодь просто втрачає контроль над своєю пристрастю [2, ст. 54].

Комп'ютерна залежність досить негативно впливає як на загальний стан здоров'я і самопочуття (погіршення зору, головний біль, втома), так і може призвести до психічних розладів.

На підставі проведених досліджень, була розроблена класифікація інтернет-ризиків та симптомів, з якими стикаються користувачі інтернету. Було виділено чотири типи ризиків:

- **контентні** (пов'язані зі знаходженням в першу чергу в мережі різноманітної інформації (текстів, картинок, аудіо- і відеофайлів, посилань на сторонні ресурси));
- **електронні** (дають можливість зіткнутися з розкраданням персональної

інформації або піддатися атаці шкідливих програм (віруси, "черв'яки", "троянські коні" та ін.), яке може завдати шкоди комп'ютеру і порушити конфіденційність інформації, що зберігається в ньому);

- **комунікаційні** (пов'язані із спілкуванням та стосунками між інтернет-користувачами);

- **споживчі** (зловживання в мережі Інтернет правами споживача, купівля та продаж товарів) [3, ст. 24, 5, ст. 47];

та два типи симптомів, а саме:

- **психологічні** (хороше самопочуття або ейфорія під час роботи за комп'ютером; нездатність зупинитися, постійне збільшення кількості часу перебування в мережі Інтернет, зневага сім'єю і друзями);

- **фізичні** (відчуття спустошеності, тривоги, дратівливості в періоди перебування поза інтернетом; брехня про власну діяльність своїм близьким; проблеми з навчанням) [3, ст. 28, 4, ст. 10].

З власного досвіду хотілося б відмітити, що в роботі як вчителя-предметника так і класного керівника незважаючи на всі позитивні та негативні сторони інформаційних ресурсів, мережі Інтернет вони є невід'ємною складовою навчально-виховного процесу.

Педагогічна цінність даних ресурсів полягає в тому, що вони дозволяють підвищити інтерес і увагу учнів до досліджуваного матеріалу, стимулюють активну розумову діяльність учнів і сприяють свідомому засвоєнню знань, створенню творчої атмосфери на уроці.

Хотілося б сказати наступне, що для кращого засвоєння знань учнями із застосуванням інформаційних технологій слід приділити увагу ігровій діяльності під час проведення уроку, виховної години чи позакласного заходу.

Для вирішення поставлених завдань під час заняття необхідно використовувати різні методи інтерактивної гри. Таким чином, саме гра буде сприяти розвитку комунікативних навичок та розширенню діапазона співпраці з товаришами та однолітками. Крім цього сприятиме формуванню довірливої поведінки у дитини, оскільки їй краще буде зосередитися і запам'ятати щось, стримуючи при цьому імпульсивний рух.

Під час проведення виховних годин з учнями слід обговорювати проблеми агресивного спілкування і зневаг від інших користувачів мережі Інтернет, обман і шахрайство з яким ми стикаємось ледь не щодня.

Слід тісно співпрацювати з вчителями інформатики, які більш детально зможуть пояснити основні проблеми та здобутки в розвитку інформаційних технологій, про проникнення вірусів і шкідливих програм, зараження комп'ютера, втрати даних.

Проводячи такі заходи в учнів формуються навички оцінки небезпечних ситуацій при використанні мережі Інтернет, які їм знадобляться в подальшому.

Крім цього слід вказувати і на позитивні сторони використання інтернет-ресурсів, корисні і безпечні сайти, які необхідні при пошуку та отриманні інформації, спілкування на відстані.

Враховуючи всі плюси та мінуси інформаційних технологій сьогодення

хотілося б сказати одне, що кожен батько і мати повинен чітко розуміти, що життя їхньої дитини в соціальних мережах – це не нормально.

Ці мережі створені для того, щоб ними користувалися, а значить дорослі повинні навчити цьому дітей, узявши за основу той факт, що Інтернет – це віртуальна реальність, але не її основа, і брати від нього треба тільки найпотрібніше, і тільки по необхідності.

Список використаних джерел

1. Выготский Л.С. Проблемы общей психологии // Собр. соч. в 6 т. Т.2. – М., 1982.
2. Солдатова Г.У., Зотова Е.Ю. Зона риска. Российские и ев-ропейские школьники: проблемы онлайн-социализации // Дети в информационном обществе. – 2011. – № 7. – С. 46–55.
3. Солдатова Г.У., Рассказова Е.И. Из-за интернета я не ел и не спал. Зависимость или новый образ жизни?// Дети в информационном обществе.– 2011. – № 9. – С. 22–29.
4. Асмолов А.Г., Семенов А.Л., Уваров А.Ю. Новые информационные технологии: взгляд в будущее десятилетие. – М., 2010. – С. 7-12
5. Иванов А.М. Опасное любопытство. // Дети в информационном обществе. – 2011. – № 8. – С. 46–49.

МИДИНСЬКА С. М.,

вихователь ГПД Скибинської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів Жашківської районної ради Черкаської області

ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДЛЯ ДИТИНИ

Стаття присвячена проблемам розвитку дитини під впливом комп'ютера та Інтернету. Зосереджено увагу на вплив комп'ютера та Інтернету на фізичний, психологічний, духовний і соціальний розвиток дитини.

Ми живемо в час небувалого злету інформаційних технологій . Отримуємо інформацію завжди , коли читаємо книги , слухаємо радіо, дивимось телевізор , спілкуємось між собою . Завдяки технологічному прогресу з'явилися нові засоби комунікації , тобто засобів спілкування , а разом з ними – нові цінності . І сьогодні ми не можемо не згадати про комп'ютери , їх користь і шкоду . Нині наявністю смартфона тяжко кого - небудь здивувати. Наше життя заповнене мобільними телефонами , смартфонами , флеш – дисками , ноутбуками та ін. [1,ст. 85]

Комп'ютеризація являє собою широке використання комп'ютерів до різних сфер діяльності людини . Вони застосовуються для управління технікою, транспортом, енергетикою , та іншими виробничими процесами .З використанням комп'ютерів здійснюється проектування різних об'єктів , планування , обліку з обробкою статистичних даних, організація й адміністративне управління , проведення наукових досліджень , навчання; у медицині її використовують з

лікувальною та діагностичною метою . Ця розумна машина допомагає інженерам створювати найточніші верстати і потужні машини , архітекторам – чудові споруди та зручні міста, а художникам- модельєрам – модне вбрання. Поширюється також комп'ютеризація в системі освіти. Про необхідні впровадження до навчального процесу новітніх технологій , зокрема персональних комп'ютерів , ідеться в усіх документах останніх років , які визначають сучасні напрями освіти , зміст , форми і методи навчання . Вони мають сприяти ефективному оволодінню знаннями , навичками й уміннями тих , хто навчається , а також інтенсифікації праці вчителів загальноосвітніх шкіл і вищих навчальних закладів , з одного боку , та учнів і студентів – з іншого . Комп'ютер може виводити на екран різну інформацію , результати розрахунків , тексти програм , кольорові зображення , різні таблиці , вірші й оповідання , за одну хвилину вирішує безліч задач і прикладів . Широко використовуються комп'ютери і за домашніх умов . Кожна безпомилково сказати , що життя у цивілізованому світі , за наших часів , неможливо уявити без комп'ютера . [3, ст. 85].

Комп'ютер підвищує інтелектуальний рівень дитини , допомагає їй увійти в доросле життя . Діти полюбують спілкуватися з комп'ютером: він допомагає обрати потрібний рівень розмови , виправити помилки , може відповідати на ті запитання , які дорослим вважаються дурницями тощо [4].

Переваги комп'ютерної системи навчання безумовні , але попередження несприятливих факторів має особливе значення для учнів , оскільки процеси зростання та розвитку у них ще не завершені , особливо не установлені такі процеси , як зорова , кістково – м'язова , нервова. Необхідно знати , що робота на близькій відстані екрана, що світиться, більш втомлює, аніж перегляд телепередач чи праця з підручником.

Як це не дивно , але особливо втомлюють дитину комп'ютерні ігри. Часто вони носять господарський характер і викликають емоційну напругу. Ігри зачаровують дитину . Ними діти можуть займатися годинами , забувають про уроки , спорт , обов'язки по дому . Деякі з ігор відрізняються жорстокістю , і взагалі віртуальна реальність відводить їх від дійсної реальності ; крім того , безтурботні ігри на комп'ютері шкодять здоров'ю. Хоча ці ігри і сприяють розвиткові корисних якостей , психологи попереджають про їх наркотизуючий ефект. Слід знати , що найкорисніший відпочинок – рухомі ігри на свіжому повітрі. У дні заняті із комп'ютером не слід захоплюватись переглядом телепередач , оскільки відпочинок біля телеекрана – це теж додаткове психологічне навантаження.

Але повністю відгороджувати дітей від комп'ютера не можна , адже ми живемо у століття комп'ютеризації . Граючи на комп'ютері , вони навчаються набувати роботи з ними, уміння швидко приймати рішення. Численні шанувальники комп'ютера вважають, що для дітей слід створювати спеціальні навчальні комп'ютерні програми. Є програми для найменших , є дитячі тренажери , які в ігровій формі навчають мови і навичкам роботи на клавіатурі навіть 3-4 – річних дітей . Програм для старших дітей багато – це кросворди ,

логічні задачі, репетитори з шкільних предметів тощо. Крім похвал комп'ютерів, необхідно також пам'ятати, що комп'ютерні ігри та ситуації, які ними спричиняються, - це віртуальна реальність, а життя, як відомо, може поставити такий експеримент, який не зможе придумати жоден дослідник.

Робота з комп'ютером і комп'ютерні ігри супроводжується нервово – психологічними напруженнями, яке тим небезпечніше, чим менша за віком дитина.

Ураховуючи, що багато учнів вдома біля екранів моніторів значно більше часу, ніж у класі на уроці інформатики; тому потрібно робити перерви для відпочинку очей, мозку й тіла, причому слід мати на увазі, що найбільш високі показники втоми відмічаються у підлітків з підвищеним інтересом до занять із комп'ютером.

Режим праці з комп'ютером багато у чому є визначальним. Так, професор К. Малаян підкреслює, що час робити для учнів старших класів має складати 25 хвилин, а у початковій школі – до 10-15 хвилин. А скільки часу перебувають біля комп'ютерів діти за домашніх умов, а їх батьки навіть не здогадуються, що вони роблять зі здоров'ям своїх дітей, погіршуючи його [5].

Величезне значення у світі в цілому надається проектам, які пов'язані з організацією доступу широких верств населення до Інтернету. Очікується, що це призведе до позитивних глобальних перетворень особистості шляхом якісної трансформації шляхом якісної трансформації комунікативної та пізнавальної діяльності, а також стилю навчання. Робота в Інтернеті дозволяє підвищити активність суб'єкта пізнання, індивідуалізувати процес навчання, переборювати стереотипи традиційного стилю взаємодії між тим, хто навчається, і педагогом, отримати доступ до різних джерел інформації, знайомитися з різними, у тому числі й дискусійними, точками зору тощо.

Розвиток навичок пізнавальної діяльності через Інтернет може стимулювати не лише розвиток пізнавальних дій у межах традиційної діяльності, але й особистісний зріст. Так, здійснення пошуку необхідної інформації в Інтернеті формує готовність до ознайомлення з точками зору, які не збігаються з власною, з конкуруючими теоріями з приводу різних явищ природи чи суспільного життя. Це не відповідає вихованню тоталітарним устроєм навичками ознайомлення тільки з домінуючою позицією безальтернативної згоди з прийнятою офіційно точкою зору. [3, ст. 84]

В Інтернет-просторі активність виявляє сам користувач, який може сам покинути Інтернет, обмежуючись ознайомленням з точкою зору, яка найбільш відповідає конкретному випадку.

Застосування інформаційних технологій призводить до переутворення системи взаємовідносин між тими, хто навчається і педагогом. Відомо, що стиль навчання виявляє значний вплив на особистісний розвиток і формування Я-концепції. Часто дітям, особливо при авторитарному режимі, недостає навиків дійового, рівноправного співробітництва з дорослими. Сучасні телекомунікативні проекти мають сприяти формуванню відповідних навиків і перенесенню їх до традиційних умов взаємодії. Мається на увазі участь дорослих у процедурах

підготовки електронних повідомлень для спілкування між окремими групами дітей.

Названі позитивні приклади впливу інформаційних технологій на особистісний розвиток можуть сполучатися з небажаними наслідками. Українські дослідники протягом декількох років аналізували твори дітей на тему «Школа майбутнього». Отримані результати засвідчили, що все більше школярів виключають зі школи майбутнього педагогів-людей, замінюючи їх доброзичливими і повністю підкореними їхній волі комп'ютерами та роботами. Необхідно також відзначити, що інтенсивний інтелектуальний і творчий розвиток не гарантує успішності соціальної поведінки – це явище можна назвати феноменом «соціального дисбалансу».

Існує і таке явище, як «синдром залежності від Інтернету». Він виникає внаслідок блукання в інформаційному комп'ютерному лабіринті та характеризується значною залежністю від цієї діяльності та втратою контролю над своїми діями. Психологічні наслідки цього явища – соціальна ізоляція, втрата роботи, серйозні сімейні проблеми та суїциди. Недивно, що ознаки цього синдрому часто порівнюють у засобах масової інформації з симптоматикою алкогольної або наркотичної залежності.

Тому своїм вихованцям і їхнім батькам я пропоную такі підказки.

Інформація-підказка для батьків

- Встановіть правила використання комп'ютера в сім'ї;
- час, проведений за комп'ютером ,має бути обмеженим щоб не шкодити здоров'ю;
- комп'ютер має стояти в кімнаті , якою користуються всі члени сім'ї наприклад у вітальні . Бажано щоб біля дошкільнят підчас використання Інтернету знаходились дорослі;
- доступ дітей дошкільного віку до Інтернету повинен бути обмежений знайомими сайтами , що заздалегідь визначені батьками . Більш досвідчені діти можуть шукати знайомі сайти за допомогою меню у веб-браузері
- чат-кімнати та інші види публічного онлайнового спілкування є непідходящими для дитини . адреса електронної пошти використовується у цьому віці, має бути спільною сімейною адресою електронною поштою .
- узгодьте з дітьми яку особисту інформацію вони можуть розміщувати в Інтернеті , а також розкажіть їм про ризики , пов'язані з розкриттям такої інформації .

Підказки для дітей

- Використовуйте контрольовані публічні-кімнати та й завжди залишайтеся в публічних зонах чат-кімнат;
- ніколи не погоджуйтесь на зустрічі зі своїм онлайновим другом , якщо у реальному житті ви не знайомі;
- ніколи не давайте про себе інформації по електронній пошті , в чат-кімнатах, дошках оголошень , реєстраційних формах і персональних профілях , а також при участі в онлайнових конкурсах;

- не завантажуйте програм , музику або файли без згоди дорослих , вони можуть містити шпигунські програми та віруси.
- захистіться від спаму, не давайте свою адресу електронної пошти;
- не відвідуйте сайти з порнографічним або агресивним змістом;
- розповідайте батькам, якщо хтось в онлайні змушує вас почувати себе налякано або не зручно, робить огидливі пропозиції. І ну бійтеся бути покараними, навпаки, такі дії дозволять батькам проявляти до вас більше довіри під час користування Інтернетом. [2,ст. 8]

Навчаючи дітей працювати на комп'ютері , батьки , у першу чергу , повинні думати про здоров'я дитини а вже потім про те які знання вона отримає . Слід завжди пам'ятати що хворій людині комп'ютер може й не знадобитися.

Засвоївши комп'ютер ледве за краще середнього користувача підлітки не тільки роблять перші кроки у небутті перспективних професій , але й можуть отримати матеріальну незалежність або й навіть стати помічником у поповненні сімейного бюджету.

Список використаних джерел

1. 1.Н.М.Жук «Мобільні телефони та комп'ютер: користь і шкода» - К.: 2011.
2. 2.Н.В. Бокайчук «З Інтернетом на "ти"» - К.: 2013.
3. 3.М.С. Гончаренко , О.О. Коновалова «Комп'ютер і діти» - К.: 2012.
4. 4.Л.В. Васильєв «Книга чи Інтернет» - Інтернет-ресурс // Режим доступу: <http://te.zavantag.com/docs/25582/index-27178.html>
5. 5.М.В. Makeєв «Інтернет і розвиток дитини: головні правила» - Інтернет-ресурс // Режим доступу: <http://koxana.com/rodina/rozvytok/832-internet-rozvytok-ditini.html>

МІЩЕНКО Т.М.,

заступник директора з НВР

Великоканівецького навчально-виховного комплексу

«Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів»

Чорнобаївської районної ради Черкаської області

ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДЛЯ ДИТИНИ

***Анотація.** У статті описані позитивні та негативні аспекти впливу мережі Інтернет на розвиток дитини. Особливістю даної статті є визначення пріоритетів становлення інформаційно-комунікаційних технологій в сучасній школі – це позитивна чи негативна перспектива для майбутніх поколінь.*

Головною рушійною силою ХХІ століття стали нові інформаційні технології. Вони не тільки лежать в основі прогресу, а й є засобом спілкування між державами, компаніями, новою формою торгівлі, потужними засобами навчання та улюбленими іграшками. Сучасні діти захоплюються телевізійними та комп'ютерними іграми, адже вони з раннього віку знайомі з мобільними телефонами, ноутбуками, плеєрами і т.і. Ми не звертаємо уваги на повсякденні новинки електронної техніки та комп'ютерні технології, які практично

«вриваються» в наше життя. Але як це не парадоксально звучить, ми не можемо уявити своє життя без мобільних телефонів, комп'ютерів, планшетів, побутової техніки та різноманітних кухонних помічників. Тримавши в руках якусь нову річ, ми спочатку насторожено до неї ставимось, не уявляючи, що з нею можна робити, потім після кількох «тест-драйвів» вміємо вже її використовувати і, навіть, радимо своїм друзям та знайомим придбати щось аналогічне. Допоки друзі приглядаються та прицінюються з'являється та сама річ, але вже більш вдосконалена, і вже вони радять нам як потрібно було вибирати пристрій. Але все це стосується старшого покоління, адже так закладено природою, що все нове сприймається з страхом.

Діти – це повна протилежність старшому поколінню. Інколи від старих людей можна почути: «та вона ніби з тим мобільним і народилася». І це дійсно так. Діти набагато швидше вбирають інформацію, необхідну для користування пристроєм. Вони не бояться зламати його чи пошкодити. В ситуаціях, коли спостерігаєш за дитиною, яка досліджує щось нове для неї, здається, що дитина, хоч і тримає дану річ вперше у своїх руках, з впевненістю її розкриває, натискає на певні кнопки, виконує такі маніпуляції про які доросла людина і не подумала б. Тож не дарма сьогоденне покоління дітей називають «поколінням комп'ютерних геніїв».

У кожному домі є персональний комп'ютер чи ноутбук, планшет чи звичайний мобільний телефон. Діти можуть використовувати їх в різний спосіб: як то слухання музики, перегляд відео фрагментів та кінофільмів, відображення текстів, графічних об'єктів та анімації, виконання функцій калькулятора та записника і, звичайно ж, гра в комп'ютерні ігри. Перед дітьми відкривається безліч можливостей, фактично, вони потрапляють у новий світ зі своїми правилами, вимогами та інтересами. Важливо, не дозволити дитині переступити межу між справжнім світом та світом уявним. Адже тоді дитина замикається в собі, вона «відключається» від дійсності і «перемикається» на уявний світ. Віртуальний атмосфера дозволяє дитині розслабитися, вона абстрагується від психологічних переживань реального світу, дійсність для неї перестає існувати. Особливо це проявляється, коли в дитини існують проблеми з однолітками, в родини: з батьками чи рідними, або коли дитина має нестійку психіку і вона в такий спосіб намагається відсторонитися від навколишнього світу. Така дитина шукає розради в комп'ютері, все частіше вмикає його, все довше засиджується за грою, в якій вона перемає, в якій їй ніхто не заважає, не говорить що робити, адже вона сама створює правила гри.

Підключення до системи Інтернет ще більше загострює існуючі проблеми. Коли дитина потрапляє в новий незвіданий для неї світ Інтернету, вона намагається «обжитися» в ньому. Просиджуючи годинами біля монітора, вона стає мимовільним заручником незрозумілих сайтів. Мережа переповнена клубами самогубців, наркоманів та терористів-початківців. Такі сайти найбільше притягують підлітків, адже все, що заборонено – цікаво. Негативної інформації, яка може зруйнувати не лише психіку, а й завдати непоправної шкоди здоров'ю дитини, надто багато в даний час в Інтернеті. Залежність від комп'ютерних ігор з

часом переростає в потребу блукання в Інтернеті: подорожі по різних сайтах, онлайн ігри, пристрасть віртуальних знайомств, які забирають години дорогоцінного часу дитини. Як результат виникає комп'ютерна залежність. В дитини виробляється потреба в постійному перебуванні в «безпечному» для неї середовищі.

Тривале перебування за комп'ютером негативно позначається на багатьох функціях дитячого організму, який ще формується. Воно завдає шкоди нервовій системі, органам зору та слуху, опорно-руховому апарату. Проводячи години за комп'ютером, діти втрачають відчуття часу, сидять нерухомо, недостатньо відпочивають і незбалансовано харчуються. Зір та слух можуть зіпсувати «миша», монітор та клавіатура, а от на психіку впливають в першу чергу – віртуальні ігри та Інтернет. Дитину починає пригнічувати оточення, вона негативно ставиться до рідних та близьких і лише за комп'ютером їй спокійно. Така поведінка повинна насторожити батьків, адже це перші симптоми Інтернет-залежності. В разі їх появи слід звернутися за допомогою до кваліфікованих лікарів.

Але слід зазначити, що інформаційні технології впливають на виховання дитини та сприяють формуванню особистості. Кожен знає скільки втрачає обдарована дитина, якщо вона не має змоги відвідувати музеї, опери, театри. Часто вступаючи до вищого навчального закладу, дитина намагається надолужити втрачене, але не всім це вдається. Ось тут на допомогу приходить Інтернет. Дитина, яка прагне розширити свій кругозір, поповнити свої знання, може знайти віртуальні музеї, подивитися оперну чи театральну постановку, ознайомитися з життям та творчістю відомих художників, поетів, письменників і т.д. Існує цілий арсенал комп'ютерних енциклопедій, ілюстрованих комп'ютерних книжок, досконалих навчаючих програм та ігор. Але все це багатство без залучення дорослої людини, без консультації фахівця-учителя не навчить дитину.

Використовуючи комп'ютерні технології та здійснюючи індивідуальний підхід, учителі у класі проводять уроки, які розвивають здібності кожної дитини, зосереджуючись на розвитку зорової пам'яті або просторової уяви, чи уваги. І от під час проведення таких уроків, учитель навчає дітей лімітувати час проведений біля комп'ютера та планувати свою діяльність. Ці вміння вкрай необхідні сьогодні в період надмірної комп'ютеризації суспільства. Формування в учнів ефективної стратегії мислення, підвищення їхньої самооцінки та впевненості в своїх силах можливе лише тоді, коли вони вміють свідомо підходити до поставлених перед ними завдань. Інформаційні технології надають величезні можливості в розширенні ерудиції учнів, дозволяють отримувати задоволення від процесу пізнання світу та занурюватись у барвистий і неосяжний океан знань. Процес навчання стає диференційованим та індивідуальним коли відбувається поєднання традиційних методів навчання та інформаційно-комунікаційних технологій. Завдяки використанню мережі Інтернет збільшується обсяг виконаних на уроці завдань, інтенсифікується самостійна робота учнів, підвищується мотивація та пізнавальна активність учасників навчально-виховного процесу.

Форуми, які пропонує Інтернет, дають змогу людям з різних частин світу спілкуватися на різні теми та ще й у реальному часі. Особливо це важливо під час

вивчення іноземних мов. Адже лише носій мови зможе навчити розуміти висловлювання, підтримувати діалог та висловлювати власну думку.

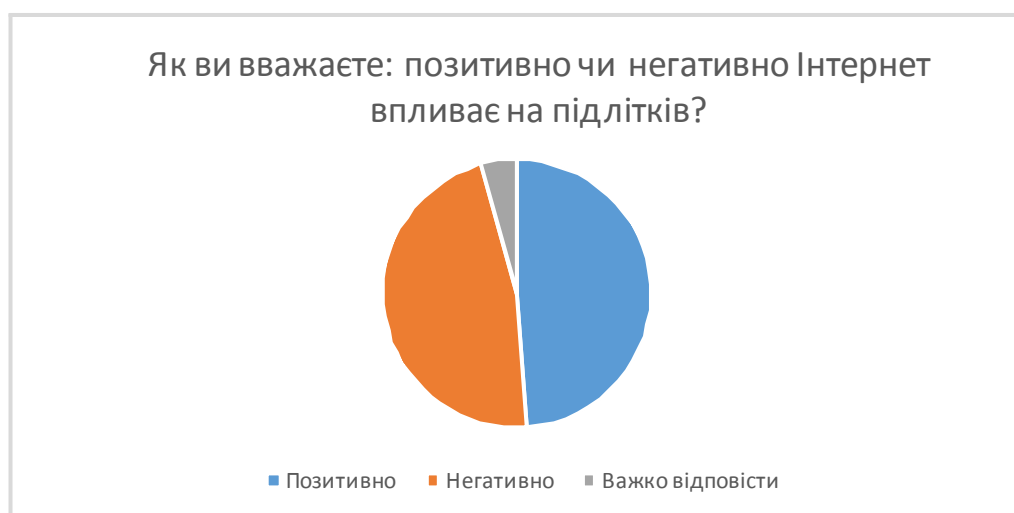
Корисним є використання електронної пошти. Незважаючи на відстань між людьми, що переписуються, Інтернет допомагає отримувати листи за раховані секунди та відповідати на них так само швидко. До того ж ця інформація є конфіденційною.

Серед учнів 7-11 класів Великоканівецького НВК було проведено діагностичне опитування:

- питання №1 – Як ви вважаєте: позитивно чи негативно Інтернет впливає на підлітків?

- питання №2 – Які сайти ви найчастіше відвідуєте: віртуальні енциклопедії, чати і форуми, віртуальні музеї, ігрові сайти, сайти з музикою та фільмами, сайти з готовими рефератами?

В опитуванні взяли участь 45 учнів. Результати опитування можна представити в таких діаграмах:



Відповіді учнів на питання №1 про позитивний та негативний вплив мережі Інтернет розподілилися практично порівно: 22 учні – позитивний вплив, 21 учень – негативний вплив і 2 учні – важко відповісти. Коли йде мова про сайти, які учні

найчастіше відвідують, то слід відмітити ігрові сайти, чати та форуми. На результати відповідей на питання №2 вплинув той фактор віку учнів, адже учні випускних класів більше уваги приділяють навчанню, а учні 7-9 класів – розвагам.

Та які б не були результати опитування, важливим є те, що використання Інтернету дітьми повинне бути контрольованим, організованим, доступним. Всього цього вчать батьки та вчителі. Лише співпраця дасть позитивний результат, тобто допоможе дитині бути грамотним споживачем, який вмітиме знаходити правильну інформацію з найменшими затратами часу, використовувати знайдене з користю та не буде залежним від «всесвітньої павутини».

Використана література:

З досвіду роботи.

НАДЬОН-КАЛЮЖКА З. В.,

учитель іноземної мови

Смілянської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №7

Смілянської міської ради Черкаської області

ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ДЛЯ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВИ В ШКОЛІ

У статті зроблено огляд дидактичних можливостей мережі Інтернет для навчання англійській мові. Більш детально розглядається питання використання соціальної мережі „ВКонтакте” в навчальному процесі.

В наш час англійська мова відіграє надзвичайно важливу роль у багатьох сферах людського життя, а Інтернет володіє колосальними інформаційними можливостями. Майже 80% всіх даних, що заносяться у комп'ютери, представлені англійською мовою. Англійська мова виступає як робоча мова абсолютної більшості міжнародних наукових конференцій. Володіння англійською мовою стає нормою для науково-технічної інтелігенції більшості розвинених країн світу. В умовах інтеграції України в міжнародний освітній простір, а також у зв'язку із майбутнім введенням іноземної мови в число предметів, по яких проводиться ЗНО, її значущість ще більше зростає. Але разом з цим зростають і вимоги [1, с. 29].

Очевидно, що сучасні учні являються digital natives або народжені в цифровому світі, тоді як ми, вчителі, – digital immigrants, які прийшли до цифрового світу. Інформаційні технології сьогодні проникли у всі сфери людської діяльності від повсякденної до навчальної і професійної. Існує безліч інформаційних продуктів, які активно використовуються сучасними учнями, але мало або абсолютно не використовуються в навчальному процесі. Тим часом їхній дидактичний потенціал переоцінити неможливо.

Так, інтеграція соціальних мереж і сервісів Веб 2.0 у викладання іноземних мов сьогодні – це не данина моді, а насущна необхідність для вчителів, які

прагнуть оптимізувати процес навчання, зробити його ефективнішим і мотивованим для учнів .

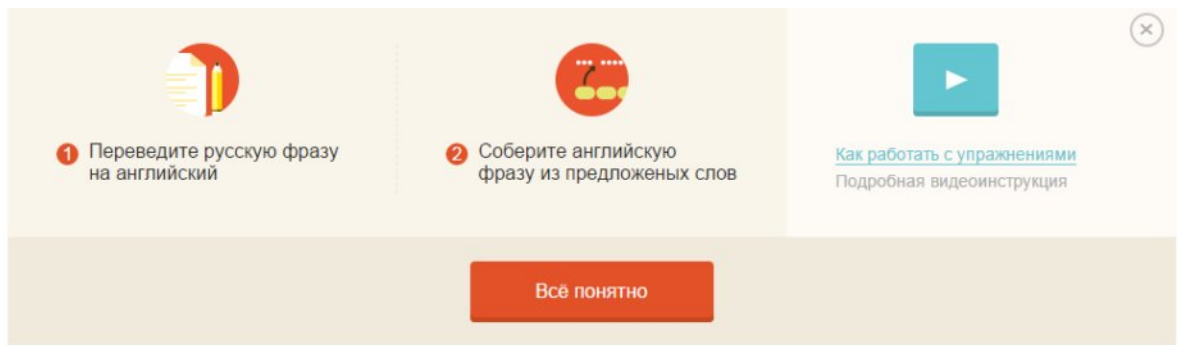
Як відомо, основною метою вивчення іноземної мови є формування *комунікативної компетенції*, яка в сучасному її розумінні передбачає формування здібності до міжкультурної взаємодії. У наш час саме ця ціль є і найбільш важливою для будь-яких категорій учнів, студентів, що вивчають іноземну мову. Сучасні засоби зв'язку, доступ до інформаційних ресурсів мережі Інтернет потребують досить вільне володіння не лише комп'ютерними технологіями, але і іноземними мовами. Це реальність, на яку доводиться зважати, і, мабуть, одна з причин, по якій ЮНЕСКО оголосив 21 століття віком поліглотів.

Сьогодні освічена людина, існуючи в умовах технологій, що стрімко розвиваються, повинна володіти інформацією в своїй області. Пріоритетна цінність століття інформатизації – інформація. Шлях до успіху в багатьох областях – доступ до інформації і вміння працювати з нею не лише на рідній мові. [2, с. 34] У свою чергу всезростаючі вимоги інформаційного суспільства висувають необхідність іншого підходу до освіти. Нам потрібно підготувати самостійну особистість, здатну до саморозвитку протягом життя (long life learning). На наш погляд, найцікавішими в даному випадку являються соціальні мережі.

Під терміном «соціальна мережа» в області інформаційних технологій розуміють інтерактивний, розрахований на багато користувачів веб-сайт, контент якого наповнюється самими учасниками мережі. [2, с. 10] Соціальні мережі в Інтернеті продовжують перебувати на піку популярності. Відкриваються нові можливості для їх використання: вони входять в багато сфер бізнесу і стають його невід'ємною частиною. За даними опитування «Сервісу опитувань» <http://www.voprosnik.ru/> більшість (66%) опитаних знають про існування в Інтернеті соціальних мереж і користуються їх можливостями. Серед тих, хто знає про існування соціальних мереж, лише 10% не користуються ними.

Останнім часом стали з'являтися освітні і наукові соціальні мережі. Соціальна мережа Facebook вже давно визнається одним з найбільш популярних інструментів (програмного забезпечення) навчання і розвитку. Американською соціальною мережею Facebook користуються близько 800 мільйонів людей. Facebook дозволяє викладачам університетів створювати курси для студентів, організації можуть створити закриту корпоративну мережу співробітників на платформі Facebook: працівники однієї компанії можуть знаходитися на постійному зв'язку з колегами з різних філіалів, публікувати новини своєї організації тощо.

Також відмічено, що людям подобається вивчати іноземні мови, використовуючи засоби Інтернету. Як приклад, можна навести адресу <https://puzzle-english.com/> та скріншот (див. рис.1) навчального сайту Puzzle English, який містить багато вправ, теоретичний матеріал, аудіо- та відеозаписи тощо.



Phrase 1/20

У вас есть информация о местных достопримечательностях?

Кликните на
следующий шаг

YOU ▾ LOCAL ATTRACTIONS ▾ GOT ▾ HAVE ▾

ABOUT ▾ INFORMATION ▾

Рис. 1. Навчальна сторінка сайту Puzzle English

На даний момент в Інтернеті існує декілька соціальних мереж, призначених для вивчення іноземних мов. Користувач, що реєструється на цих сайтах, вивчає іноземну мову, взаємодіючи з іншим користувачем-носієм цієї мови, у відповідь, навчаючи його своїй рідній мові.

Особливо активно можливості соціальних мереж використовує молодь у віці від 16 років. В Україні серед підлітків і молоді популярна мережа „ВКонтакте”. Частка респондентів від 18 до 24 років у цій мережі складає 85%. Щодня кількість відвідувачів „ВКонтакте” 12 млн. чоловік. На підставі всього вищесказаного можна зробити висновок, що для підлітків „ВКонтакте” є природним середовищем спілкування. Отже, педагогам важливо тепер навчити своїх учнів використовувати цю мережу в навчальних цілях.

Можна виокремити наступні лінгво-дидактичні переваги використання соціальних мереж при вивченні англійської мови:

- наявність готової комунікаційної платформи, з готовим і детально продуманим інтерфейсом;
- використання соціальних мереж в навчанні підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови;
- можливість спілкування з великою кількістю людей, серед яких безліч носіїв мови (Native-Speakers);
- можливість миттєвого обміну актуальною інформацією;
- мультимодальність, тобто використання аудіо, відео і текстових матеріалів на англійській мові в одному середовищі (на одному ресурсі);
- самостійність і можливість відчувати себе активним учасником освітнього процесу (реальні суб’єктно-суб’єктні відносини не в теорії, а на практиці);
- відчуття свободи і розкритості, яке з часом нівелює побоювання зробити помилку, що створює умови спілкування максимально наближені до реальних, що свою чергу, сприяє формуванню навичок і розвитку умінь використання

англійської мови, як основного засобу спілкування в полікультурному, електронному просторі.

Старшокласникам можна порадити зареєструватися на сайті „ВКонтакте” у групі по вивченню англійської мови English and Stuff :

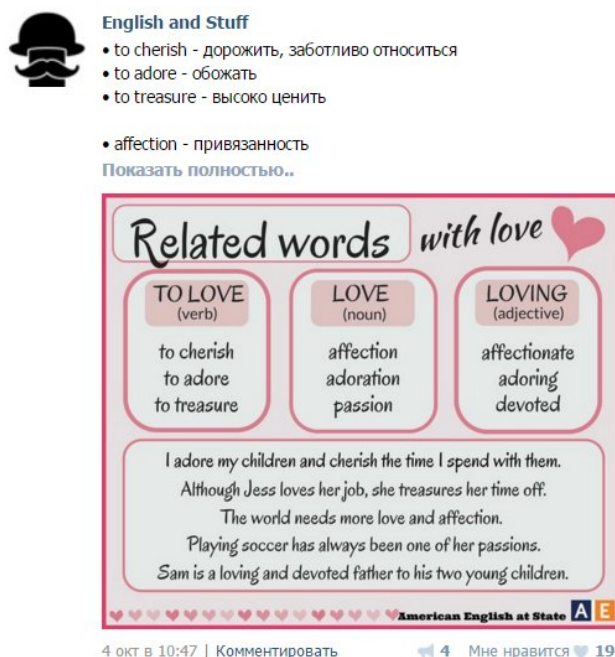


Рис. 1. Фрагменти сторінки групи English and Stuff

В цій групі є матеріали і посилання інших подібних груп, є можливість перегляду відеоуроків з носіями мови, фільмів і мультфільмів англійською мовою з їх подальшим обговоренням у групі. Учасники групи мають можливість неформально обговорювати різні теми, як правило, пов'язані з навчальним матеріалом, коментувати фотографії, висловлювати свою думку, проводити вікторини. Тобто, фактично те, чим вони займаються в повсякденному житті, але вже за допомогою англійської мови.

Кожен вчитель іноземної мови може використати цю групу для організації навчання з учнями: розмішувати на сторінці групи завдання, цікаві посилання, тестові завдання, тематичний словничок тощо. А учні виконуючи і обговорюючи завдання з іншими членами групи і з вчителем, стають рівноправними творцями навчального контенту, тобто модераторами нарівні з вчителем. Однією з очевидних переваг роботи в даній групі є можливість отримати зворотний зв'язок, тобто вчитель може одержати звіт про активність учнів, динаміку відвідин, інтересу, що проявляється до обговорюваних тем.

Дидактична мета даної діяльності – це створення атмосфери неформального, невимушеного спілкування, яка допомогла б учням проявити велику активність і самостійність у вивченні англійської мови для забезпечення ефективнішого формування іншомовної комунікативної компетенції. Отже, зрозумілість ідеології і інтерфейсу соціальних мереж більшій частині школярів дозволяє заощадити час, бо не виникає необхідність в адаптації учнів до нового комунікативного простору.

Сучасний урок в ідеалі не повинен бути обмежений предметом і вчителем. Добре, коли він є подією в ланцюжку пізнання, або точніше, дослідження дітьми навколишнього світу. Інтернет може стати для дитини ще одним інструментом

для пізнання іноземної мови. Сьогодні, вже можна говорити про те, що Інтернет-технології є частиною загальної інформаційної культури вчителя і учня.

Список використаних джерел:

1. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: Учеб. пособие для студ. пед. вузов и системы повыш. квалиф. пед. кадров / Е. С. Полат, М. Ю. Бухаркина, М. В. Моисеева, А. Е. Петров; Под ред. Е. С. Полат. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. – 272 с.
2. Социальные сервисы Веб 2.0 в помощь учителю / Е. Д. Патаркин – М: Интуит.ру, 2006. – 64 с.

Інтернет-ресурси

Сайт Puzzle English. <https://puzzle-english.com/>

Сайт «ВКонтакте». <https://vk.com/englishhandstuff/>

НЕЗНАСНКО І. А.,

учитель Придніпровського навчально-виховного комплексу
«Дошкільний навчальний заклад – загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів»
Чорнобаївської районної ради

РОЛЬ І МІСЦЕ СІМЕЙНОЇ МЕДІАОСВІТИ У РАМКАХ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті розкрито суть поняття «сімейна медіаосвіта», показано способи, якими батьки можуть сформувати і розвинути медіа грамотність дітей та навчити застосовувати набуті навички у навчанні.

Сучасний світ важко собі уявити без засобів мас-медіа – преси, телебачення, друкованих джерел, радіо, кіноматеріалів, Інтернету. Сьогодні без телевізора (або навіть декількох телевізорів), CD-плеєра, ноутбука, планшета або кабельного чи супутникового телебачення не обходиться жодна сім'я чи то в нашій країні, чи то за кордоном. Школярі багато часу витрачають на перегляд фільмів, «надовго зависають» в Інтернеті або годинами готові слухати радіохвилі FM. Для того, щоб гідно орієнтуватися в просторі різноманітних засобів мас-медіа, було створено цікаву науку – медіаосвіту.

Але медіаграмотними повинні бути не лише діти, а й батьки, які активно беруть участь в навчально-виховному процесі. Медіаосвіта батьків, сьогодні, набуває все більшої актуальності, адже саме батьки повинні надати дітям можливість зрозуміти, як використовуються мас-медіа в суспільстві, оволодіти навичками використання медіа в процесі комунікації з іншими людьми та забезпечити знаннями про те, як: аналізувати, критично осмислювати та створювати медіатексти.

Мною було проведено невелике анкетування в одній із сільських шкіл. Метою даного опитування було виявити рівень медіа грамотності батьків і дітей. В результаті було виявлено, що основним джерелом інформації є телебачення і Інтернет. Що діти переглядають по телебаченню? Насамперед розважальні

програми, серіали, мультфільми. Чи контролюють батьки зміст того, що діти бачать з екранів? Тільки 23% батьків «поглядають час від часу» або забороняють фільми для дорослих.

З мережею Інтернет справи ще гірші: батьки не знають, чим займаються в мережі їхні діти, де вони «блукають». Якщо дитина шукає в Інтернеті готові домашні завдання або перекладає іноземну мову, то вона, на думку батьків, навчається, якщо дитина «блукає», то вона «хоче бути у курсі новин». Діти часто знаходяться фактично сам-на-сам із медіа-контентом та наслідками його впливу. Багато українських сімей не забезпечують повноцінного виховання дітей і програють у впливі на дитину стихійними чинниками соціалізації. Батьки практично втратили контроль над вільним часом дітей і підлітків.[3]. Чи можна цей процес направити в корисне для дитини русло?

Виходячи з концепції розвитку медіаосвіти в Україні, головні завданнями медіаосвіти полягають у *сприянні формуванню*:

- *медіаіммунітету* особистості;
- *рефлексії і критичного мислення*;
- *здатності до медіа творчості*;
- *спеціалізованих аспектів медіа культури*.

Поглянемо на ці завдання з точки зору сімейної медіаосвіти. Оскільки Інтернет зараз найпоширеніше джерело інформації для дитини перше, на що потрібно звернути увагу батькам це безпека з використання онлайну дітьми. Необхідно створити низку правил користування Інтернетом. Наприклад, такі:

1. Створіть список сайтів з обмеженим доступом, визначте години користування Інтернетом.
2. Створіть правила спілкування в соціальних мережах, розкажіть про етикет спілкування, про заборону хуліганства в мережі.
3. Забороніть дитині вказувати конфіденційну інформацію.
4. Забороніть дитині відкривати спам, рекламу і переходити на невідомі сайти, купувати в інтернет-магазині та брати участь у онлайн казино.
5. Забороніть дитині скачувати будь-які файли без Вашого відома.
6. Попередьте дитину про можливість афер в мережі. Важливо, щоб дитина не боялася розповісти про шантаж та погрози у випадку необхідності.
7. Використовуйте функцію батьківського контролю та переглядайте історію відвідувань сайтів.
8. Поясніть дитині про правила інтелектуальної власності та плагіат у мережі. При використанні будь-якої інформації, наприклад при підготовці доповіді, потрібно вказувати джерело цієї інформації.

Телебачення також не є безпечним для дитини, тому батькам необхідно також контролювати передачі та фільми, що переглядає дитина, навчити аналізувати та критично сприймати побачене. Не секрет, що телебачення для досягнення більшого ефекту використовує прийом перебільшення, прикрашання та перекручування фактів. На екрані присутні сцени насильства, жорстокості, вульгарні вислови та лайливі слова. Діти все це сприймають на віру, намагаються копіювати. У них викривляється світосприйняття. Тому батьківський обов'язок –

фільтрувати інформацію з екрану, обмежувати час перегляду телебачення. Намагайтеся залучити дитину до перегляду науково-популярних передач.

На жаль, сучасні діти рідко читають, тим більше періодичні видання. Можливо, тому втрачаються навички аналізувати прочитане, зіставляти та порівнювати факти, виділяти головне, знаходити та піддавати сумніву недостовірну інформацію. Необхідно у сімейному колі організовувати обговорення прочитаного дитиною твору, статті, заохочувати її висловлювати свої міркування з приводу прочитаного.

Ще одним завданням медіаосвіти і зокрема батьківської медіаосвіти є розвиток творчої особистості. Творчість є визнаним засобом художнього розвитку, самовираження дітей і дорослих. Спілкування з дітьми, як й процес освоєння медіаграмотності, нерозривно пов'язані з творчістю. Отже, медіаторчість є тою методологічною основою, яка є найвищим рівнем медіа-активності та розвитку медіакультури та стає базою, на якій ґрунтується сімейна медіаосвіта.[2] Чи багато є сучасних дітей, що не захоплюються Інтернетом, не мають планшета чи телефону? А хто з дітей не вміє зняти відео на телефон чи сфотографувати фото? А ще в багатьох дітей є сторінки в соціальних мережах, в яких вони люблять викладати фото та відео. Тож в кожній дитини є великий потенціал, який можна направити на розвиток творчих здібностей, адже в режимі пасивного споживання неможливо отримати в медійному просторі цікаву інформацію: сайти, блоги потребують паролів, авторизації – певних доказів дією того, що користувач є суб'єктом активності. Які ж творчі завдання можна виконати у сімейному колі? Можна створити презентацію, відеоролик, мультфільм, або навіть свій сайт. Подвійним задоволенням від виконаної роботи для дитини буде оцінка її старання не тільки батьками, а й учителем. Тому доцільною буде тема для творчості пов'язана з освітнім процесом. Тільки не потрібно перетворювати творчу роботу дитини на формальне виконання домашнього завдання. Поцікавтеся у вчителів, які теми вивчаються на уроках, запитайте у дитини, що її найбільше захоплює, викликає найбільший інтерес. Така спільна робота принесе неабиякі плоди: хай не відразу буде досягнутий відмінний результат, але спільна робота і спілкування так необхідні кожній підростаючій особистості.

Батьки можуть протестувати проти такого методу, мовляв, неможливо виконати такі завдання без спеціальної підготовки. Та кожен сучасний комп'ютер має загальнодоступні засоби MS Office: текстовий редактор MS Word, програми MS Power Point, MS Explorer, MS Photoshop, Windows Movie Maker, My test. Багато батьків знайомі з цими програмами, мають уявлення про їх можливості або вміють ними користуватися. Абсолютно реально в Інтернеті знайти безкоштовні відео уроки, щоб розширити свої знання та навички.

Сучасна освіта направлена на формування і розвиток базових і предметних компетентностей особистості. Компетентність – це здатність застосовувати набуті в процесі учіння знання і вміння в різних ситуаціях. Інакше кажучи, практична спрямованість навчання, розвиток навичок, вміння вчитися. А перед батьками постає одне й те саме завдання — визначити, на що спроможна їхня дитина,

підтримувати її у цих видах діяльності, навчити користуватися потоком інформації, що оточує кожного щоденно. Роль батьків – навчити дитину підбирати необхідну інформацію, критично сприймати та аналізувати її, формувати компетентності.

Отже сімейна медіаосвіта має роль провідного чинника і соціального середовища ранньої соціалізації дитини та разом із шкільною освітою повинна стати цілісною системою підготовки молоді до дорослого життя, формування у підростаючого покоління базових компетентностей таких як:

- 1) Вміння вчитися;
- 2) Соціальна компетентність;
- 3) Загальнокультурна;
- 4) Здоров'язберігаюча;
- 5) Комунікативна;
- 6) Громадянська;
- 7) Особистісного самовдосконалення.

Список використаної літератури:

1. <http://uk.xlibx.com/4raznoe/57455-7-materiali-mizhnarodnoi-naukovo-praktichnoi-internet-konferencii-mediaosvita-prioritetniy-napryam-osviti-hhi-stolit.php>
2. <http://journal.osnova.com.ua/article/35660-Медіасередовище та виховання дітей за умов інформаційного суспільства>.

НЕЧИПОРЕНКО О. В.,

вчитель початкових класів

Костянтинівської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів

Смілянської районної ради Черкаської області

ІНТЕРНЕТ – ШКОДА ЧИ КОРИСТЬ ДЛЯ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА?

У статті міститься інформація про позитивний вплив Інтернету на розумовий, пізнавальний, емоційний та особистісний розвиток молодших школярів; охарактеризовані Інтернет-загрози для дітей: комунікаційні ризики, контентні ризики, Інтернет-залежність, поверхневе навчання та ін.

Удосконалення інформаційних технологій створює умови для ефективного розвитку сучасного суспільства. Комунікаційні засоби стали невід'ємною складовою життя людей у всіх сферах діяльності. Мобільні телефони, комп'ютери та інтернет, розширивши комунікаційні, просторові й часові межі, розкрили нові можливості для спілкування, освіти, праці, відпочинку та творчої самореалізації особистості [1].

Інтернет надає позитивний вплив на розвиток дитини. Завдяки «інформаційній павутині» діти відкривають для себе новий світ, отримують

величезну кількість інформації, знайомляться і спілкуються, займаються творчістю [3].

Сьогодні комп'ютер для багатьох дітей молодшого шкільного віку є не лише розвагою, але й засобом спілкування, самовираження та розвитку. Інтернет-простір містить багато спеціальних сайтів для дітей різного віку, відвідуючи які діти привчаються до самостійності у засвоєнні знань, у пізнанні інформаційного світу.

Діти молодшого шкільного віку використовують навчальні, розвиваючі та розважальні Інтернет-ресурси, за допомогою яких у цікавій ігровій формі засвоюють основи лічби та письма, розв'язують цікаві задачі, вчать моделювати та малювати, привчаються до самостійної роботи і складають уявлення про навколишній світ.

Розвиваючі програми та ігри дають можливість удосконалювати пам'ять, мислення, логіку, увагу, спостережливість, швидкість реакції та ін.

Так, численні логічні Інтернет-ігри спрямовані на розвиток мислення й просторової уяви молодших школярів (наприклад, дають можливість дитині вчитися розпізнавати різноманітні кольори та геометричні фігури). Багато ігор містять коментарі, які пояснюють і спрямовують дії маленького гравця, який отримує можливість оцінювати, доопрацьовувати і виправляти результати власної праці. Діти мають змогу проходити етапи навчальної гри знову і знову. Численні повторення сприяють кращому засвоєнню навчального матеріалу та стимулюють до самостійного пошуку найбільш ефективних шляхів вирішення поставлених задач. Багато ігор мають водночас виховну й навчальну спрямованість та здатні викликати інтерес дітей молодшого шкільного віку до різних навчальних дисциплін [2].

Молодші школярі використовують Інтернет у якості одного із універсальних способів дослідження й пізнання навколишнього середовища.

Отже, Інтернет-простір допомагає підвищити якість і швидкість усвідомлення, розуміння та запам'ятовування молодшими школярами навчального матеріалу, сприяє виникненню стійкого пізнавального інтересу.

Віртуальний ігровий простір дозволяє дітям реалізовувати низку базових потреб: у грі, розвагах, досягненні поставленої мети, саморозвитку, розвитку позитивних якостей, сміливості, вмінні долати перешкоди, поразки і невдачі; потреби у повазі та самоповазі, потреби в автономії і т. ін. [1].

Крім того, у віртуальному середовищі діти прагнуть дати вихід емоціям, цікаво провести час, абстрагуватися від психологічних проблем реального світу.

Всесвітня мережа також задовольняє потребу дітей у лідерстві. Діти, які добре почуваються в Інтернет-просторі, більш адекватно оцінюють свої здібності та можливості, вони більш цілеспрямовані та кмітливі.

Знайомство молодших школярів із новими Інтернет-технологіями сприяє підвищенню рівня їхньої ерудиції, формуванню навичок спілкування з людьми.

Незважаючи на безумовно позитивну роль сучасних комунікаційних засобів та Інтернету, існують певні ризики у використанні інформаційних технологій. Такі психологічні особливості дітей, як недостатня розвиненість

саморегулятивних механізмів, слабкий вольовий і емоційний контроль, імпульсивність поведінки, роблять їх найбільш вразливими для інформаційних і програмно-технічних загроз [1].

Відсутність життєвого досвіду, необмежений та неконтрольований доступ до всесвітньої павутини, як правило, підвищують ризик для дитини зіткнутися з онлайн-загрозами:

1. *Комунікаційні ризики*: знайомства і спілкування в Інтернеті, кіберпереслідування (погрози, сексуальні домагання з використанням інформаційних технологій).

2. *Контентні ризики*: порнографічні сайти, дитяча порнографія, порушення авторського права, пропаганда насильства, наркотиків, нецензурні тексти тощо.

3. *Ризики переходу від віртуальних стосунків до реальних*:

- Залучення через Інтернет до протизаконної діяльності;
- Знайомства через Інтернет з метою пошуку сексуального партнера;
- Залучення неповнолітніх до сексуальних відносин.

4. *Порушення безпеки*: віруси, небажана пошта (Спам), он-лайн шахрайство та ін. [4].

5. *Інтернет-залежність* – психічний розлад, нав'язливе бажання підключитися до Інтернету і хвороблива нездатність вчасно відключитися від Інтернету [5].

6. *Поверхневе ставлення до навчання*.

Детальніше розглянемо окремі із ризиків.

Сайти еротичного змісту.

Подорожуючи по Інтернету, дитина може потрапити на сайт із зовсім недитячими фото, відео, темами форумів. Природно, що ця тема збуджує цікавість дитини. І чим менше вона знає, тим сильніше її інтерес. Тому тема сексу не повинна бути цілком забороненою в родині. Про секс треба розповідати, починаючи з самого раннього віку, подаючи інформацію маленькими порціями, адаптуючи її до віку дитини (на тему того, що і коли розповідати дитині про секс, написано чимало хороших книг, батькам варто пошукати). Коли дитина буде знати, що вона може запитати про все, що її хвилює у батьків, її інтерес до цієї теми не буде загостреним і нездоровим. Необхідно сказати дитині, що інформація на цю тему в Інтернеті далека від реального життя, тому вона не варта того, щоб звертати на неї увагу [1].

Крім того, існують чисто технічні способи захистити дитину від порнографії в Інтернеті – це спеціальні програми, які видаляють з результатів пошуку сайти еротичного та порнографічного характеру. Тобто навіть, якщо дитина введе в рядок пошуку слово «секс», в результати пошуку потраплять хіба що художні або медичні джерела [3].

Інтернет-залежність.

В сучасному світі набирає масштабів лихо серед дітей та підлітків – Інтернет-залежність. В першу чергу, це залежність від спілкування в соціальних мережах. Соціальні мережі являють небезпеку до тих пір, поки дитина не почне ними замінювати живе спілкування. Більшість сучасних школярів годинами ведуть

переписку в Інтернеті, при цьому абсолютно втрачаючи комунікативні навички, застосовувані в реальному житті. Живі посмішки і справжні емоції замінили «смайлики» [1].

Залежність від Інтернету, зокрема й від комп'ютера, в цілому призводить і до чисто фізичних проблем. Дитина, зациклена на спілкуванні в соціальних мережах, не зустрічається з друзями, не виходить з дому, мало рухається, майже не буває на свіжому повітрі. Такий спосіб життя викликає погіршення зору, підвищену втомлюваність, проблеми з травленням, порушення функцій опорно-рухового апарату.

Науковці академії наук Китаю, провівши високоточне дослідження – магнітно-резонансну томографію, довели, що Інтернет-залежність згубно впливає на мозок людини. Як зазначають дослідники, вплив цього виду залежності на організм людини (а особливо на головний мозок) є майже ідентичним і дуже подібним до впливу, який на собі відчувають наркозалежні та алкоголіки [5].

Батьки мають вжити заходів, щоб попередити виникнення інтернет-залежності у дітей. По-перше, потрібно дотримуватися часу безпечного перебування в інтернет-просторі. Для дітей 1 класу загальний час використання комп'ютера з рідкокристалічним монітором має обмежуватися 30 – 45 хвилинами на тиждень, 2–3 класів – 2 години на тиждень, але не більше 1 години на добу, 4 – 6 класів – 2 години на тиждень, але не більше 1 години на добу, 7 – 9 класів – 2,5 години на тиждень, але не більше 1 години на добу і учнів 10 – 11 класів – 7 годин на тиждень, але не більше 1 години на добу [1].

По-друге, батькам важливо знати про технічні можливості обмеження часу перебування дітей в інтернеті. В сучасних операційних системах ПК існує функція «батьківський контроль», яка дозволяє обмежити час, протягом якого дітям дозволено вхід в систему.

По-третє, батьки, які вирішили обмежити дитину в користуванні комп'ютером, повинні допомогти їй з користю проводити дозвілля: заохочувати до реального спілкування з друзями, залучати до занять спортом, у різних гуртках, до участі в екскурсіях, влаштовувати сімейні свята тощо.

Поверхнєве ставлення до навчання.

Звичка використовувати готові матеріали із Інтернету в якості виконаного завдання (реферати, повідомлення, твори, «відповіді» до завдань із стандартних підручників) привчає школярів поверхнєво ставитися до навчання.

Як наслідок, дитина не зможе самостійно вирішити завдання біля дошки, на контрольній або на іспиті. Вихід тут тільки один: контролювати, щоб дитина вчила уроки самостійно, а використані із Інтернету матеріали ретельно опрацьовувала, критично осмислювала.

Щоб мінімізувати ризики користування дітьми Інтернетом, батькам потрібно пам'ятати, що залишати дитину наодинці з Мережею – це все одно, що кинути безпорадне маля в центрі величезного густонаселеного мегаполісу [1].

Лише за умови постійного контролю батьків та педагогів, здійснення ними комплексних заходів можна максимально убезпечити взаємини дітей із

Інтернетом, створити умови для корисного й безпечного використання дітьми Інтернет-простору.

Список використаної літератури:

1. Биков В.Ю., Жолдак М.І., Чепелєва Н. В. «Діти в Інтернеті: як навчити безпеці у віртуальному світі» Посібник для батьків // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://bezpeka.kyivstar.ua/>
2. Діти та інтернет. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://andreyka.com.ua/parents/vihovanya/274-dti-ta-nternet.html>
3. Діти та інтернет. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.esc.lviv.ua/dity-ta-internet/>
4. Інтернет – користь чи шкода для школяра? // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.world-and-man.ru/page/internet-korist-chi-shkodu-dlja-shkoljara>
5. Інтернет-залежність. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki/>

ОНОПРИЄНКО В.О.,

учитель математики та інформатики Смілянської ЗОШ І-ІІІ ступенів №7
Смілянської міської ради Черкаської області

ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДЛЯ ДИТИНИ

У статті розглянуто питання про вплив Інтернету на розвиток дитини. Наведені приклади позитивного і негативного впливу всесвітньої мережі на школярів. А також проаналізовано результати моніторингу з теми «Вплив Інтернету на пізнавальний, емоційний і психічний стан учнів 2-х, 5-х і 11-х класів»

Із кожним роком усе більше людей користуються Інтернетом у повсякденному житті. Доступ до Інтернету не тільки з комп'ютеру, а й з мобільних телефонів сприяє цьому. Але більшість людей не зовсім обізнані у тому які загрози він несе. Особливо це стосується дітей. Тому що вони навчаються всьому новому дуже швидко і часто саме Інтернет впливає на розвиток особистості.

Сучасні технології, безсумнівно, корисні. Але в багатьох батьків формується хибне уявлення про те, що веб-камера не гірше за матусю доглядає за дитиною, віртуальний репетитор може замінити реального викладача й вихователя у процесі розвитку інтелектуальних здібностей дитини, а за допомогою комп'ютера можна розважати дитину протягом тривалого часу.

Чим займається дитина в Інтернеті? Щоб зрозуміти чи впливає Інтернет на розвиток дитини, нам для початку потрібно зрозуміти те, чим займаються в ньому діти. Адже Інтернет може нести в собі як користь, так і шкоду, для цього потрібно усвідомлювати, що ваша дитина там робить. Звичайно, постійно стежити за дитиною це не варіант, але буває приходить, щоб зрозуміти, чим насправді

дитина зайнята в Інтернеті. [2, с. 60] Діти найчастіше: грають в ігри, спілкуються з друзями, дивляться смішні відео. Ігри є як корисні, так і шкідливі, спілкування з друзями може приносити як користь, так і шкоду, відео підніме настрій, але буває також шкідливим.

Часто саме батьки подають приклад дітям, сидять постійно в Інтернеті радіють життю і посміхаються, біля екранів монітора. Таким чином, діти також виявляють бажання, бути як їхні батьки в Інтернеті, і теж радіти. Звичайно, рано чи пізно діти все одно захочуть сидіти в Інтернеті, але все ж, головний приклад подають саме батьки.

Чи існує користь Інтернету для розвитку дитини? Почнемо з того, яку користь може нести в собі Інтернет для дитини, адже Інтернет у будь-якому випадку, впливає на розвиток дитини з позитивного боку. Хоч і деякі батьки, вважають, що Інтернет повністю шкідливий для дитини. Користь в Інтернеті, для дитини існує. Наприклад, розвиваючі ігри для дітей, батьки вважають, що всі ігри шкідливі для дитини, але в Інтернеті є такі ігри, які допомагають розвитку дитини, наприклад, щоб навчитися розмовляти, співати, писати, малювати, читати, рахувати. Так само є і корисні відео, які можуть підняти настрій, дати цінну інформацію і допомогти в розвитку. Також не потрібно забувати, що ми живемо в інформаційний вік, вік технологій і знань. Тому сьогодні, всі престижні роботи, вимагають від своїх працівників знання користування комп'ютером та Інтернетом.

Віртуальний світ поступово охоплює всі країни і всі сім'ї. Тому немає сенсу, забороняти дітям користуватися Інтернетом і вчитися за комп'ютером, але треба знати яка загроза може спіткати дитину й бути готовим завжди прийти їй на допомогу.

Розглянемо детальніше питання взаємодії дитини з Інтернетом. За даними багатьох досліджень, нині в Україні понад 200 тисяч дітей віком від 6 до 18 років користуються Інтернетом, і щороку їх кількість збільшується на 30 %. Однак лише 15 % батьків цікавляться тим, з якою саме інформацією працює їхня дитина, а про способи захисту від небезпечної для дітей інформації в Інтернеті знає лише половина з них. Непоінформованість дорослих, безумовно, лише на руку тим, хто користується дитячою довірливістю. Це просто, адже мережа Інтернет – саме те місце де, користуючись анонімністю, можна позбутися батьківського тиску й відверто поговорити про наболіле. Інтернет-хижаки виходять на контакт із дітьми в чатах, обмінюються з ними миттєвими повідомленнями, користуються електронною поштою. Виявивши прихильність, увагу, доброту, а може й запропонувавши подарунок, спокусити жертву досить легко. Знайшовши по той бік екрана невидимого друга, підліток (та й дорослий також!) може поскаржитися на свою тяжку долю, називаючи імена, номер школи і клас, місце роботи батьків, домашню адресу, свої й чужі звички, суму кишенькових грошей, кількість побутової техніки вдома... Наступний етап – зустріч у «реалі», що може мати найнесподіваніші наслідки. Саме про це – про можливі результати Інтернет-сповідей – діти й дорослі найчастіше забувають. [1, с. 66]

Навіть на найбезневинніших, здавалося б, Інтернет-ресурсах на дитину чатує безліч небезпек. Наприклад, у «рекламному вікні» може з'явитися фотографія оголеного тіла або відвертої сцени. Татові й матусі заздалегідь треба розповісти дитині про те, з чим можна стикнутися в Інтернеті, пояснити їй, що в Інтернеті трапляються темні дивні незнайомці, лиховісні кубла й підворіття, де «гуляти» дуже небезпечно. Ознайомити її з правилами поведінки у віртуальному світі.

Якщо дитина користується Інтернетом сама, слід подумати про вибір програм для фільтрації сайтів. [1, с. 67]

Якщо дитина користується електронною поштою, то треба звернути увагу на те, що не можна відкривати вкладені файли, що приходять із незнайомих адрес. Заражений вірусом файл може прийти навіть від друга, якщо той його не перевірів. Якщо маленький комп'ютерний геній знатиме, що віруси здатні знищити все, що є в комп'ютері, зокрема його улюблені ігри, малюнки й фотографії, він стане обережним.

Ігри, які зараз доступні в Україні, майже не мають жодних вікових градацій. Дуже часто в потоку піратських копій трапляються «негативні» ігри. Батькам варто звернути увагу на ті з них, де багато насильства й убивств, і суворо заборонити їх. Якщо батьки не хочуть, щоб їхні діти деградували, стали агресивними, злобливими, звикли до ворожості, ненависті, треба заохочувати дітей до ігор на розвиток логічного мислення, стратегій, що сприяють розумовому розвитку, і запевняти дитину, що такі ігри кращі.

На жаль, багато дітей замінюють рухливі ігри та живе спілкування в різноманітних чатах, форумах соцмережах. Статистика свідчить, що багато віртуальних «друзів», які видають себе за дітей, – насправді лихі й підступні дорослі. Домагання педофілів в Інтернеті щорічно зазнають близько 30 % юних користувачів мережі.

За даними досліджень, 9 із 10 дітей віком від 8 до 15 років стикаються з порнографією в мережі, близько 17 % регулярно зазирають на заборонені сайти, а приблизно 5,5 % готові втілити побачене там у життя...

В Інтернеті можна натрапити на пропаганду насильства, націоналізм і садизм. Дитині можуть розповісти, які приємні на смак наркотики, які незабутні відчуття викликає алкоголь і як виготовити саморобну вибухівку. Тому батьки мають з повною відповідальністю ставитися до питання перебування своїх дітей у мережі, пояснювати наслідки негативної інформації, учити дитину протистояти спокусливим пропозиціям, робити слушні висновки.

Особливо актуальною наразі є проблема комп'ютерної залежності. Діти скаржаться на бажання якнайшвидше увійти в Інтернет, щойно прокинувшись або повернувшись зі школи. Не маючи змоги це зробити, вони впадають у стан пригнічення й депресії. Найбільш схильні до цього захворювання діти вікової групи від 14 до 19 років... І тоді доводиться залучати психологічну і психіатричну службу.

Але правила створені, щоб їх порушувати. Безперечно, будь-яка дитина, дорослішаючи, буде шукати можливості безконтрольно користуватися Інтернетом. Саме тому батьки мають привчити дитину до розумного

використання можливостей Інтернету ще до того, як дитина стане повністю самостійною у вирішенні технічних питань. [1, с. 68]

Ми провели моніторинг на тему «Вплив Інтернету на пізнавальний, емоційний і психічний стан учнів 2-х, 5-х і 11-х класів». Даний моніторинг проведено в жовтні 2015 року серед учнів вище зазначених класів у загальноосвітній школі I-III ступенів №7 м. Сміли. Усього в опитуванні взяли 118 учнів: з них 32 учня 2-х класів, 70 учнів 5-х класів і 16 учнів 11-х класів. В таблиці наведено результати проведеного моніторингу.

№ з/п	Запитання	2-гі класи	5-ті класи	11-ті класи
1	Ти часто користуєшся Інтернетом?	60,7 %	73,7 %	88,1 %
2	Ти граєш в ігри онлайн?	53 %	65 %	56 %
3	Ти користуєшся Інтернетом для підготовки домашніх завдань	39,8 %	68 %	48,5 %
4	Ти перебуваєш у мережі Інтернет більш ніж годину на день?	44,5 %	50 %	67 %
5	Ти відчуваєш себе стомленим після користування Інтернетом?	54 %	23 %	47,1 %
6	Ти зареєстрований у соцмережах?	38,3 %	77 %	100 %
7	Батьки контролюють те, які сайти ти відвідуєш?	56 %	81,3 %	19,6 %
8	Інтернет допомагає тобі в навчанні?	55 %	67,8 %	83 %

Відсоткові показники по багатьох запитаннях дещо шокують, особливо коли це стосується учнів 2-х класів, чи не так? Часто користуються Інтернетом 60,7 % опитаних другокласників! Перебувають у мережі Інтернет більш ніж одну годину на день 44,5 % семирічок! З них 54 % відчувають утому після цього! Отака невтішна статистика, такі реалії сьогодення...

Саме тому необхідна цілеспрямована робота з учнями, їхніми батьками, учителями. Остерігаючись загрози зі сторони Всесвітньої павутини, звичайно ж, неможливо повністю виключити комп'ютер з життя дитини. Уважно треба слідкувати за тим, як діти користуються Інтернетом, і навчити їх робити усвідомлений і грамотний вибір.

Висновки

Інтернет є, мабуть, одним з найбільш суперечливих з точки зору співвідношення користі і шкоди для школярів досягненням сучасної цивілізації. З одного боку, для життя в сучасному суспільстві, де найвищою цінністю є інформація, особливо важливими стають навички пошуку, сортування, обробки цієї інформації. А значить, маленька людина опиняється віч-на-віч з необхідністю «приручення» цього величезного потоку інформації. Дорослі ж повинні подбати про те, щоб Інтернет служив, в першу чергу, для розвитку пізнавальних здібностей, мислення, уяви, але разом з тим і для розваги і спілкування – в цьому теж немає нічого поганого. Однак дорослим також необхідно подумати про те,

щоб уберегти своє чадо від «непотрібної» інформації, яка може зашкодити дитині, її психічному і психологічному здоров'ю. Для цього потрібно не тільки відповідним чином налаштувати браузер і встановити фільтри, а й провести бесіду з дитиною – пояснити їй на доступному рівні, що, хоча інформація в Інтернеті необмежена і легкодоступна, далеко не з усім, що пропонує всесвітня мережа, слід мати справу. [4] Відкрито забороняти, мабуть, все-таки не варто – адже тоді ви дасте дитині найсильніший стимул знайти і спробувати все заборонене. Набагато краще, якщо дитина сама знайде те, що їй цікаво, але й сама відмовиться від пошуків і перегляду інформації, яка їй не підходить.

Список використаних джерел

1. Беляєва О. Комп'ютер і дитина, які небезпеки чатують в Інтернеті // Психолог. – 2015. – № 9 – 10. – с. 66-69.
2. Малых Т. Наши дети во всемирной паутине // Воспитание школьников. – 2008. – № 2. – с. 60 – 62.
3. Компанцева Л.Ф. Что делают наши дети в Интернете // Русский язык, литература, культура в школе и вузе. – 2007. – № 3. – с. 62 – 67.
4. Польза и вред Интернета для детей школьного возраста [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://info.td-kompressor.ru/article.htm?art_id=13.
5. Солдатова Г.У., Рассказова Е.И. Роль родителей в повышении безопасности ребёнка в Интернете // Вопросы психологии. – 2013. – № 2. – с. 3 – 14.

ПЕТРИЧЕНКО Т.М.,

учитель інформатики Уманської спеціалізованої школи I-III ступенів №12
з поглибленим вивченням англійської мови

«ЦИФРОВЕ ПОКОЛІННЯ»: ВПЛИВ, СПРИЙНЯТТЯ, ОСВІТА

Стаття присвячена дослідженню медіа поведінки нинішньої молоді та дітей («цифрового покоління»). Спираючись на дослідження психологів та соціологів висувається гіпотеза реформування освіти та процесу навчання у майбутньому, щодо потреб нового покоління.

Рубіж XX–XXI століття ознаменувався суттєвими змінами у соціокультурній реальності, що дало поштовх для формування нового покоління молоді. Джош Спір і Аарон Дігнан у 2007 році ввели поняття «Digital Generation» (цифрове покоління), представниками якого вони назвали людей, які народилися за часів цифрової революції. Наразі в західній педагогіці широко використовуються кілька варіантів цього терміну – «digital natives», «digital nation», «net generation». Джон Полфрі і Урс Гассер визначили «цифрове покоління» як тих, хто був народжений після 1980 року і дорослішав одночасно з бурхливим розвитком Інтернету [1, с. 7].

Нове покоління має певну особливість в порівнянні з попереднім. Воно зростає в діджитал-сфері, в діджитал-культурі, що складається з таких частинок, як селфі, меми, plunking, photo bombing, gangnam style, ice bucket challenge. Психологи й соціологи останніми роками досліджують, як відрізняється медіаповедінка підлітків від старших поколінь. І чи справді існує суттєвий розрив між поколіннями: digital natives та «цифровими іммігрантами», які народилися раніше і, вважається, почуваються менш комфортно у світі технологій?

У минулих поколіннях статус у суспільстві перше за все визначався тим, чого людина досягла в роботі над собою, якими задатками, здібностями чи вміннями вона володіла. Найближче оточення людини відіграло вирішальну роль в її вихованні, процесі ідентифікації та соціалізації, виборі своєї філософії та життєвої дороги.

Сьогодні на людину впливає інформація, яка поступає до неї через телебачення, радіо, Інтернет, пресу тощо. Саме вона моделює її спосіб мислення, прийняття рішень і здатність діяти.

А як змінилася поведінка у digital natives? Дослідження свідчать, що сучасні діти набагато більше контактують із технологіями – наприклад, у Великобританії діти проводять більше часу з різноманітними пристроями, ніж спілкуючись зі своєю сім'єю. Діти дошкільного віку бавляться гаджетами батьків – смартфонами та планшетами. Такий ранній контакт із технологіями та Інтернетом, безумовно, впливає на розвиток, соціалізацію, навчання. [3]

Сучасна людина, що має підключення до мережі може отримати доступ до мільйонів документів, починаючи від книг, віршів, статей та багато іншого. Будь-який учень може переглянути деталі описані в сувоях Мертвого моря через смартфон, iPad або ноутбук.

Питання доступності і ставлення до набуття знань мають суттєвий вплив на відносини між учителями та учнями. Тобто сучасне покоління учнів бажає сканувати короткий текст, а не уважно прочитувати довгі параграфи книг та твори. У 90% сучасних дітей зник інтерес до прочитання художніх творів, їм краще подивитися відео. З усього перерахованого можна зробити висновок, що учнів не надихає пасивне навчання.

Перед науково-педагогічним загалом постала дуже гостра проблема пошуку нових підходів у проектуванні освітньо-виховних технологій з урахуванням нових особистісних параметрів цифрового покоління, для яких інформаційно-комунікаційне середовище стає об'єктивною реальністю.

Промовистими є результати опитування студентів у Сполучених Штатах – серед 500 респондентів 73 % відповіли, що не змогли би навчатися без технологій, 38 % сказали, що не можуть провести більше 10 хвилин без перевірки свого ноутбука, смартфона, планшета чи електронної книги. Багато студентів зазначали, що вони використовують технології для тих навчальних завдань, які традиційно виконувалися ручкою на папері. Зокрема, 70 % сказали, що для нотаток вони радше використовують клавіатуру, ніж блокнот, а 65 % — використовують цифрові пристрої для презентацій. Технології також застосовуються як найбільш

прийнятний шлях комунікації з вчителями — 91 % студентів зазначили, що електронна пошта є найзручнішим способом порадитися з викладачем. [2]

Тому стає логічним, що й освіта проявляє все зростаючу зацікавленість новими формами навчання, перетворюючися на освітній кіберпростір, а E-learning стало найважливішим стимулятором реформування освіти.

Науковці свідчать, що «цифрова багатозадачність» може мати позитивний ефект. В майбутньому у зв'язку з відмовою від статичного навчання, і вибором рухомої та модифікованої освіти, з'явиться можливість вводити нові механізми, які неможливо уявити в статистиці. Такі механізми забезпечить тотальну гейміфікацію навчання, коли у навчанні будуть використовуватися ігрові елементи. Наприклад, відеоігри, які будуть розвивати тип навчання на «спробах і помилках», який пропонує постійні нагороди та заохочення, що поліпшує навчання. Учні можуть групуватися у кола за інтересами навколо одної гри і використовувати її при вивченні деяких шкільних предметів, зокрема математики. Наприклад, знайти розв'язок математичного рівнянь, щоб отримати швидкість гоночного автомобіля, адже це набагато цікавіше чим бути пасивним учасником навчального матеріалу. Науковці пишуть, що відеоігри можуть навіть допомогти розвинути обережність, швидку реакцію та сприяти розвитку розумових здібностей.

Вже є перші спроби впровадження ігрових моделей у навчальному процесі. Так на початку минулого року один учитель з Атланти прославився тим, що запропонував використовувати популярну гру Angry Birds як навчальний посібник з фізики. [5]

Знання більше не отримуються з книг, що знаходяться в читальних залах бібліотек. Сучасне покоління отримує факти не через Британську енциклопедію, а замість неї спільно створило і постійно доповнює та використовує Вікіпедію та інші подібні сайти. Тому наступним кроком стане дигіталізація освіти, яка передбачає розвиток цифрових бібліотек та цифрового книговидавання, які стануть основою у майбутньому, і будуть підтримуватися на рівні державної політики. За даними дослідження, опублікованого в «Science Express», цифрові технології почали домінувати у 1990-і роки, а вже у 2007 році 99,9% інформації передавалося в цифровому форматі. Внаслідок цього у майбутньому будуть робити наголос на розвитку цифрової грамотності (digital literacy). Грамотна людина в цифровому контексті, це людина, яка вмітиме швидко шукати та аналізувати факти, ефективно працювати з програмами та файлами у різних цифрових форматах (наприклад, у текстових, графічних, звукових та відео) та вміло використовувати ресурси Мережі. [5]

Китай, Японія та Малайзія, в свою чергу вже сьогодні показує, що не стільки школа чи університет навчає, скільки середовище, зокрема медіа та технологічне. Звичною формою навчання буде дистанційна освіта та он-лайн університети. У яких зникає бар'єр у відстані між тими, хто прагне одержувати знання, і центрами навчання, оскільки відпадає необхідність у фізичній участі учасників педагогічного процесу в одному постійному місці впродовж довгого часу, а широкі технічні ресурси роблять можливим проведення віртуальних

занять учителя з групою учнів. Наприклад, вже зараз в Університеті розширення світогляду Джонса всі студенти спілкуються з викладачами та однокурсниками через електронну пошту, а домашні завдання надсилають на загальні розсилки. З постійною дигіталізацією навчання будуть змінюватися люди, в тому числі на біологічному рівні. Промисловий дизайнер та футуролог Саймон Уотерфол (Simon Waterfall) вважає, що в майбутньому новітні технології будуть змінювати наші тіла, способи прийому та опрацювання інформації нашим мозком. І це вже зараз можна помітити, коли молоді люди все швидше і швидше переходять «від тексту до сенсора». Зокрема, якщо раніше використання одразу 10 пальців забезпечувалось лише грою на піаніно і дано було не кожному, то тепер все це замінила клавіатура, якою користуються кожен третій. [5]

Технологія змінила наш світ, і буде продовжувати змінювати його таким чином, що ми не можемо навіть уявити.

При підготовці молодого покоління для цього світу, ми повинні кардинально змінити спосіб навчання.

Отже завдання розвитку інтелектуальної сфери цифрового покоління є найважливішим завданням педагогічної науки.

Список використаної літератури:

1. Palfrey John, Gasser Urs. Born Digital. Understanding the first generation of digital natives. – N.Y., 2008. – P. 7
2. [Електронний ресурс] – Режим доступу: Social Media <http://mashable.com/2011/05/31/college-tech-device-stats/#gv9ZOwMDMgqN>
3. [Електронний ресурс] – Режим доступу: MediaSapiens http://www.osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/kids/diti_i_tekhnologii_pirapira_tsifr_ovo_i_povedinki/
4. [Електронний ресурс] – Режим доступу: Сенсорна школа http://www.ng.ru/education/2011-11-22/8_school.html
5. [Електронний ресурс] – Режим доступу: «Майбутнє знань»: 5 трендів в освіті та навчанні <http://openstudy.org.ua/24/14930/>

ПРИЙМАК Ю. В., ЯРОВА О. І.

учителі початкових класів Тернівської ЗОШ І-ІІІ ступенів
Смілянської районної ради Черкаської області

ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДЛЯ ДИТИНИ

Дана стаття містить інформацію для вчителів та батьків, щодо корисного і негативного впливу комп'ютера та Інтернет-мережі на здоров'я та розвиток підростаючого покоління. А також подано поради щодо ефективності та безпечності користування цими новітніми технологіями та застереження відносно негативних наслідків впливу на формування особистості школяра.

На сучасному етапі життя новітні технології, пов'язані з комп'ютеризацією, стали природною частиною життя не лише дорослих, а й підростаючого

покоління. Уміння підключитися до Інтернету не тільки за допомогою комп'ютера, але й інших пристроїв, дає можливість виходу в Інтернет-мережу кожному потенційному користувачеві.

Сучасні діти ростуть і розвиваються у час, коли комп'ютер в будинку став невід'ємною частиною повсякденного життя. В такому середовищі дитина дошкільного віку, перш ніж навчитися читати і писати, опановує навички роботи з комп'ютером, наслідуючи дії дорослих; швидко орієнтується в дитячих комп'ютерних іграх та захоплюється віртуальним світом. Правильно підібрані розвиваючі ігри онлайн для дошкільнят - прекрасна можливість підготувати малюка до школи, навчити рахувати, читати, логічно мислити.

Для дітей молодшого шкільного віку комп'ютер може стати також невід'ємним помічником у навчальній діяльності: різні розмальовки, мозаїки, програми для навчання математиці, читанню, письму. В мережі Інтернет діти відкривають для себе новий світ, отримують велику кількість інформації, знайомляться і спілкуються, розвиваються як творчі особистості. За допомогою онлайн ігор і комп'ютерних технологій, учень може поповнювати базу знань, задовольняючи свою зростаючу цікавість.

На даний час число користувачів Інтернет в усьому світі складає більше сотні мільйонів чоловік, і ця кількість з кожним днем безупинно зростає.

Інтернет (від англ. *Internet*) – це інформаційна система, що складається з мільйонів джерел, названих інформаційними ресурсами. Інтернет також називають мережею мереж. Він складається з мільйонів локальних і глобальних приватних, публічних, академічних, ділових і урядових мереж, пов'язаних між собою з використанням різноманітних дротових, оптичних і бездротових технологій. Інтернет становить фізичну основу для розміщення величезної кількості інформаційних ресурсів і послуг.[4, с.8]

Основним підпоняттям інтернету є Сайт – це сукупність взаємопов'язаних сторінок, що містять текстову та графічну інформацію. Сукупність всіх сайтів Інтернету - це втілення сервісу World Wide Web (WWW) - системи взаємозв'язків (гіперпосилань, тощо), якими всі мережеві ресурси об'єднані в єдиний інформаційний простір. Крім www, в Інтернеті реалізовані інші сервіси: електронна пошта, передача даних по протоколу FTP, обмін текстовими повідомленнями в режимі реального часу (чат), потокове мультимедіа та ін.[4, с.11]

Процес створення мережі інтернет явище довготривале та безперервне: зростає швидкість передачі даних, розробляються нові сервіси і т.д. І, безперечно, цей винахід є унікальним досягненням людства. В Інтернеті немає меж і одного конкретного власника. Від школяра до студента, від звичайного працівника до науковця - всі подорожують просторами WEB, користуються електронною поштою, викачують різні програми, картинки, інформацію.

Тож за допомогою Інтернету ми можемо скористатися такими видами послуг: дізнатися величезну кількість актуальних та цікавих новин; надіслати наші листи у будь-який куточок світу; зв'язатися зі своїми рідними та друзями, які знаходяться за десятки кілометрів від нас; знайти співрозмовників зі

спільними інтересами, хобі та світоглядом; отримати доступ до файлів, які віддаленні від нашого комп'ютера. Інтернет також забезпечує сеанси зв'язку з іншими комп'ютерами, під'єднаними до Інтернету, і, взагалі, отримати доступ до інформаційної системи World Wide Web (WWW). Це є основні операції, які ми можемо виконати у випадку підключення нашого електронного пристрою до Інтернету. [2, с. 25]

З додаткових послуг можна виділити такі: широка передача мультимедійних, звукових та інших матеріалів; підключення до радіо чи будь якого телевізійного каналу; прослуховування чи перегляд улюбленої передачі онлайн, і багато іншого.

Мережа Інтернет дає можливість людям робити покупки, не виходячи з власного житлового приміщення; оплачувати велику кількість послуг та є засобом основного чи додаткового заробітку для значної маси населення.

Людам стало значно легше віртуально спілкуватись, без особистого контакту, і це призвело до утворення великої кількості товариств, соціальних мереж, соціальних груп, створення особистих сайтів.

Таким чином доступ до Інтернет-ресурсів є для нас універсальним середовищем для віртуального спілкування, розваг та навчальної діяльності.

Резолюцією ООН, прийнятою у червні 2011 року, доступ до Інтернету визнано базовим правом людини. [5, с.39]

Та недивлячись на значні переваги цього нововведення нашого часу, із зростанням його популярності, стали проявлятися і негативні риси роботи в інтернет просторі. Зокрема, він настільки викликає цікавість до себе, що ми ладні проводити за комп'ютером переважну частину нашого вільного часу, що поступово переростає у психологічну Інтернет-залежність, яка виявляється в збільшенні часу перебування за комп'ютером, постійне очікування сеансу, зменшення часу на живе спілкування, втомленість, погіршення взаємовідносин дитини та батьків, педагогів, з метою приховання своєї залежності від Інтернет-користування, погіршення результатів навчальної діяльності. Тобто, це наполегливе бажання вийти в Інтернет, перебуваючи off-line, і нездатність вийти з Інтернету, знаходячись on-line. [1 с.15]

Якщо колись, у вільний від навчання час або на канікулах, учні намагалися довше бувати на вулиці, спілкуючись та граючи у різноманітні активні ігри, то тепер, аби дитина вийшла у двір, батьки змушені її просити та вмовляти.

В процесі виникнення Інтернет-залежності деформація психічного і фізичного здоров'я дитини має наступні симптоми: постійні головні болі, болі в спині, порушення сну, розпорядку дня, режиму харчування, відчуття спустошеності, тривоги, дратівливості в періоди перебування поза Інтернетом; брехня про власну діяльність своїм близьким; проблеми з навчанням; гарне самопочуття або ейфорія під час роботи за комп'ютером; нездатність зупинитися; постійне збільшення кількості часу перебування в Інтернеті; нехтування родиною та друзями. Такому процесу порушення здоров'я учня сприяють: нелегальні та шкідливі матеріали, що не відповідають віковим особливостям; контент для дорослих; пропагування сексуального насилля над дітьми, жорсткої поведінки,

шкідливих звичок тощо; онлайн-зваблення дітей; кібер-хуліганство (інформаційні атаки на дитину через Інтернет); виманювання інформації про дитину та її сім'ю, з метою подальшого пограбування, шантажу; онлайн-хижаки (встановлюють контакт із дітьми шляхом розмов у чат-кімнатах, обміну миттєвими повідомленнями, електронною поштою або через дошки повідомлень); створення у мережі профайлів для виявлення інтересів дитини; спами різного характеру; торгівля людьми; недостовірна інформація.[3, с. 68]

Та навіть, якщо дитина працює за комп'ютером без шкідливого впливу на її організм, то великою проблемою для неї, в процесі роботи в Інтернет-мережі, може також стати реклама з безліччю негативних картинок та надписів, яка постійно висвічується при вході на різноманітні сайти. При відкритті дитиною потрібного їй сайту можуть також відкриватися декілька інших вкладок, про які дитина навіть і не підозрює. На них розміщено багато негативної інформації, що є шкідливою для свідомості юного користувача.

Та навіть, якщо ми убезпечимо дитину в ході роботи з Інтернет-мережею, ми не можемо бути впевнені в тому, що дитина отримає достовірну, науково підтверджену інформацію. Адже ми не знаємо навіть хто є автором матеріалів що розміщені на Інтернет-сайтах, оскільки він не може бути встановлений як особистість і це може бути або школяр, або просто людина, яка переконана у правдивості своїх міркувань, чи, можливо, хтось інший, знайшовши неправдиву інформацію видав її в інтернет, вважаючи за достовірну. Але потрібно зауважити що вся інформація, яка подається у мережі Інтернет не завжди проходить перевірку та контроль на достовірність. То чи можемо ми в процесі опрацювання тих чи інших матеріалів використовувати їх для своїх переконань, обирати ґрунтовну інформацію для уроків тощо. Тому вибираючи сайти і використовуючи з них інформацію, її потрібно безліч раз порівняти з іншими джерелами і таким чином підтвердити чи спростувати.

Не дивлячись на загрози, які чатують на нас в Інтернеті, це ще не означає, що від його послуг потрібно зовсім відмовитися, адже Інтернет - це найбагатша в світі бібліотека знань, розваг, спілкування та інших корисних речей, то ж потрібно лише навчитися самому та навчити дітей правильно використовувати цю новітню технологію та знати і дотримуватись чітких правил роботи з нею.

Якщо ж дорослі знають куди потрібно заходити, яку інформацію можна надавати, на які речі потрібно не звертати увагу і що потрібно робити в разі небезпеки, чи заходження на небажаний сайт, то як вберегти дітей від усіх загроз, які чатують на кожному віртуальному кроці?

Насамперед, встановити відповідні захисні програми які блокують непотрібні сайти та безкорисну рекламу із жахливими картинками, відвідувати тільки перевірені сайти, якщо ж і зайшли на небажаний, підозрілий сайт, негайно покинути цю сторінку та перевірити за можливості свій комп'ютер, ніякому разі не надавати про себе та своїх рідних особисту інформацію, критично ставитися до інформації яку нам пропонують сайти щодо тієї чи іншої теми, постійно перевіряти її достовірність за допомогою інших джерел, слідкувати за часом перебування за комп'ютером, а особливо час перебування у соціальних мережах і

надавати більшої переваги живому спілкуванню, адже, мабуть, кожен погодиться, що це набагато цікавіше і корисніше.

Тому найголовніше знати, який проміжок часу перебування дитини за комп'ютером є безпечним для її організму. Оскільки, поєднання «дитина і комп'ютер» вже неможливо уникнути.

Буває так, що батьки або сильно турбуються про здоров'я дитини, забороняючи їй довго грати, або немов забувають про це, дозволяючи сидіти за комп'ютером годинами. Коли в сім'ї немає єдиної думки дорослих з приводу комп'ютера, дитина чинить так, як вважає за потрібне. Тому, регламентуючи час, слід пам'ятати, що малюкам до 6 років можна займатися не більше 20 хвилин на день, бажано з 1-2 перервами. Школярам 7-8 років можна збільшити час до 30-40 хвилин на день, а дітям з 9-11 років можна проводити за комп'ютером не більше півтора години на день з перервами. [4, с.45]

Таким чином не буде завдано шкоди дитині при обізнаності батьків, щодо обмеження в часі при роботі за комп'ютером.

Але якщо батьки самі не будуть дотримуватися часового режиму роботи, постійно перебуваючи в Інтернеті, не звертаючи уваги на своїх дітей, радіють життю і посміхаються, біля екранів монітора, то і діти також виявлятимуть бажання, перебувати в просторах віртуального світу без обмеження в часі.

Для того, щоб привчити дітей до правильної роботи за комп'ютером і дотримання часового режиму, комп'ютер повинен знаходитися в загальній кімнаті, щоб батьки в будь-який момент могли проконтролювати дії дитини в Інтернет-мережі та прослідкувати за ігровим простором їхньої дитини. Ефективним методом виховання юного Інтернет-користувача є спільний перегляд сайтів, поступове привчання дитини ділитися з батьками побаченим; пошук корисної та якісної інформації разом з дорослими.

Купувати персональний комп'ютер для зовсім маленької дитини не обов'язково, так само, як і самостійно змушувати дитину використовувати комп'ютер, краще захоплювати її книгами, настільними іграми та іншими корисними розвагами. Розвиваючі ігри на комп'ютерах аж ніяк не шкідливі, але їх можна замінити справжніми розмальовками та мозаїками.

Про користь чи шкоду Інтернету можна висловлювати безліч думок, оскільки кожна людина думає по-своєму і для неї Інтернет приносить шкоду або, навпаки, допомагає в роботі. Та потрібно кожному намагатися організувати свій робочий час за комп'ютером так, щоб він був надійним помічником і другом, а також приносив тільки позитив у наше життя.

З кожним днем у батьків та учителів зростає занепокоєння тим, що діти проводять дуже багато часу за комп'ютером і в Інтернеті. До недавнього часу всі вважали, що з Інтернету можна почерпнути величезну кількість корисної інформації. До речі, можливість спілкування також ставилося в заслугу Інтернету. Тепер усі ці плюси стали мінусами. Як показали спостереження дорослих відносно дітей, що ті дуже мало часу проводять в Інтернеті, навчаючись чому-небудь. Здебільшого комп'ютер необхідний для ігор, Інтернет - для скачування музики і програм, а також для інтерактивного спілкування. Небайдужі до цієї

проблеми батьки б'ють на сполох у дітей виникають складнощі не тільки зі здоров'ям, але й з особистим спілкуванням. Вони мають бідний словниковий запас, збідніла лексика, занадто примітивна; вони не вміють правильно висловлювати пропозиції та власні думки.

З метою забезпечення безпечного користування Інтернет-послугами у деяких країнах є серйозні обмеження на функціонування мережі: на державному рівні блокується доступ до деяких веб-сайтів. Так на даний час багато країн розробили системи заходів щодо запобігання подання шкідливої інформації, блокування непотрібних сайтів, систему перевірки на цензуру, проте ця система не є досконалою, оскільки не може вберегти абсолютно від всього, що пропонує нам мережа Інтернет. Оскільки в Україні на даний час не існує подібної системи обмежень в доступі до Інтернету, то вся відповідальність за безпеку дітей у всесвітній мережі покладається на вчителів та батьків. Це має сприяти розробленню системи заходів на державному рівні, щодо інформування учнівської молоді про безпечне користування Інтернет-мережею.

ПРИШЛЮК А. В.,

учитель початкових класів Кривчунської загальноосвітньої
школи I-III ступенів Жашківської РДА

МЕДІАКОМПЕТЕНТНІСТЬ БАТЬКІВ

Дана стаття спрямована на те, щоб донести до відома батьків, як забезпечити себе від негативних впливів освітньої мережі та вільно орієнтуватимуться у світі інформації.

На мою думку, стрімкий розвиток інформаційно – комунікаційних технологій та системи медіаосвіти в Україні потребує цілеспрямованого дослідження та вмілого і безпечного користування ними. Кожна особистість, яка народжується відразу потрапляє в середовище різноманітних медіа: радіо, телебачення, кіно, преса і, звичайно, Інтернет. Все це стає її повсякденним, з якого вона черпає інформацію (корисну і шкідливу), а також дістає моделі поведінки, спілкування, почуття, емоції та ін. Медіа для наших дітей стали головним джерелом соціального знання, «підручником життя». Повністю відгородити дитину від сучасного медіа – середовища ми не можемо, а тому, на мою думку, важливу роль у цьому питанні відіграє виховання медіа – культури та медіа – грамотності. Виховання особистості починається в сім'ї, потім до цього процесу долучаються і вихователі, і вчителі, і суспільство в цілому.

Цілком справедливим буде твердження, що модель медіаосвіти у навчально – виховному процесі полягає у тісній співпраці школи та сім'ї. [2, с.171] Саме таку модель я впроваджую у практику своєї роботи. Головною метою моделі є вміння шукати, переробляти, переосмислити та створити якісний медіа – продукт, який би приносив суспільству користь та мав високий рівень медіа – грамотності. Нерідко для досягнення успіху, я працюю із сім'єю, налаштовую батьків на

правильне розуміння медіа. Саме така робота, на мою думку, сприяє розвитку у батьків компетентності ефективно взаємодіяти з інформаційними джерелами, вмінням знаходити потрібну інформацію, аналізувати її, оцінювати зміст достовірності та корисливості.

Спілкуючись з батьками, я часто чую, що не всі мами і тата контролюють безпеку дитини в Інтернеті. Засуджувати їх в цьому не потрібно, тому що саме необізнаність батьків може бути ознакою неправильного розуміння медіа. З цього приводу хочу запропонувати вашій увазі деякі теми індивідуальних бесід з батьками:

- ✓ «Місце комп'ютера у квартирі» (Раджу мамі поставити комп'ютер у таку кімнату, яку використовують всі члени сім'ї, тоді розмови про Інтернет та слідкування за його використанням стануть невід'ємною частиною повсякденного життя. А ще батьки зможуть використовувати Інтернет разом з дитиною);
- ✓ «Інтерес до того, чим займається моя дитина» (Раджу батькам обговорювати теми, які пов'язані з Інтернетом. Поговорити про цікаві речі, для яких можна використати Інтернет, а також про складні проблеми, з якими може стикнутися дитина, перебуваючи в мережі);
- ✓ «Комп'ютер може ...» (Даю пораду батькам розповісти дитині про позитивні сторони використання комп'ютера. Вчити дитину шукати потрібний матеріал в он - лайні);
- ✓ «Подорож з Інтернетом» (Заздалегідь сплануйте подорож під час канікул. Для цього перегляньте освітні сайти для підтримки шкільної роботи або відшукайте інформацію про хобі чи захоплення вашої дитини. А також створіть закладки для улюблених сайтів, щоб швидко переходити до них);
- ✓ «Час і порядок використання Інтернету» (Раджу батькам разом з дитиною продумати і визначити час і порядок використання Інтернету. При цьому слід визначити час перебування в он-лайн, а також веб – сайти, які можна відвідувати).

Спілкуючись з батьками, раджу також, щоб і самі вони контролювали свій час в он – лайні та перелік веб – сайтів, тому що діти зазвичай наслідують своїх батьків або користуватися Інтернетом тоді, коли дітей немає вдома. Такі бесіди з батьками сприяють взаєморозумінню учасників виховного процесу, формуванню громадської думки, зацікавленості батьків своєю дитиною, зближенню дитини з батьками. Адже, якщо учасники навчально – виховного процесу будуть медіа – обізнаними, тобто засвоюють певний рівень медіа – культури, то зможуть забезпечити себе від негативних впливів освітньої мережі та вільно орієнтуватимуться у світі інформації.

У практиці своєї роботи я неодноразово проводила анонімне анкетування як серед учнів, так і серед батьків. Пропоную вашій увазі деякі цікаві питання, які ви зможете використати у своїй роботі:

- Помічаєте, що в он – лайні проводите більше часу, ніж планували?

- Відчуваєте деякий потяг до Інтернету, починаєте думати про нього на роботі?
- Помічаєте, що пізно почали лягати спати, сидючи у Інтернет – мережі?
- Дратуєтесь, коли хтось відволікає Вас?
- Віддаєте перевагу Інтернет – спілкуванню, а не «живому» спілкуванню?
- Відмовляєтесь від прогулянки з рідними заради Інтернету?
- Помічаєте, що на роботі немає успіхів?
- Кажете собі: «Ще хвилинку», знаходячись в мережі?

Саме запитання такого характеру допоможуть вчителю визначити характер спілкування в «класній родині», перспективи подальшої роботи, зробити висновки та продумати тему наступних класних зборів.

Повертаючись до думки медіа – компетентності батьків, хочу зазначити, що навички критичного сприйняття інформації в Інтернеті і традиційних ЗМІ, аналізу медійних повідомлень, оцінювання їх достовірності і об'єктивності може і повинна формувати українська медіаосвіта. [1, с.52] Реальна гібридна війна на Сході нашої країни по – різному трактується на Інтернет – сайтах, телебаченні, пресі. Особливо антиукраїнська пропаганда і неправдива інформація висвітлена в Інтернет – мережі. Тому протистояти тому ми можемо, пояснюючи батькам і учням про ознайомлення з інформацією з різних джерел, вмінню цю інформацію аналізувати і співставляти з реальними подіями в нашій державі. І тільки таким чином підрастаюче покоління зростатиме всебічно розвиненим, медіа – грамотним та гідними нащадками свого народу.

Я вважаю, що важливим чинником медіаосвіти є культурні традиції українського народу. Саме медіа – компетентність особистості формується на етнолінвістичному підґрунті етнокультурних та етнопсихологічних чинників, досліджує зв'язки між мовними і культурними явищами свого народу. Медіаосвіта також тісно пов'язана з курсом нашої держави на входження до Європейського Союзу. Це дасть змогу учням, починаючи з початкових класів, усвідомити, що медіа – культура базується на цінностях поваги до людської гідності, свободи, демократії, рівності та поваги до прав людини.

Мені здається, що на сьогодні медіаосвіта стала компонентом освіти, який доступний дітям, а також стала частиною навчальної програми і безпосередньо використовується у навчально – виховному процесі. Варто також зазначити, що сучасна медіаосвіта далеко невичерпна, а вимагає вивчення нових медіа, вміння поєднувати знання з різними освітніми галузями, а також слугує додатковим засобом забезпечення зв'язку навчального матеріалу з сучасним життям.

Хочу зазначити, що є учні, які надміру цікавляться відеоматеріалами зі сценами насильства. Як бути в такій ситуації? У такому випадку батькам потрібно заборонити, але сувора заборона ефекту не принесе. Мама і тата повинні долучатися до улюблених відеороликів в Інтернеті. А головне – обговорювати побачене, характеризувати поведінку героїв, аналізувати сюжет, визначати наслідки для оточуючих. Такі спільні дії дітей з батьками виробляють уміння оцінювати власні судження; давати аналіз поведінки як своєї, так і інших;

розуміти мотив такої медіа – продукції. А ще спонукують вихованців до критичної оцінки медіа – інформації, власного ставлення до побаченого.

Отже, підсумовуючи, можна стверджувати, що сім'я є найвагомішим осередком формування у дітей моральних цінностей та соціальних рис. Саме від сімейного виховання залежить, якою виросте особистість, чим буде захоплюватися, як буде ставитися до мас – медіа. Проте слід зауважити, що протидіяти сильному потягу дітей до медіа – продукції з роками стає складно. Ефективним засобом протидіяти є застосування превентивних, профілактичних дій та заходів, які сприятимуть розвитку в учнів критичного ставлення до «некоректних» засобів мас – медіа. Хочу побажати всім тільки корисної медіа – продукції, обізнаності у користуванні Інтернет – мережею та високого рівня медіа – грамотності.

Список використаних джерел:

1. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні // Інститут соціальної та політичної психології Національної академії педагогічних наук України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm

СЕРЕДА Л. І.,

учитель початкових класів

Уманської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №14

Уманської міської ради Черкаської області

ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДЛЯ ДИТИНИ

Розглянуто ризики і переваги дитини, яка проводить більше часу у віртуальному світі, ніж у реальному. Інтернет має більше переваг для розвитку дитини, але батьки повинні враховувати ризики, щоб забезпечити захист дітей та отримати все найкраще від всесвітньої мережі.

Сьогодні спостерігається значний та стрімкий прогрес інформаційно-комунікаційних технологій, розвиток різноманітних систем мас-медіа. Інтернет – технології вже стали природною частиною життя не тільки молоді, але й дітей молодшого шкільного віку. Незнання комп'ютера, невміння орієнтуватися в медіапросторі у сучасному суспільстві можна прирівняти з невмінням читати, писати та рахувати. Всім нам відомо, що діти виявляють неабияку зацікавленість до чогось нового, незвичного, яскравого. Вони більш допитливі, на відміну дорослих, тому і першими знайомляться з новітніми технологіями, такими як інтернет, випереджаючи в технічній обізнаності своїх батьків.

Самостійне пізнання інформаційного світу дозволяє розширити коло інтересів дитини і сприяє її додатковій освіті, спонукає до кмітливості, привчає до самостійного розв'язання задач. Всесвітня мережа також задовольняє потребу дитини у лідерстві. Діти, які добре знають комп'ютер та Інтернет, більш адекватно оцінюють свої здібності та можливості, вони більш цілеспрямовані та кмітливі.

Навчальні, розвиваючі та розважальні інтернет-ресурси орієнтовані на дітей будь-якого віку. За їх допомогою діти в цікавій ігровій формі вчать малювати та моделювати, привчаються до самостійної роботи і складають уявлення про навколишній світ. Розв'язання цікавих задач формує в учнів навички навчальної діяльності. До завдань розвиваючих програм та ігор входить також удосконалення пам'яті, уваги, мислення, логіки, спостережливості, тренування швидкості реакції та ін. Існує багато ігор, що водночас мають виховну і освітню основу та здатні викликати інтерес дітей.

Мережеві освітні ресурси для дітей допомагають прискорити й оптимізувати процес навчання, підвищують якість навчання завдяки максимальній структурованості та цікавій формі викладення навчального матеріалу. Діти засвоюють нові цифрові технології та вчать вільно орієнтуватися в інформаційному просторі. [1, с.9]

Одночасно з перевагами Інтернет має загрози для розвитку, навчання, творчого самовираження дитини.

Загрози при користуванні інтернетом можна поділити на кілька підгруп:

- загрози, які наносять шкоду персонально самому комп'ютеру;
- загрози, що шкодять розвитку дітей, сприяють їх розпущенню і залежності від постійного "онлайну".

З першою категорією можна досить швидко впоратися. Якщо ви маєте інтернет, то на комп'ютері обов'язково повинен стояти антивірус, щоб гарантувати безпеку.

А от з другою категорією справи набагато гірші, адже, за статистикою, лише 15% батьків здогадуються про те, що їхні діти постійно натикаються в інтернеті на файли еротичного змісту і які містять продукти порно-індустрії, інколи навіть дитячої. І лише 25% дітей розповідають про сексуальні домогання в інтернеті.

Тому батьки повинні цікавитися, чим їх дитина займається у всесвітній павутині, контролювати її уподобання і забезпечувати ізоляцію від подібних файлів.

Також батьки мають пам'ятати, що Інтернет є цінним ресурсом з великою кількістю захопливої та навчальної інформації. Важливо не реагувати занадто емоційно й не накладати забагато обмежень на використання Інтернету дітьми. Необхідно враховувати ризики, щоб забезпечити захист дітей та отримати все найкраще від всесвітньої мережі. [3, с.43]

Слід зазначити, що постійне перебування у «віртуалі» шкодить розвитку дитини. Так, дитина втрачає інтерес до самостійного мислення, читання, ручної праці, стає пасивним споживачем інформації, як кажуть, «рабом Інтернету». [4, с.85]

Крім того, тривале перебування за комп'ютером може чинити негативний вплив як на загальний стан здоров'я і самопочуття (погіршення зору і постави, головний біль, стомлюваність), так і привести до особливих видів психологічних розладів, аж до формування залежності.

Інтернет-залежність - це явище, яке в останні роки набуло справді вражаючого розмаху. Особливо небезпечною вона є для дітей, адже їм набагато складніше самотійно впоратися з потягом до онлайн-життя і вчасно зупинитися.

Як не прикро, інтернет-залежність зараз спостерігається у багатьох дітей. Залежність від інтернету може говорити про наявність психологічних проблем - нереалізованості в колі спілкування, проблемних відносин у родині, труднощів з навчанням, від яких дитина поринає в більш успішне віртуальне життя.

Для дітей найбільш характерні три форми інтернет-залежності:

- ігрова залежність - пристрасть до онлайн-ігор;
- залежність від соцмереж - пристрасть до віртуальних знайомств і спілкування онлайн, постійне спілкування на форумах, у чатах, у соціальних мережах на противагу живому спілкуванню;
- нав'язливий веб-серфінг - хаотичні переходи з сайту на сайт, без конкретної мети.

Якщо у дитини з'являються ознаки інтернет-залежності, батькам не варто категорично відлучати його від улюбленої іграшки – Інтернету. Це не вирішить проблему. Варто регламентувати спілкування з Мережею, встановивши час, допустимий для проведення в Мережі. Комп'ютер повинен перебувати у вітальні або загальній кімнаті – ні в якому разі не в кімнаті дитини. Встановивши правила, батьки не повинні їх порушувати. Якщо дитина відчуває нездорову тягу до Інтернету, краще звернутися до психолога. Будь-яка залежність, в тому числі й інтернет-залежність, - це тільки один з видів прояву психологічних проблем, якими можуть бути низька самооцінка, дратівливість і розвивається на тлі цього депресія.

Якщо дитина відчуває труднощі у спілкуванні, потрібно постаратися допомогти їй. Відвідування секцій, додаткові заняття після школи можуть частково вирішити проблему. Слід частіше запрошувати інших дітей додому і ходити в гості до друзів, у яких є діти такого ж віку.

Захоплення онлайн-іграми потрібно замінити реальними аналогами. Не варто забувати про спеціальні контролюючі програми, за допомогою яких можна відстежувати, чим дитина займається в Мережі.

Загалом діти відкриті новим ідеям, але їм бракує життєвого досвіду для того, щоб належно себе оцінювати. Важливо, щоб батьки постійно контролювали використання дітьми інтернету. [2, с.45]

Отже, незважаючи на безумовно позитивну роль сучасних комунікаційних засобів та інтернету, існують певні ризики у використанні інформаційних технологій. Особливу небезпеку незахищений інформаційний простір приховує для дітей. Інтернет може містити інформацію агресивного чи соціально небезпечного змісту. А надання переваги віртуальному світу перед реальним справляє негативний вплив на психіку і здоров'я дитини та може погіршити не тільки зір, поставу та сон, але й викликати тривожність, дратівливість, соціальну дезадаптованість і узалежнену поведінку.

Тому наше завдання як вчителів і батьків - навчити дітей використовувати інтернет правильно. Так само, як ми вчимо дітей безпеки в реальному житті - на

вулиці та дорозі, нам необхідно навчити їх безпечній поведінці у віртуальному житті – в інтернеті.

Список використаної літератури:

1. Діти в Інтернеті: Як навчити безпеці в віртуальному світі [Електронний ресурс] / [І. В. Литовченко, С. Д. Максименко, С. І. Болтівець, М. А. Чепа, Н. М. Бугайова]. – К. : Вид-во: ТОВ «Видавничий будинок „Аванпост-Прим”, 2010. – 48 с. (Посібник для батьків). – Режим доступу :http://bezpeka.kyivstar.ua/f/2/materials_for/the_benefit/A5_Ukrainian.pdf.
2. Казакевич І.В. Діти і медіа.// Педагогічна майстерня. – Х.: ВГ «Основа», 2015. - № 6 (54) – с. 43-47.
3. Казакевич І.В. Діти і медіа.// Педагогічна майстерня. – Х.: ВГ «Основа», 2015. - № 7 (55) – с. 43-47.
4. Чуяс О.В. Вплив комп'ютера на психіку дитини.//Класному керівнику. Усе для роботи. – Х.: ВГ. «Основа», 2013. – № 7 (55) – с. 85-98.
5. Борисенкова Н.В. Безпечний інтернет.// Педагогічна майстерня. – Х.: ВГ «Основа», 2015. - № 5 (53) – с. 41-47.

СИНГАЇВСЬКА К. А.,

учитель української мови та літератури Уманської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №14 Уманської міської ради Черкаської області

РОЛЬ І МІСЦЕ СІМЕЙНОЇ МЕДІАОСВІТИ У РАМКАХ ШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Розглянуто суть і методи реалізації сімейної медіаосвіти як одного із шляхів успішного реформування середньої школи. Вона забезпечує одержання знань; розвиток креативних практичних умінь на принципах свободи, діалогу, ініціативності, творчого самовираження, благотворно впливає на сімейні стосунки.

Реформування середньої школи є сьогодні справою невідкладною, до того ж воно має здійснюватися в режимі «без права на помилку»: надто багато їх уже зроблено. Одним із шляхів успішного вирішення проблем середньої школи є персоналізація освіти за допомогою ресурсів мультимедіа, зокрема сімейної медіаосвіти.

Кен Робінсон – міжнародно визнаний експерт у розвитку креативності, інновацій у своїй доповіді «Розпочнімо революцію в освіті!», виголошеній на TED, зазначає, що зараз у світі кожна система освіти перебуває у стані реформування. Але цього не досить. Реформи нам більше не підходять, тому що це лише спроба поліпшити зламану модель. Те, що нам потрібно, — це не еволюція, а революція в освіті. Один із справжніх викликів — це фундаментальні інновації в освіті. Він наводить влучний вислів Авраама Лінкольна, датований груднем 1862 року: «Догми тихого минулого є невідповідними для бурхливого

сьогодення. Можливість важко будується, і ми маємо зростати з цією можливістю. Оскільки наш випадок — новий, ми маємо думати по-новому і діяти по-новому. Ми мусимо звільнити себе, і тоді ми врятуємо нашу країну».[9]

Причину того, чому так багато людей ухиляються від освіти, він вбачає в тому, що вона «не втамовує спрагу їхнього духу, вона не живить їхню енергію та пристрасть. А для цього слід рухатись до моделі, яка заснована більше на принципах сільського господарства: створити умови, за яких люди «почнуть квітнути», тобто йдеться про персоналізацію освіти.

Ресурси в бізнесі, мультимедіях, Інтернеті — це ті речі, які у поєднанні з надзвичайними талантами вчителів надають можливості здійснити революцію в освіті. Зможе розквітнути школа, де діти пізнають життя, а вдома вони захочуть навчатися разом зі своєю родиною.

Саме у сім'ї діти здобувають перші навички взаємодії і спілкування, освоюють перші соціальні ролі, осмислюють перші норми та цінності. Саме на батьках лежить місія першими навчити своїх дітей основам інформаційної поведінки і безпеки, призвичаїти до культури відбору та сприймання медіа-продукції. Німецькі вчені Тойнерт і Шорб вважають, що дорослі члени родини відповідальні за розвиток здатності дитини розуміти передачі, особливо інформаційні: "Як різні діти сприймають, оцінюють та переробляють телевізійну інформацію, у вирішальній мірі залежить від сімейної інтелектуальної атмосфери і уваги, що приділяється обговоренню інформації... Спосіб, яким батьки бачать світ, судять про нього і ставляться до нього, відбивається на дитячому ставленні до світу, образі людини і здатності переробляти інформацію. Пропоновану телебаченням інформацію, яку бачать і оцінюють батьки, бачать і діти. Яке значення надають її перегляду батьки в своєму ставленні до світу і життя, таке ж значення вона буде мати і для дітей" [8].

Але чи вміють українські батьки правильно взаємодіяти з медіапростором? У них у дитинстві не було комп'ютерів, телевізорів та телефонів у такій кількості. Розповсюдженою є тенденція, коли члени сім'ї, навіть збираючись вдома у вільний час, майже не спілкуються — кожен "зайнятий" або переглядом телепередач, або спілкуванням чи "блуканням" мережею Інтернет, або ж грає в комп'ютерні чи відеоігри. У випадку значної відчуженості членів сім'ї досить часто наявні вагомі проблеми у сімейних стосунках. Діти при цьому часто знаходяться фактично сам-на-сам із медіа-контентом та наслідками його впливу, адже у випадку порушення сімейних стосунків, відчуженості дітей та батьків, мова про довіру між батьками та дітьми, достатню для того, аби вони могли вільно обговорювати враження та хвилюючі питання, не йде. І лише в родині можливі відновлення здорових стосунків, гармонійний розвиток дитини.

Дослідження ІСПІ НАПН України показали, що батьки погано знайомі з медіа-уподобаннями своїх дітей. Із 100 сімей, що мають дітей, лише 30,26% батьків змогли точно відповісти, які телепередачі люблять дивитися їхні діти; 39,74% лише знають їхню улюблену музику, а 34,62% — слухають її разом зі своїми дітьми; у які комп'ютерні ігри грають їхні діти, на жаль, не знають 29,87% батьків, 32,47% батьків знають назву гри, і тільки 15,58% у неї грали; 36,51%

батьків не знайомі із сайтами, які відвідують їхні діти, але 36,51% у курсі, й лише 12,7% батьків відвідували їх.[5]

Отже, постає питання, як зупинити неусвідомлюваний процес "поглинання" у світ медіа, що може викликати залежність і психічні порушення? Як навчити дитину цієї взаємодії?

Імовірно, єдиний прямий шлях - навчити дітей та батьків взаємодіяти з медіа без шкоди для себе - сімейна медіаосвіта.

Перші кроки у цьому напрямку зроблено. Згідно з постановою Президії Національної академії педагогічних наук України зараз знаходиться в стадії громадського обговорення Концепція впровадження медіаосвіти в Україні [5]. Пріоритетні напрями розвитку медіа-освіти включають організацію за участю громадських об'єднань і медіа-виробників різних форм освіти, включаючи форми для дітей дошкільного віку, батьківської педагогіки, творчих студій для дітей і молоді, дитячі та молодіжні фестивалі, конкурси, проекти місцевого і всеукраїнського рівня для сприяння розвитку медіа-культури і підтримки системи медіа-освіти.

Наш співвітчизник О. Т. Баришполець, аналізуючи праці зарубіжних учених, приходять до висновку, що в концепціях медіаосвіти в цілому переважають виховні, навчальні і креативні підходи до використання можливостей масмедіа. В узагальненому вигляді головні етапи реалізації більшості медіаосвітніх підходів є такими: одержання знань (освітня складова); розвиток сприйняття медіатекстів; розвиток креативних практичних умінь на матеріалі медіа [1].

Розглядаючи філософію медіаосвіти, Д. А. Заруба також включає медіаторність у основні складові медіаосвіти. Він виділяє основні принципи, що лежать в основі медіаосвіти, - це принцип свободи (у виборі інформації і її інтерпретації), партнерства, або діалогу (у процесі навчання, створення медіапродукції, творчості), принцип ініціативності (творче самовираження за допомогою медіа) [4].

Серед форм медіа-освіти виділена батьківська медіа-освіта, що забезпечує ефективність медіа-освіти сім'ї як провідного чинника і соціального середовища ранньої соціалізації дитини.

Провідну роль у навчанні батьків орієнтуватися в медіапросторі відіграє школа, яка має змогу охопити велике коло слухачів. Напрацьовано багато інноваційних форм і методів проведення таких занять, матеріали досить широко представлені у фахових виданнях та в мережі Інтернет.

Курс лекцій для батьків включає такі теми:

Тема 1. Дитина в інформаційному суспільстві: медіа-соціалізація дитини.

Тема 2. Вікові особливості взаємодії дитини з медіа в родинному контексті.

Тема 3. Дитина й Інтернет: цікаво, корисно, небезпечно...

Практичні заняття з медіакультури включають такі етапи:

- колективний перегляд аудіовізуального медіатексту масової (популярної) культури групою сімей, які мають дітей однакового віку;

- виділення епізодів, які викликали позитивні чи негативні емоції. Батькам на власному досвіді навчитися обговорювати з дітьми медіа-продукцію.
- Ігрове заняття – «розповідь від імені героя», «герой у зміненій ситуації» - заради розвитку ототожнювати себе з персонажем, зрозуміти й відтворити його психологію, лексику, обґрунтувати мотиви його вчинків.

Медіаторчості передуює прийняття сім'єю рішення щодо якостей, засобів та змісту медіа-продукту. Можливо запропонувати такі варіанти:

- створення кожною сім'єю власного мультфільму;
- створення спільного анімаційного фільму усіма сім'ями;
- створення кожною сім'єю власного сайту;
- створення сайту будинку дитячої творчості, іншої установи, що є важливою для групи сімей;
- організувати «рекламну кампанію» – виготовити кіноафіші, підготувати й продемонструвати рекламні оголошення, намалювати спільні малюнки на теми медіатекстів з використанням техніки малювання, колажу, створення коміксів за мотивами відомих творів екранної медіакультури и т.п..
- завести ілюстровану «Книгу відгуків», у яку можна записувати свої враження від переглянутого фільму;
- укласти сімейну збірку цитат важливих (глибоких за змістом, філософських) висловлювань з відомих фільмів. Медіаторчості передуює прийняття сім'єю рішення щодо якостей, засобів та змісту медіа-продукту

Творчість є визнаним засобом художнього розвитку, самовираження дітей і дорослих. Спілкування з дітьми, як й процес освоєння медіаграмотності, нерозривно пов'язані з творчістю. Отже, медіаторчість є тою методологічною основою, яка є найвищим рівнем медіа-активності та розвитку медіакультури та стає базою, на якій ґрунтується сімейна медіаосвіта. Велике значення має й сам процес колективної творчості, динаміка породження спільних рішень, що поєднують індивідуальні інтереси та цілі учасників.

Саме спільна творчість впливає на сімейні стосунки, сприяє підвищенню згуртованості родини та гнучкості в прийнятті рішень, дозволяє взаємодіяти в діалоговій формі, з повагою ставитися до ідей як батьків, так й дітей, та навіть сприяє зростанню батьківської впевненості та послідовності батьків у вихованні дітей. Крім того, творчість взагалі, а медіаторчість зокрема, формує творче ставлення до життя, активну життєву позицію

Отже, можемо зробити висновок, що сімейна медіаосвіта в системі шкільної освіти повинна містити розвиток медіаторчості сімей, що благотворно впливатиме як на сімейні стосунки, так і на побудову відповідального ставлення до медіа як з боку батьків, так і з боку дітей. Вона здатна забезпечити персоналізацію освіти, дає простір для самовираження дитини, вчить думати по-новому, діяти по-новому, що й обумовлює її актуальність.

Список використаної літератури:

1. Баришполець О. Т. Медіаосвіта : зарубіжний досвід. - Режим доступу: <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=6&n=84&c=2072>

2. Вознесенська О. Л. Гуманізація стосунків між поколіннями : досвід сімейної арт-майстерні. / О. Л. Вознесенська, М. Ю. Сидоркіна // Наукові студії із соціальної та політичної психології : [Зб. статей] / АПН України, Ін-т соціальної та політичної психології; редкол. : [С. Д. Максименко, М. М. Слюсаревський та ін.] - К. : Міленіум, 2007. - Вип. 17 (20). - С. 19-27.

1. 3.Волотка О.С.Особистісний розвиток учня на всіх сходинках навчання через взаємодію школи і сім'ї.// Виховна робота в школі. – Х:ВГ «Основа», 2015. - №1(122) – с.12-20

3. Заруба Д. А. Філософія медіаосвіти як складова філософії освіти // Вища освіта України. 2009. № 3. Дод. 1. Тем. Вип. Педагогіка вищої школи : методологія, теорія, технології. - К. : Гнозис, 2009. -630 с. - С. 92-94, С. 94.

6. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні. - Режим доступу : http://www.wispp.org.ua/news_44.htm

7. Медіа культура особистості : соціально-психологічний підхід : Навчальний посібник / О. Т. Баришполець, Л. А. Найдьонова, Г. В. Мироненко та ін. ; за ред. Л. А. Найдьоновой, О. Т. Баришпольця. - К. : Міленіум, 2009. - 440 с.

2. 7.Мішаніна Н. Вплив комп'ютера на психіку дитини.//Класному керівнику. Усе для роботи– Х:ВГ «Основа», 2015. - №3- с.85-102.

3. Theunert H., Schorb B. "Mordsbilder" : Kinder und Fernsehinformation. Eine Untersuchung zum Umgang von Kindern mit realen Gewalt-darstellungen in Nachrichten und Reality-TV im Auftrag der Hamburgischen Anstalt für neue Medien (HAM) und der Bayerischen Landeszentrale für neue Medien (BLM). Schriftenreihe der HAM. - Band 13. - Berlin 1995. - S. 217. Режим доступу: <http://zbruc.eu/node/12260>

СІДІЛЬНИКОВА О. П.,

заступник директора з навчально-виховної роботи
Золотоніської загальноосвітньої санаторної школи-інтернату I-III ступенів
Черкаської обласної ради

ШКІЛЬНА ГАЗЕТА ТА САЙТ ШКОЛИ – ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ МЕДІАОСВІТИ

Подано погляд автора на вплив мас-медійних засобів на школярів, необхідність мас-медійної освіти учнів та батьків. Автор розглядає випуск шкільної газети та сайту школи як ефективні засоби мас-медійної освіти школярів середнього та старшого шкільного віку.

Живучи у ХХІ столітті, ми щодня стикаємося із засобами масових комунікацій, які настільки значиме місце посіли у нашому буденному житті, що часом ми не можемо уявити собі нашого існування без них. Перегляд телепередач, пошук інформації в мережі Internet, прослуховування улюблених мелодій на хвилях улюбленої радіостанції стало таким звичним для нас заняттям. Роль засобів масової комунікації у повсякденному житті людей важко переоцінити. Так само міцно увійшли засоби мас-медійних комунікацій у освітній

простір. Саме тому так важливо сьогодні навчити школярів розбиратися у тому потоці інформації, що його вони отримують щодня із різних джерел. Як навчити сучасного учня культурі отримання інформації? Це питання сьогодні стало надзвичайно актуальним для школи ХХІ століття. Особистість формується у діяльності, через стосунки з іншими людьми, колективом. Процес формування особистості школяра – це процес засвоєння індивідом досвіду суспільного життя.

Від моменту народження дитина постійно отримує інформацію, кількість якої постійно збільшується. Дитина випадково може зайти на сайт, який пропагує наркотики або алкоголь чи тютюнові вироби, сайт, на якому розповідається, як в домашніх умовах виготовити вибухівку або як легко заробити велику суму грошей сумнівним способом. Навіть на доброзичливих освітніх мережевих ресурсах може у спливаючому вікні з'явитися сумнівна світлина або інформація чи реклама. Про ці деталі має знати вчитель та батьки, щоб навчити дитину розбиратися у всьому об'ємі інформації, з якою вона може зіштовхнутися. У школах використовується спеціальне програмне забезпечення, що обмежує користування підлітків Інтернетом. Набагато складніше контролювати використання мережевих ресурсів дитиною вдома. Лише незначна частина батьків використовує таку функцію, як батьківський контроль. Саме тому одним із важливих завдань школи є просвітницька робота з батьками. В Україні розпочато реалізацію «Концепції впровадження медіаосвіти в Україні», погодженої постановою президії Національної академії педагогічних наук України в травні 2010 року. «Головна ідея концепції полягає в сприянні становленню ефективної системи медіаосвіти в Україні для забезпечення загальної підготовки дітей та молоді до безпечної та ефективної взаємодії з сучасною медіа системою» [4, с.19].

З 2011 року згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 27 липня 2011 року № 886 наша Золотоніська загальноосвітня санаторна школа-інтернат I – III ступенів Черкаської обласної ради є експериментальним майданчиком Всеукраїнського рівня з упровадження медіаосвіти в навчально-виховний процес. Тема експерименту: «Науково-методичні засади впровадження вітчизняної моделі медіаосвіти в навчально-виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів». Експеримент має на меті перевірку результативності вітчизняної моделі медіаосвіти [6]. У ході експерименту школа має пройти 5 етапів. Наразі ми перебуваємо на п'ятому етапі, що має назву «Корегувальний етап» і триває з вересня 2015 по серпень 2016 року. Цей етап передбачає реалізацію таких завдань:

- ✓ розроблення програми взаємодії навчального закладу і територіальних установ, інших закладів освіти, громадських організацій, спрямованої на розвиток системи шкільної медіаосвіти;
- ✓ надання пропозицій щодо внесення змін у навчальні плани та зміст освіти, необхідні для впровадження системи шкільної медіаосвіти;
- ✓ участь у проведенні регіональних заходів, що має на меті популяризацію результатів експерименту для сприяння масовому впровадженню медіаосвіти у навчально-виховний процес загальноосвітнього навчального закладу;

✓ поширення досвіду дослідно-експериментальної роботи шляхом публікацій в освітянських періодичних виданнях, інших засобах масової інформації [2].

Реалізації цих завдань слугує ціла низка форм і засобів робіт із дітьми. Серед них найбільш ефективними є такі:

- ✓ уведення до робочого навчального плану курсу за вибором для 10 класу «Медіаосвіта»;
- ✓ випуск шкільної газети «Шкільна служба новин»;
- ✓ сайт школи;
- ✓ просвітницька робота з батьками;
- ✓ залучення школярів до творчих конкурсів та соціальних проєктів;
- ✓ розгляд питань медіаосвіти на засіданнях педагогічної ради, методичної ради та методичних об'єднань тощо.

«Медіаосвіта – це навчання теорії та практичних умінь для опанування сучасних мас-медіа, розглядуваних як частина специфічної, автономної галузі знань у педагогічній теорії та практиці» [2].

Шкільна газета Золотоніської загальноосвітньої санаторної школи-інтернату І – ІІІ ступенів «Шкільна служба новин» виникла у 2006 році. Саме тоді було розроблено її макет та залучено до роботи в ній активних і талановитих старшокласників. Приваблювало те, що робота у редакції «ШСН» знаходилася для кожного. Минуло майже десять років, за чей час до випуску шкільної газети долучилися сотні школярів різного рівня знань, різних інтересів та уподобань. Той, хто володіє літературними здібностями, займався створенням дописів для газети; активні старшокласники взяли до збору цікавої інформації, створення цікавих рубрик; той, хто не володіє літературними здібностями, долучається до комп'ютерного набору, любителі фотографувати забезпечують шкільну газету фотоматеріалами.

Шкільна газета – це особливий світ, який поєднує навчання, спілкування та мистецтво. По-перше, газета – це цікава форма навчання, яка допомагає нам сформувати в учнів уміння висловлювати власну точку зору на події, що відбуваються з ними або поряд з ними. По-друге, робота у «ШСН» дає можливість розвинути психологічні якості школярів – пам'ять, уяву, увагу, образне та абстрактне мислення, та такі необхідні у дорослому житті риси, як впевненість у собі, вміння висловлювати власну точку зору, неординарність, комунікативні здібності. Робота в «ШСН» дає дітям можливість вчитися аналізувати отриману інформацію, давати оцінку подіям, свідками яких вони стали, вчить ставити проблеми і шукати шляхи їх розв'язання, спілкуючись з однолітками та людьми старшого віку. Крім того, газета – це мистецтво спілкуватися, яке в процесі випуску газети, збору інформації постійно вдосконалюється, стає справжнім мистецтвом.

Отже, робота у «ШСН» дає можливість поєднувати навчання та спілкування, творчість та відповідальність, які постійно впливають одне на одне. Для старшокласників «ШСН» – це гарний старт перед ЗНО з української мови та літератури, адже дає можливість навчитися писати власне висловлювання, а

також вчить бути впевненим у собі, сконцентровувати свою увагу на важливій та відповідальній справі. А ще «ШСН» – це унікальна можливість навчитися спілкуватися, виділяти головне і другорядне у отриманій інформації, робити висновки, ставити запитання, можливість провести дозвілля, граючи та розвиваючись.

Яке головне завдання шкільної газети «ШСН»? Формування тих якостей дітей, які стануть запорукою їх успішності в майбутньому: впевненість у собі, уміння висловлювати свої думки, емоційна стабільність, відповідальність, наполегливість у досягненні мети і працьовитість.

Чому ми вибрали газету? Тому що випуск газети – це дуже важлива, велика й відповідальна справа, а найголовніше справа колективна. І кожний несе відповідальність за себе й за свого друга. А ще тому, що випуск «ШСН» – це захоплююче, цікаво, кожен новий номер газети є результатом спільної праці, дає можливість дитині періодично бачити плоди своєї праці.

У газету кожен хлопчик, кожна дівчинка приходять зі своєю метою. Ті, хто раніше вважався невпевненим у собі, сором'язливим, відкриваються, починають почувати себе впевнено, набуваючи досвіду спілкування. А надміру активні і непосидючі знаходять гідне застосування своєї енергії. Не всі учасники випусків «ШСН» стануть професійними журналістами, редакторами, коректорами, але неординарними, творчими особистостями, які на все мають власну точку зору і можуть її аргументувати, стануть всі без винятку. Працюючи в шкільній газеті, юні журналісти та коректори вчаться нести відповідальність за подану в ній інформацію, розвивають вміння вибирати цільову аудиторію для своїх дописів і при цьому знаходити потрібний стиль передачі інформації. Збираючи інформацію для шкільної газети, діти розуміють, наскільки важливо вміти самому оцінити події, про які збираєшся писати, адже авторська оцінка так чи інакше впливає на сприйняття події реципієнтом масової комунікації.

У 2008 році був створений сайт Золотоніської загальноосвітньої санаторної школи-інтернату I-III ступенів Черкаської обласної ради. Разом з представниками учнівського самоврядування ми розробляли його макет, планували, які сторінки та рубрики включити в його структуру, які теми запропонувати для форуму. А сьогодні оновлення сайту, створення нових рубрик та тем для форуму є завданням представників органів учнівського самоврядування. У шкільному парламенті створено центр «Новини», перед яким поставлено наступні завдання:

- висвітлення шкільного життя на сайті школи;
- випуск шкільної газети «Шкільна служба новин»;
- підбір тем для обговорення на форумі;
- ознайомлення школярів з молодіжними проектами та залучення їх у проектах ліги старшокласників;
- ініціалізація проектів патріотичного та соціального спрямування.
- Адреса сайту: www.sanatorna.org.ua

Форум є дієвим засобом розвитку учнівського самоврядування. Він допомагає у вирішенні цілої низки різнорівневих дидактичних, виховних і розвивальних завдань:

- розвиток пізнавальних навичок учнів;
- формування вміння самостійно конструювати свої знання;
- уміння орієнтуватися в інформаційному просторі;
- активний розвиток критичного мислення, сфери комунікації.

Спілкування на форумі формує в дітях:

- самостійність прийняття управлінського рішення;
- відповідальність за прийняте рішення та його вплив на оточення;
- спрямування на розкриття і реалізацію своїх потенційних можливостей; відчуття взаємозв'язку Учень – Клас – Учитель.

На форумі для обговорення пропонуються такі теми:

- Вітаємо;
- Дякуємо;
- Шкільна форма: за чи проти?
- Новини з класів;
- Раджу іншим;
- Як вчитися без шкоди для здоров'я;
- Сучасні молодіжні організації: плюси та мінуси;
- Будуємо нову країну разом.

Досвід показує, що шкільні ЗМІ формують в дітях лідерські якості, вміння відстоювати власну точку зору та прислухатися до думки інших. Перед вчителем сучасної школи стоїть важливе завдання: підготувати дитину до життя в такому багатому інформаційному середовищі, «...не допустити, щоб учні «заблукали» в ньому або щоб віртуальне існування заслонило для них реальне життя» [6,с.343].

Список використаної літератури:

1. Вальтер фон Ла Рош. Вступ до практичної журналістики : навч. посіб. / Вальтер фон Ла Рош ; пер. з фр.: В. Климченко, А. Баканов. -К.: Академія Української Преси, 2005. – 229 с.
2. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (схвалена постановою Президії Національної академії педагогічних наук України 20 травня 2010 року, протокол № 1-7/6-150) [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.ispp.org.ua/news_44.htm
3. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник [ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна]. — К.: Центр Вільної Преси, 2013. — 352 с
4. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волошенюк; За науковою редакцією В. В. Різуна. — Київ: Центр Вільної Преси, 2013. — 352 с.
5. Петрик Л.В. Засоби медіаосвіти на уроках іноземних мов [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www.elibrary.kubg.edu.ua>4138/1/L_Petryk_DMU_14_FLMD_
6. Проект дослідно-експериментальної роботи за темою «Науково-методичні засади впровадження вітчизняної моделі медіаосвіти у навчально-

виховний процес загальноосвітніх навчальних закладів» (наказ Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 27.07.2011 р. № 886).

ШАПОВАЛ Л. М.,
вчитель фізики та інформатики Скородистицької ЗОШ I-II ступенів

ІНТЕРНЕТ СЬОГОДНІ: ЗАГРОЗА ЧИ РОЗВИТОК ДЛЯ ДИТИНИ

У даний час навряд чи знайдеться людина, яка не чула про Інтернет. Він зайняв важливе місце в нашому житті та нашій свідомості. Вперше Інтернет був створений для потреб військових і за останні роки він поширився по всьому світу. Інтернет був названий Великою Мережею не без причини.

У зв'язку з швидким розвитком технологій в даний час майже кожна звичайна сім'я має доступ до глобальної інформації у світі. За допомогою одного клацання миші можна опинитися в середині глобальних подій. А в зв'язку з великою кількістю веб-камер по всьому світу з'явилась можливість подорожувати, не виходячи з дому. Все більше і більше людей в даний час праують в Інтернеті. Багато людей, і я особисто, проміняли довгі черги в магазинах на інтернет-магазини, де можна легко купити все, що хочеться без будь-яких зусиль.

Тут виникає питання: «Інтернет – це добре чи погано?». З одного боку в нашому житті зручність набула надзвичайно великого значення. Наше життя дуже швидке, та з метою пристосуватися до такої величезної швидкості люди намагаються зробити своє життя більш простішим. З іншого боку такий спосіб життя приводить нас до того, що люди мають все більше труднощів у спілкуванні з іншими людьми. Ми занурюємося у віртуальну реальність. Де ми можемо робити все, і забуваємо про реальний світ. Ми стаємо самотні.

З екранів телевізорів, газет, сторінок Інтернету постійно лунають гасла типу «Діти — де наше майбутнє...». З цією думкою важко не погодитись, але чи впевнені ми в тому, що нашому майбутньому нічого не загрожує? Чи можемо сказати напевно, що попереду «кращі часи»? Зараз інтернет-простір, що став другою домівкою для сучасного покоління, приховує серйозну загрозу для формування особистості, а дитина ще не усвідомлює в достатній мірі рівень небезпеки, що чекає на неї серед віртуальних тенет глобальної мережі. У 2011 році вперше в Україні кафедрою превентивної роботи та соціальної політики ЮНЕСКО було проведено широкомасштабне дослідження «Рівень обізнаності українців щодо питань безпеки дітей в Інтернеті».

Дослідження виявило, що з 96 % дітей-користувачів Інтернету віком від 10 до 17 років 51% не знає про небезпеки в мережі. А 44% дітей знаходяться у потенційній зоні ризику (розміщують особисту інформацію) і 24,3 % вже були в ризикованих ситуаціях (ходили на зустріч з віртуальними знайомими). У віковій групі від 15 до 17 років цей показник досягає 60,3 %.

Діти, які більше за дорослих схильні до розвитку та змін, впевнено ідуть поруч із новітніми технологіями та провідними ідеями світу. Дитина проводить у

віртуальному середовищі майже третину свого часу та краще за батьків розбирається у комп'ютері та Інтернеті.

З 81% батьків, які підтвердили, що в них на домашньому комп'ютері встановлено антивірус, 95% вказали, що його установкою та налаштуванням займалась дитина. 81 % батьків, які впевнені у безпеці своєї дитини в Інтернеті, вважають, що їхня дитина повідомить їх про заплановану зустріч з віртуальним знайомим, але 75 % дітей, які проводили такі зустрічі, приховують цю інформацію від батьків.

Інтернет від самого початку свого існування накопичував інформацію без обмежень, табу, цензури чи застережень. Щоразу, користуючись послугами інтернет-ресурсів, дитина опиняється в неконтрольованому світі дорослих один на один з величезною кількістю шкідливої інформації, що, безперечно, негативно впливає на розвиток внутрішнього світу та сприйняття навколишнього середовища.

Слід зазначити, що 52 % дітей, у першу чергу, використовують Інтернет як засіб комунікації: віртуальні мережі є ідеальним місцем для спілкування з друзями, однокласниками, близькими. Але одночасно дитина постійно наражається на небезпеку, коли залишає свій номер мобільного телефону (46%), домашню адресу (36%), особисті фото (51 %) або спілкується з абсолютно незнайомими людьми, які можуть образити, принизити, ошукати, нашкодити як морально, так і фізично. Тому особливо гостро стоїть питання створення умов для безпечного користування інформацією Інтернет-порталів. Сьогодні вже можливо створити такі умови, щоб Інтернет назавжди став безпечним для сучасної молоді. [1, с. 17]

Відомо, що підлітки у період заниженої самооцінки шукають підтримки серед своїх друзів, а не у родинному колі. Старші підлітки, бажаючи незалежності, мають потребу ототожнювати себе з певною групою й схильні порівнювати цінності своєї сім'ї та своїх товаришів.

Діти, як найбільш активна й допитлива аудиторія, часто першими знайомляться з новими технологіями, такими як Інтернет, випереджаючи в технічній освіченості батьків. У цьому є позитивний бік: підвищення рівня ерудиції, формування навичок спілкування з людьми. Але є й негативний: відсутність життєвого досвіду, як правило, підвищує ризик зіткнутися з онлайн-загрозами:

- онлайн-насилля;
- шахрайство;
- порнографія;
- отримання особистої інформації з метою злочинного використання.

ДО ПЕРЕЛІКУ ІНТЕРНЕТЗАГРОЗ ВІДНОСЯТЬ:

- комп'ютерна залежність;
- розходження між реальним «Я» і своїм інтернет-образом;
- доступ до небажаного контенту;
- мобільне шахрайство.

Контент (з англ. – зміст, вміст) – будь-яке інформаційно-значиме наповнення інформаційного ресурсу (тексти, ігри, графіка, мультимедіа).

Мобільний контент – це цифровий контент, адресований власникам мобільних пристроїв. [2]

Для цього важливо запропонувати дітям АЛЬТЕРНАТИВУ. Якщо в дитини з'явиться можливість цікаво, корисно проводити свій час у віртуальній мережі, то бажання безцільно блукати просторами Інтернету й раптово натрапляти на шкідливу інформацію або небажаних «нових знайомих» просто зникне. Творці багатьох освітніх мереж усього світу розв'язують проблему безпечного Інтернету шляхом створення порталів, що надають дитині можливість не витратити свій час з даремно, а розвиватись і збагачувати свій внутрішній світ у нешкідливому онлайн - просторі.

Щоб забезпечити безпеку дітей у мережі Інтернет потрібно:

- розмістити комп'ютери з Internet-з'єднанням поза межами кімнати вашої дитини;
 - поговорити зі своїми дітьми про друзів, з яким вони спілкуються в он-лайні, довідатись як вони проводять дозвілля і чим захоплюються;
 - поцікавтесь які веб-сайти вони відвідують та з ким розмовляють;
 - вивчити програми, які фільтрують отримання інформації з мережі Інтернет, наприклад, Батьківський контроль в Windows;
 - наполягати на тому, щоб ваші діти ніколи не погоджувалися зустрічатися зі своїм он-лайнним другом без Вашого відома;
 - навчити своїх дітей ніколи не надавати особисту інформацію про себе та свою родину електронною поштою та в різних реєстраційних формах, які пропонуються власниками сайтів;
 - контролювати інформацію, яку завантажує дитина (фільми, музику, ігри, тощо);
 - цікавитись чи не відвідують діти сайти з агресивним змістом;
 - навчити своїх дітей відповідальному та етичному поведженню в он-лайні.
- Вони не повинні використовувати Інтернет мережу для розповсюдження пліток, погроз іншим та хуліганських дій;
- переконатися, що діти консультуються з Вами, щодо будь-яких фінансових операцій, здійснюючи замовлення, купівлю або продаж через Інтернет мережу;
 - інформувати дітей стосовно потенційного ризику під час їх участі у будь-

яких іграх та розвагах;

- розмовляти з ними як з рівним партнером, демонструючи свою турботу про суспільну мораль.

Та найголовніше, дитина повинна розуміти, що Ви не позбавляєте її вільного доступу до комп'ютера, а, насамперед, оберігаєте. Дитина повинна Вам довіряти.

В Україні територією безпечного, захопливого, корисного віртуального світу дітям дає освітня соціальна мережа «Щоденник.иа». Саме цей портал є для молоді надійним помічником у будь - якій сфері, а для батьків і вчителів — майданчиком спільного обговорення та створення сучасної моделі навчання й виховання освіченої, успішної та впевненої у своїх силах генерації.

Крім того, освітня мережа «Щоденник.иа» рекомендована до використання Міністерством освіти і науки України та відповідає всім вимогам щодо безпеки дітей в Інтернеті.

Список використаних джерел:

1. Інтернет-ресурс: petrove-petr-school.edukit.kr.ua/

ШПИЛЬОВА С. П.,

учитель української мови та літератури Смілянської ЗОШ I-III ступенів №7
Смілянської міської ради Черкаської області

ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

У статті пояснено, що використання хмарних технологій в освітньому процесі зумовлене появою не тільки нових технічних засобів, а й інноваційних форм і методів навчання, адже сучасний учитель працює в умовах швидкого впровадження Інтернет-технологій і сервісів у системі освіти та розбудови єдиного інформаційного простору.

Аби не відставати від вимог сьогодення, творчий словесник перебуває в ненастанних шуканнях, бо хоче зацікавити учнів предметом, ширше поглянути на зміст і методи навчання, створити позитивну мотивацію, увести до традиційних засобів і форм навчання ті, яких нині бракує учням (інтерактивні матеріали, електронний конвент, спільну роботу в реальному часі он-лайн). Це велике поле для творчості вчителя-філолога, який прагне організувати процес навчання, так щоб учень активно, з цікавістю і захопленням працював на уроці, бачив плоди своєї праці й міг оцінити їх.

Перевагою застосування хмарних технологій в освітньому просторі є доступність навчання в будь-якому місці та в будь-який час. Це все можливо завдяки збереженню відомостей і даних на віддаленому сервері – хмарах (Google Drive, Sky Drive, One Drive та ін.), які доволі прості у використанні й мають

широкий спектр онлайнових інструментів і послуг, що забезпечують надійне з'єднання та створюють умови для співпраці вчителя та учнів.

Проте така технологія має як переваги, так й істотні вади. Безперечно, вона не потребує значних ресурсів персонального комп'ютера, однак передбачає постійний і безперебійний доступ до Інтернету. Ще одна вада збереження даних на хмарі – неможливість відновлення, якщо їх там видалено.

Найбільшу популярність мають сервіси й інструменти Google. Їхня перевага – наявність централізованого сховища даних і продуманий інтерфейс. Особливі симпатії здобув Google Drive – це хмарне сховище, що дає користувачам зберігати свої дані на серверах у хмарі й ділитися ними з іншими користувачами в Інтернеті. Завдяки Google Drive можна організувати роботу з пакетом офісних програм – документів – в Інтернеті.

Переваги документів Google:

- Використання Google безкоштовне; доступ до всіх базових можливостей здійснюється протягом необмеженого часу;
- Зареєструватися досить одного разу;
- Інтерфейс українськомовний, схожий на офісні додатки;
- Є можливість колективної роботи під час створення документів;
- Хмарне зберігання даних, що забезпечує доступ до документів і редагування їх із будь-якого комп'ютера, підключеного до Інтернету.
- Публікація документів в Інтернеті є розмежуванням права доступу (загальнодоступно; користувачам, у яких є посилання; усім, хто має дозвіл);
- Автоматичне збереження змін, можливість повернутися до попередньої редакції;
- Можливість зберігати в комп'ютері документи в різних форматах.

Текстовий документ Google уможлиблює виконання різних завдань, зокрема підготовку реферату, доповіді на будь-яку тему з української мови та літератури. На відміну від звичайного друкованого документа такий реферат містить інтерактивні фрагменти, покликання на зовнішні ресурси. Його можна опублікувати на сайті, у блозі, в соціальній мережі або електронною поштою відправити посилання на нього. Автор документа за бажанням дає дозвіл на коментування чи редагування документа іншим користувачем.

Текстовий документ Google можна використовувати як електронний робочий лист для формування в учнів навичок роботи з текстом. Наприклад, отримавши завдання проаналізувати текст і виділити його фрагменти, учень створює копію робочого листа, називає іншим ім'ям, виконує завдання (маркує фрагменти тексту, виділяючи їх різними кольорами), надає доступ і розміщує в електронному середовищі.

Завдання на уроці можуть бути різними. Якщо учні на уроці читали текст із «Електронної бібліотеки української літератури». Стаття насичена прізвищами та назвами творів, які діти не знають. Учитель має змогу, перевіривши текст у формат документа Google, удосконалити його гіперпосиланнями на сторінки з відомостями про згадуваних у статті авторів і твори.

Робота в текстовому документі може бути індивідуальною або груповою. Можна запропонувати кожному учневі відповісти на індивідуальні запитання чи поміркувати над завданням групою. Щоб виконати групове завдання, дітям потрібно лише самим знайти правильну відповідь, а й проаналізувати подані іншими учасниками варіанти, обґрунтувати власну позицію, обрати оптимальні способи розв'язання. Спілкування може відбуватися на сторінці документа, на берегах, у групі Google, у чаті або по скапу. Групова форма роботи сприяє виявленню комунікативної компетентності учнів.

Презентація Google – це інструмент для створення й редагування презентацій в Інтернеті. Основна перевага їх – можливість колективної роботи. Працюючи он-лайн, діти бачать результат роботи кожного, оперативно обговорюють його на слайдах презентації або в коментарях, а також користуються чатом. Найчастіше такі презентації виконуються удома. Презентація Google дає змогу надрукувати текст або вставити збережений, завантажити зображення і відео як з комп'ютера, так і з Інтернету, створити організаційні та структурні діаграми, блок-схеми. Слайди презентації можна формувати, також доречно додавати анімацію, застосовувати ефекти переходу між слайдами. Готову роботу можна зберегти у форматі pdf, pptx, txt, опублікувати на веб-сайті.

Презентація дає змогу візуалізувати матеріал, зробити його інтерактивним. Іноді вона слугує унаочненням доповіді, презентацією-квестом, тренажером, фотоальбомом. Дуже зручна презентація Google в роботі над проектами. У ній кожен учасник проекту може представити себе, розміщуючи особисте фото й інформацію про себе на окремих слайдах презентації. Працюючи над проектом, група має можливість створити хронологічний фото звіт про виконані дослідження.

Таблиці Google допомагають створювати таблиці в Інтернеті. Вони прості, зручні в користуванні, мають стандартний набір функцій таблиць Excel. Таблиці Google можна редагувати, робити їх доступними для спільної роботи, зберігати на жорсткому диску комп'ютера у форматах xls, csv, txt, ods, pdf, html або вбудувати на веб-сайт. Використовують їх для складання хронологічних таблиць життя і творчості письменників, порівняльних характеристик героїв, графічних оформлень правил з української мови. Також доречно застосовувати таблиці для оформлення перебігу роботи над етапами проекту і для взаємо оцінювання.

За допомогою малюнків Google створюють ілюстрації, схеми, завантажують зображення з жорсткого диска комп'ютера та Інтернету.

Опція пересування об'єктів у малюнках Google дає змогу зробити інтерактивні навчальні картки з різними видами завдань.

Форми Google дають змогу створювати різні опитувальники, анкети, вікторини й тести. У формах Google можна вибрати такі шаблони: текст, один із списку, шкала, сітка, дата, час. Форми Google добре надаються для розроблення текстів у форматі ЗНО та ДПА з української мови та літератури.

Форми Google можна вставити на веб-сайт або дати на них посилання. Статистика і результати заповнення форми доступні для перегляду відразу ж у

таблиці Google. Таку таблицю з відповідями можна зробити загальнодоступною, дати правильні відповіді, щоб учні самостійно порівняли свої результати зі зразком і оцінили власну роботу.

Отже, Google Drive має широкі освітні можливості у викладанні української мови та літератури та сприяє формуванню ключових ІКТ-компетенцій.

Список використаної літератури:

1. Мехх А. Формування літературних компетенцій за допомогою інформаційних технологій та Інтернет-ресурсів // Дивослово. – 2009. - №6. – С. 15-16.
2. Онкович Г. Медіа-педагогіка і медіа-освіта: поширення у світі // Дивослово. – 2007. - №6. – С. 2-4.
3. Онкович Г. Засоби масової комунікації у термінологічному просторі медіаосвіти // Дивослово. – 2007. - №5. – С. 29-31.
4. Телішевська Л. Хмарні технології на уроках української мови та літератури// Дивослово. – 2015. - №6. – С. 2-5.
5. Уліщенко А. Комп'ютер і вивчення української словесності // Дивослово. – 2006. - №10. – С. 7- 11.
6. Уліщенко В. Блогосфера як нове освітнє середовище // Дивослово. – 2009. - №6. – С. 11-15.

ЯКУБЕНКО Т. В.,

вчитель початкових класів Червонослобідської загальноосвітньої школи
I-III ступенів №2 Черкаської районної ради

«ЦИФРОВЕ ПОКОЛІННЯ»: ВПЛИВ, СПРИЙНЯТТЯ, ОСВІТА

Анотація. У даній статті показується значущість медіаосвіти та цифрових ресурсів в сучасному житті, а також небезпечні сторони, пов'язані з їх використанням. Наводяться дані власного дослідження про вплив цифрових технологій на життя і психіку дітей. Окреслюються необхідні правила безпечної взаємодії з цифровими засобами.

Школа – це майстерня, де формується думка підростаючого покоління, треба міцно тримати її в руках, якщо не хочеш випустити з рук майбутнє.

Д. І. Менделєєв

Інформаційні технології на сьогоднішній день в своєму розвитку, в кількості відкриттів, значно випереджають інші. Сьогоднішні діти надзвичайно швидко і легко оволодівають цифровими технологіями. Причому, як приклад, можемо спостерігати навіть 3-річного малюка, який самостійно включає планшет і грає в улюблену гру, знаходить мультфільм і переглядає його.

Зараз не потрібно тримати в голові великий об'єм інформації, так як вона перебуває в кроковій доступності. Пам'ять з довготривалої більш перетворюється в «оперативну», що дає змогу швидко зорієнтуватись в тому, про що йде мова і звідки можна отримати потрібні дані.

Інтернет стає творчою лабораторією, в якій молоді люди пробують себе презентувати зовнішньому світові.

Завдяки роботі з мережею, в користувачів виникає вміння вирішувати кілька завдань одночасно. Віртуальний світ допомагає підліткам прожити захоплюючий період дорослішання, прожити і «приміряти» багато ролей, що може допомогти самовизначитися з майбутнім місцем в суспільстві. Ну і, звичайно, зручною є можливість батьків зв'язатись з своєю дитиною в будь-який час.

Тепер школу важко уявити без комп'ютера, Інтернету, а про інтерактивну дошку у власному класі мріє будь-який пересічний педагог. Медіазасоби дозволяють зробити навчання більш якісним, ефективним, цікавим.

Під час проведення уроків, виховних заходів я також використовую медіа засоби: це і тематичні презентації, перегляд навчальних фільмів, мультфільмів, звуковий супровід на уроках музики, під час фізкультхвилинок. Частіше використовую медіазасоби на таких уроках, як природознавство, основи здоров'я, так як діти краще сприймають наукову інформацію у вигляді кольорових схем, ілюстрацій, фільмів, ніж на слух. Це допомагає їм зрозуміти і запам'ятати матеріал. В домашньому завданні старшим діткам також іноді допомагають медіазасоби. Так при вивченні теми «Океани» я порадила вдома знайти і переглянути документальний фільм про життя океанів. На наступний урок при перевірці вивченого раніше відповіді дітей, які подивились відео значно відрізнялись від тих, хто вчив тільки за підручником. Їх розповіді несли багато інформації і, головне, що розповідали вони її з захопленням.

Працюючи з дітьми мене зацікавило питання взаємодії дитини і цифрових засобів.

Наведу результати дослідження, проведені мною в класах, де я працювала: 4 клас (жовтень 2014р) і 1 клас (вересень 2015р).

Запитання	4 клас	1 клас
В кого вдома є комп'ютер?	«так» - 85%	«так» - 90%
В кого комп'ютер (планшет, телефон) підключено до мережі Інтернет (з тих, в кого є ці гаджети)?	«так» - 75%	«так» - 90%, немає тільки в тих, в кого Мережа тимчасово відключена.
Кому батьки дозволяють грати в ігри, дивитись мультфільми, фільми тощо?	«так» - 100%	«так» - 100%
У кого батьки грають в ігри?	«так» - близько 60%	«так» - 80-90%
	Тут цікаво, що в ігри грають переважно батьки-чоловіки, а мами частіше	

	знаходяться в соцмережах	
Як ще, крім ігор, ви використовуєте Інтернет?	Тут почуте надаю по мірі спадання, воно збіглось в обох класах: мультфільми, художні фільми, значно рідше документальні фільми тощо	
Чи залишають вас батьки наодинці з гаджетами?	«так» - 100%	«так» - 80%
Чи бувають дні, коли ви взагалі не користуєтесь ніякими цифровими приладами (в тому числі і телевізором, плеєром, радіо)?	«ні» - 100%. Сказали, що таке можливо тільки в разі відключення світла, несправності приладу	

Задля наступного експерименту я попросила дітей одну добу обійтись взагалі без телебачення, ком'ютера, телефона, планшета, плеєра. Отримала на наступний день такий результат: в четвертому класі 3 дітей це зробили: 1 хлопчик після школи гуляв з друзями на подвір'ї, потім повчив уроки і грався конструктором, 1 дівчинка малювала, 1 - читала нову книгу, яку їй купили батьки, обговорювала її з ними. В першому класі – 4 дітей (2 хлопчики та 2 дівчинки), переважно вони гралися іграшками: ляльки, машинки тощо. З результатів цього експерименту можна сказати, що з віком «цифрова залежність» стає все сильнішою. А в підлітковому віці набуває ще жакхливіших результатів.

Ось пояснення дітей на запитання, про те, чому на їхню думку вони не витримали без гаджетів; «не міг», «дуже хотілось», «відчував, що без цього не можу», «було нудно», «хотіла поспілкуватись з друзями в Мережі» тощо.

Обговорення впливу комп'ютера, планшета, телефона, телебачення на дітей я неодноразово виносила на батьківські збори. Ми з батьками провели також невелике дослідження. Батькам були запропоновані такі питання:

1. Чи дозволяєте ви користуватись дітям вище названими приладами?
«Так» - 100%.
2. Чи встановлюєте при цьому часові межі?
«Так» - 75%.
3. Чи просять вас діти подовжити час ще?
«Так» - 65%.
4. Чи дозволяєте ви їм це?
«Так» - 40%.
5. Чи виникають у вас серйозні проблеми з тим, щоб примусити дитину відірватись від перегляду-користування гаджетом?»
«Так» - 30%.
6. Чи пропонуєте ви цікаві дітям альтернативні способи дозвілля?
«Так» - 55%. Найцікавішими для них видались: поїхати з батьками на екскурсію (в зоопарк, кафе, дитяче містечко, в ліс), піти купатись до річки, покататись на роliках. До інших діти не виявили інтересу.

7. Як часто ви обговорюєте з дітьми те, що вони переглядали, яку інформацію отримали, на яких сайтах були?
Обговорюю кожного разу – 10%; обговорюю часто – 25%; обговорюю іноді – 50%; не обговорюю – 15%.

8. Чи блокуєте ви за допомогою спеціальних програм доступ дітей до сайтів, що можуть нести шкідливу інформацію?

«Так» - 35%.

Отримані дані свідчать про те, що має місце таке поняття, як «цифрова залежність», і з віком вона все сильніше виражена. Батьки визнали, що дехто з них перебуває під її дією також. Довелось колективно домовлятися, що над усуненням даної проблеми будемо працювати колективно: школа і батьки. Думаю поведінка дітей з будь-якого міста чи населеного пункту приблизно подібна. Тому про таке явище можна говорити, як про типове взагалі і характерне для більшості дітей.

Ми запрошували на батьківські збори і районного санітарного лікаря, яка розповіла про вікові особливості і безпечні норми взаємодії з медіазасобами.

Разом з батьками ми вияснили, як можна використовувати гаджети, Мережу в розвиваючих, корисних для дітей цілях. Домовились знаходити відповідні цифрові ресурси і ділитись між собою.

Оскільки в ранньому віці психіка дітей ще недостатньо захищена від маніпулятивного впливу на свідомість, а часто і на підсвідомість, інформації, яка ллється на них з екранів телебачення, з моніторів комп'ютерів, планшетів, і з мережі Інтернету для того щоб діти мали інструменти безпечної та ефективної роботи з цифровими засобами, щоб успішно справлятися з складнощами, які можуть виникнути («цифрова залежність», кіберзлочинність тощо) батьки поділились досвідом і запропонували для використання вдома дієві програми «Цензор», «Батьківський контроль», матеріали сайту «Онляндія».

Разом з батьками ми склали правила щодо безпечної роботи в Інтернеті та кіноперегляду та домовились вдома контролювати їх дотримання. А саме:

1. Нікому без дозволу батьків не давайте особисту інформацію: домашню адресу, номер домашнього телефону, робочу адресу батьків, їхній номер телефону, назву й адресу школи.
2. Без дозволу батьків ніколи не погоджуйтесь на зустріч з людиною, з якою ви познайомилися в Інтернеті.
3. Не посилайте свої фотографії чи іншу інформацію без дозволу батьків.
4. Переглядайте не більше одного мультфільму в день (середньої тривалості 1 година), якщо ж він триває довше, то робіть 15-хвилинну перерву.
5. Обирайте для перегляду мультфільми (фільми), де герої проявляють різні якості (спокійні, чи навпаки, веселі, сміливі, хитрі, добрі тощо), але не повинні нести агресивності, повинні вчити позитивному.
6. Якщо знайдете якусь інформацію, що турбує вас, негайно сповістіть про це батьків.

7. Не відповідайте на невиховані і грубі листи. Якщо одержите такі листи не з вашої вини, то сповістіть про це батьків, нехай вони зв'яжуться з компанією, що надає послуги Інтернет.
8. Не заходьте на аморальні сайти і не порушуйте без згоди батьків ці правила.

На мій запит «правила безпечної роботи в Інтернеті» пошукова система надала близько 106 000 відповідей. Тому знайти дану інформацію не є проблемою. Головне донести її до наших маленьких (і старших) користувачів.

Про те, що це вікова проблема, засвідчують і дослідження дитячих психологів. Вони говорять про те, що все частіше звертаються батьки з проблемою, що не можуть відірвати дитину від Інтернету, комп'ютерних ігор. По частоті проблема конкурує хіба що з такою, як «він(вона) не хоче вчитись».

Ці питання піднімає і психолог В.Зберовський в статті «Не читаючі батьки або покоління «і що?» [1], де говорить, що все частіше зіштовхується з ситуацією, коли на прийом приходять стурбовані батьки і жаліються на те, що їх син чи донька у віці 12-16 років стали погано вчитись, нічого не читають, не слухають батьків і вчителів, цілими днями в комп'ютері чи телефоні, зовсім некеровані. Автор вбачає тут такі причини:

1. Відсутність загальної начитаності та ерудованості у дітей та підлітків.
2. Щира переконаність в тому, що батьки будуть завжди дозволяти залишатись їм дітьми, в тому числі проблемними дітьми, або простіше кажучи – вирішувати завжди за них їх проблеми.
3. Вплив на дітей тих шкідливих прикладів неправильної поведінки, які дають самі батьки та їх оточення.

Дає і конкретні поради, як вийти з такої ситуації, які ми з батьками детально розглянули і обговорили на батьківських зборах. Дійшли до думки, що дуже велика відповідальність лежить на батьках, адже легше запобігти проблемі, чим її потім вирішувати.

Думаю, такі питання і шляхи виходу з них дуже важливо піднімати всюди, влюбій школі, любому населеному пункті. Бо вплив батьків на поведінку дітей незаперечний. І скільки б у школі вчителі не пояснювали дітям основи безпечного користування згаданими приладами, а без підтримки вдома рідних, боюсь, всі поради вчителя будуть неефективними.

Отже, на даний час очевидно, що так зване «цифрове покоління» має певні особливості в сприйнятті навколишнього світу, в навчанні, у вибудові взаємодії з іншими: однолітками, дорослими.

Підсумовуючи вищесказане хочеться побажати, щоб ті надзвичайно великі і, без заперечення, передові можливості, які надає нам медіаосвіта, та цифрові технології дали нам і нашим учням можливість забезпечити більш якісне навчання, знання, які будуть необхідні в подальшому житті дітям. Допомогли в розвитку і прогресі країни та суспільства взагалі, зробили наше життя більш зручним, цікавим. А щоб нівелювати загрози, небезпеку, яку вони містять паралельно з користю – це вже наше завдання як вчителів. І рухатись в даному напрямку ми повинні разом з підтримкою батьків. Тож давайте рости не тільки

грамотного споживача та користувача медіапродуктів, а і працювати над розвитком їх медіакультури.

Список використаних джерел:

1. <http://zberovski.ru/ne-chitayushhie-roditeli-ili-pokolenie-i-chee>
2. <http://snob.ru/selected/entry/79799>
3. http://wwwphilology.univer.kharkov.ua/nauka/e_books/visnyk_1027/content/oblasova_stepanchenko.pdf
4. <http://wjournal.com.ua/ditina-bilja-televizora-5-pravil.html>
5. <http://abetka.ukrlife.org/rules.html>